

Παγκόσμια Ιστορία 3: Ο άνθρωπος απέναντι στον εαυτό του

Μαρία Ευθυμίου

Εβδομάδα 3: Η Ανατολική Ασία μεταλλάσσεται

© Mathesis

ΙΣΝ/SNF

ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
STAVROS NIARCHOS
FOUNDATION

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΙΔΡΥΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ & ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1: Η άνοδος της Ιαπωνίας	3
V3.1.1 Ιαπωνία. Χώρα νησιωτική και ιδιότυπη (11')	3
V3.1.2 Ντάιμυο και σαμουράι (11')	5
V3.1.3 Σογκούν και αρχισογκούν (10')	7
V3.1.4 «Ετεροβαρείς συμφωνίες» (11')	9
V3.1.5 Το πρώτο «ιαπωνικό θαύμα» (7')	12
V3.1.6 Όταν λέμε κάτι, το εννοούμε! (5')	13
3.2 Η Ιαπωνία νικά Κίνα και Ρωσία	15
V3.2.1 Η Κίνα και η Ιαπωνία συγκρούονται (6')	15
V3.2.2 Άλλο Μπόξερς, άλλο Μπόερς (9')	16
V3.2.3 Ρωσοϊαπωνικός πόλεμος (11')	18
V3.2.4 Οι ποθητές Κουρίλες νήσοι (7')	20
3.3: Η Κίνα μπροστά σε μεγάλες εξελίξεις	23
V3.3.1 Σουν Γιατ Σεν (12')	23
V3.3.2 Δύσκολα βήματα αλλαγών στην Κίνα (8')	25
V3.3.3 Ένας παρατεταμένος εμφύλιος (10')	27
V3.3.4 Η Κίνα σε κομμουνιστικές αλλαγές (11')	29
V3.3.5 Επιτυχίες και αποτυχίες του κομμουνιστικού εγχειρήματος στην Κίνα (13')	32
3.4: Ο Β΄ Π.Π. και η επαύριός του στην Αν. Ασία	35
V3.4.1 Η Ιαπωνία προκαλεί τις ΗΠΑ (13')	35
V3.4.2 Ο πόλεμος στον Ειρηνικό λυσομανά (11')	37
V3.4.3 Η Ιαπωνία μπροστά στο συντριπτικό τέλος (11')	40
V3.4.4 Η Ιαπωνία παραδίδεται άνευ όρων (13')	42
V3.4.5 Ο πόλεμος της Κορέας (8')	45
V3.4.6 Η Ινδοκίνα στη δίνη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου (12')	47
V3.4.7 Το Βιετνάμ νικά σε όλα τα μέτωπα (8')	49
V3.4.8 Το κομμουνιστικό Βιετνάμ εισβάλλει στην κομμουνιστική Καμπότζη (6')	51

3.1: Η άνοδος της Ιαπωνίας

V3.1.1 Ιαπωνία. Χώρα νησιωτική και ιδιότυπη (11')

<https://youtu.be/zNacxW-IGA>

απομαγνητοφώνηση ginath / αντιπαραβολή Evaggelia5

Αλλά η χώρα που επρόκειτο να αποδειχθεί η πιο επικίνδυνη χώρα για την Κίνα, από όλες όσες είπαμε, είναι μια γειτονική της χώρα που για αιώνες η Κίνα τη θεωρούσε αδιάφορη χώρα. Κάποιοι τύποι παράξενοι, εκεί πέρα στα νησιά τους, απομονωμένοι, που μόνο πειρατείες ξέρουν να κάνουν και “σιγά τη χώρα!” Ποια είναι αυτή η χώρα που οι Κινέζοι δεν υπολόγιζαν τόσους αιώνες, παρότι ήταν κοντινή τους χώρα; Ήταν η Ιαπωνία.

Η Ιαπωνία είναι νησιωτική χώρα, μόνο νησιά. Και ζούσε μόνη της αυτή η χώρα. Δεν είχε βρεθεί ποτέ υπό τον έλεγχο των Κινέζων, αν και η ζωή της Ιαπωνίας είναι στενά συνδεδεμένη με τα ιδεολογικά ρεύματα και τον πολιτισμό της Κίνας, επειδή οι Γιαπωνέζοι —που είναι ένας άλλος λαός, [έχουν] άλλη γλώσσα—, έχουν πάρει από την Κίνα μέσω Κορέας... (Δείτε στον χάρτη, η χώρα που είναι πιο κοντά στην Ιαπωνία, ιδίως στο νότιο σημείο της, είναι η Κορέα, η χερσόνησος της Κορέας). Από την Κίνα, ρεύματα, συλλήψεις, απόψεις, φιλοσοφικές θεωρίες περνούν μέσω Κορέας στην Ιαπωνία. Μόνο που η Ιαπωνία ό,τι πάρει, ακριβώς λόγω της απομόνωσής της, σταδιακά το μετατρέπει σε κάτι γιαπωνέζικο.

Από την Κίνα πέρασε η γραφή στην Ιαπωνία, από την Κίνα πέρασαν τα φιλοσοφικά ρεύματα, ο ταοϊσμός, ο κομφουκιανισμός —ο κομφουκιανισμός πέρασε στην Ιαπωνία και της ταίριασε της Ιαπωνίας, γιατί οι Ιάπωνες έχουν μια εσωτερική πειθαρχία και ο κομφουκιανισμός είναι σε αυτή την κατεύθυνση—, πέρασε ο βουδισμός —ο βουδισμός είναι θρησκεία η οποία βρήκε πολύ καλή υποδοχή στην Ιαπωνία—, αλλά όλα πέρασαν στην Ιαπωνία με έναν διαφορετικό τρόπο. Παραδείγματος χάριν, ο κομφουκιανισμός —που είναι μες στην καρδιά της Ιαπωνίας μέχρι σήμερα—, επειδή οι Ιάπωνες λατρεύουν τον αυτοκράτορά τους σαν θεό, και δεν τον αμφισβητούν ποτέ, ούτε του δημιουργούν εξεγέρσεις, ο κομφουκιανισμός πέρασε στην Ιαπωνία αλλά δεν είχε το σκέλος των λαϊκών εξεγέρσεων. Είναι γιαπωνέζικες οι συλλήψεις — το κάνουν οι λαοί, παίρνουν αυτά που τους ταιριάζουν. Και η Ιαπωνία από την Κίνα πήρε πολλά. Η Ιαπωνία έχει τη δικιά της θρησκεία που είναι η θρησκεία σίντο. Αλλά ανήκει —μαζί με την Κίνα και την Κορέα— σε αυτές τις χώρες όπου οι κάτοικοι, ταυτοχρόνως ο κάθε κάτοικος υπηρετεί πολλές φιλοσοφικές απόψεις που τις ονομάζουν θρησκείες. Στην περίπτωση της Ιαπωνίας, ο κάθε Ιάπωνας είναι σίντο, δηλαδή υπηρετεί τον σιντοϊσμό· που στην ουσία είναι μια μορφή παγανισμού, είναι παγανισμός. Οι Ιάπωνες λατρεύουν τη φύση, λατρεύουν τη φύση της χώρας τους, λατρεύουν την Ιαπωνία σαν θεά, θεωρούν ότι η Ιαπωνία είναι κόρη του Ήλιου. Και η ζωή της Ιαπωνίας, η οποία συνδέεται εδώ και χιλιάδες χρόνια με την έννοια του αυτοκράτορα, συνδέεται με έναν αυτοκράτορα ο οποίος είναι γιος του Ήλιου. Άρα ο αυτοκράτορας της Ιαπωνίας είναι θεός και είναι αδελφός της Ιαπωνίας, δηλαδή είναι αδέρφια η Ιαπωνία και ο αυτοκράτορας! Οι αυτοκράτορες της Ιαπωνίας ήταν μέχρι το 1945 —μέχρι το 1950—

θεοί για τους Ιάπωνες. Όμως, επειδή μετά την ήττα των Ιαπώνων στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο η Ιαπωνία διοικήθηκε για πέντε χρόνια από τους Αμερικανούς, στη διάρκεια της αμερικανικής διακυβέρνησης της Ιαπωνίας διά νόμου αποφασίστηκε ότι ο αυτοκράτορας δεν είναι θεός. Έτσι, σήμερα ο αυτοκράτορας της Ιαπωνίας, που λέγεται Ακιχίτο, δεν είναι θεός. Ο πατέρας του όμως, ο Χιροχίτο, ήταν θεός. Και μάλιστα ήταν ο 125ος¹ γιος του Ήλιου. Τόσο καλά! Αυτή είναι η Ιαπωνία.

Οι Ιάπωνες λατρεύουν τη φύση. Και επειδή έχουν δεχθεί και το ζεν, και το υπηρετούν σε μεγάλο βαθμό αρκετοί από αυτούς, είναι άνθρωποι εσωτερικοί οι Ιάπωνες, δεν είναι εξωστρεφείς, δεν εκφράζονται, έχουν την πειθαρχία την εσωτερική και εξωτερική *πακτωμένη* στο σύστημά τους. Οι Ιάπωνες, λοιπόν, τιμούν πάρα πολύ τη φύση και προβάλλουν τις ομορφιές της πατρίδας τους, και από τις διάφορες αυτές πλευρές που έχουν δεχθεί, δηλαδή το ζεν που λέγαμε πριν, έχουν γίνει λάτρεις αυτού του συνδυασμού: δηλαδή η αγάπη της φύσης —της φύσης της πατρίδας τους— και η εσωτερική ενδοσκόπηση. Όταν ο Ιάπωνας κάνει διαλογισμό (ζεν), θέλει να βλέπει ένα όμορφο τοπίο απέναντι, και αυτό μόνο. Και όλα να είναι καθαρά ολόγυρά του, χωρίς πολλά πολλά αντικείμενα, για να μην περισπάται. Γι' αυτό και το ζεν, όπως γνωρίζουμε —η αισθητική του ζεν—, συνδέεται με την Ιαπωνία και με την αφαίρεση αντικειμένων. Γιατί το γιαπωνέζικο σπίτι δεν έχει αντικείμενα· ομορφαίνει από το περιβάλλον, το εξωτερικό περιβάλλον, κάποιο λουλούδι, κάποιο... Μέσα είναι όλα απλά και όλα λειτουργικά. Ρίχνεις κάτω ένα στρώμα και κοιμάσαι, το μαζεύεις, το ξαναρίχνεις τη νύχτα. Τα σπίτια τους είναι απλούστατα και ένας ενιαίος χώρος, φέρνεις κάποια πετάσματα από ρυζόχαρτο και ο χώρος γίνεται άλλοτε σαλόνι, άλλοτε κρεβατοκάμαρα, άλλοτε τραπεζαρία... Όλη αυτή η απλότητα της γιαπωνέζικης ζωής συνδέεται με το ζεν και την απλότητά του, και βέβαια το σίντο συνδέεται —όπως και το ζεν και όλα— στη λατρεία των Ιαπώνων για τη φύση της πατρίδας τους την οποία τιμούν ως θεό.

Στην πράξη, ο αυτοκράτορας της Ιαπωνίας ήταν γιος θεού και έπραττε ιερουργίες τού σιντοϊσμού. Δηλαδή, παρίστατο στη γιορτή του χρυσάνθεμου, στη γιορτή του πανσέ, στη γιορτή του λαγού, στη γιορτή του Φούτζι Γιάμα, στη γιορτή του ρυακιού, των ψαριών, του νερού, δηλαδή της φύσεως — αυτός είναι ο παγανισμός. Οι Ιάπωνες είναι βαθύτατα παγανιστές μέχρι σήμερα. Ο σιντοϊσμός είναι η επίσημη θρησκεία των Ιαπώνων.

Και βέβαια, αυτό που λατρεύουν σαν τίποτε άλλο, είναι η ανθισμένη κερασιά. Εδώ, σε αυτή την απεικόνιση που έχουμε στον πίνακά μας, δείχνει ένα τοπίο γιαπωνέζικο, την απλότητα των σπιτιών τους αλλά [και] την ομορφιά της ανθισμένης κερασιάς. Οι κερασιές οι γιαπωνέζικες είναι ένα πραγματικά πανέμορφο δέντρο, το οποίο έχει υπέροχη ανθοφορία αλλά δεν καρποφορεί, δεν βγάζει καρπό. Όμως αυτή η ανθοφορία είναι για τους Ιάπωνες, εδώ και χιλιάδες χρόνια, η ανώτατη γιορτή του χρόνου. Μάλιστα οι Ιάπωνες είναι θαυμαστοί εργαζόμενοι· γνωρίζουμε όλοι, παγκοσμίως αν θέλει να πει κάποιος κάποιον “εργατικό”, λέει ότι “εργάζεται σαν Ιάπωνας”. Οι Ιάπωνες εργάζονται ακατάπαυστα, και αφοσιωμένα όσο δεν παίρνει. Όμως, την εποχή της ανθοφορίας της κερασιάς στην Ιαπωνία, μέχρι σήμερα, όλοι σταματούν την εργασία, για να μπορέσει να χαρεί ο Ιάπωνας την ομορφιά της ανθισμένης φύσης. Και μάλιστα

---

¹ σημ. απομαγν.: ήταν ο 124ος γιος του Ήλιου

η Ιαπωνία είναι η μόνη χώρα στην οποία, εκτός από το δελτίο ειδήσεων, υπάρχει και δελτίο ανθοφορίας. Δηλαδή, αφού τελειώσει το δελτίο ειδήσεων με όλα τα νέα, δίδονται πληροφορίες σε ποιο δρόμο της πόλης τάδε τα φυτά είναι σε φάση μπουμπουκιού, σε ποιο άλλο σημείο τα φυτά είναι ανθισμένα, ποια φυτά, ώστε άμα θέλεις να κάνεις έναν περίπατο και να δεις κάποια φύση σε αυτή τη φάση, να πας στον τάδε δρόμο. Είναι μια πολύ ξεχωριστή χώρα η Ιαπωνία σε πολλά πράγματα, και σε αυτό.

V3.1.2 Ντάιμνο και σαμουράι (11')

<https://youtu.be/kRyslBPdxy8>

απομαγνητοφώνηση Mirella / αντιπαράβολη Asimonia

Όπως είπαμε λοιπόν, οι Ιάπωνες είναι κατά βάση σιντοϊστές —αυτή είναι η επίσημη θρησκεία της Ιαπωνίας— αλλά και βουδιστές και ταοϊστές και κομφουκιανιστές και ζεν. Εδώ είναι ένα άγαλμα βουδιστή μοναχού της Ιαπωνίας, ο οποίος ψέλνει, και το ενδιαφέρον αυτού του αγάλματος είναι ότι είναι αποτυπωμένες οι νότες καθώς τραγουδάει δηλαδή· αυτό θέλει να δείξει ότι ψέλνει, τόσο απλά.

Αν μπορούσαμε να πούμε κάποια μεγάλα χαρακτηριστικά της Ιαπωνίας, εκτός του ότι αναπτύχθηκε στα δικά της όρια, χωρίς να έχει σοβαρές επαφές, τακτικές επαφές με τους υπόλοιπους λαούς —είχε βέβαια με τους Κορεάτες, είχε με τους Κινέζους· οι Κορεάτες και οι Κινέζοι για τους Ιάπωνες εκείνο που ήξεραν ήταν ότι ήταν φοβεροί πειρατές. Οι Ιάπωνες είναι πάρα πολύ καλοί αλιείς, είναι ναυτικοί, είναι ψαράδες. Οι Ιάπωνες τρώνε ψάρι, σχεδόν μόνο αυτό, και εξ αυτού είναι πάρα πολύ καλοί ναυτικοί και κάποιοι εξ αυτών πάντοτε επωφελούνταν και έκαναν πειρατικές επιδρομές στην Κίνα και στην Κορέα, γι' αυτό και οι Κορεάτες και οι Κινέζοι για τους Ιάπωνες είχαν τη δεινότερη εντύπωση, επειδή ήτανε στυγνότατοι πειρατές και βιαιότατοι.

Εν πάση περιπτώσει, εκείνο που μπορούμε να πούμε για την Ιαπωνία, επίσης, είναι ότι ποτέ δεν κατακτήθηκε από κανέναν, ποτέ! Η πρώτη φορά που κατακτήθηκε η Ιαπωνία είναι το 1945 στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο όταν ηττήθηκε από τις Ηνωμένες Πολιτείες και κατακτήθηκε από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η μόνη φορά που κάποιος επεχείρησε να κατακτήσει την Ιαπωνία, διότι δεν επεχείρησε κανείς να την κατακτήσει, ήτανε στον 13ο αιώνα, όταν στρατεύματα των Μογγόλων, των επιγόνων του Τζενγκίς Χαν, σκέφτηκαν να καταλάβουν την Ιαπωνία —ήξεραν ότι προς τα εκεί είναι κάποια νησιά— και γέμισαν με στρατό πλοία από τα παράλια της Κίνας για να χτυπήσουν την Ιαπωνία· τα στρατεύματα έφτασαν στην Ιαπωνία, αλλά την ώρα που πήγαιναν να αποβιβαστούν, φύσηξε —στον 13ο αιώνα είμαστε τώρα— ένας φοβερός άνεμος, ετήσιος άνεμος —σαν τα δικά μας τα μελέμια, ας πούμε—, που έρχεται σε κάποια εποχή του χρόνου, που ονομάζεται “καμικάζε” αυτός ο άνεμος. Ο άνεμος λοιπόν αυτός φύσηξε την ώρα που πήγαιναν να αποβιβαστούν οι εχθροί, ανέτρεψε τα πλοία και τους έπνιξε² και έκτοτε ο άνεμος καμικάζε για την Ιαπωνία είναι ταυτόσημος της ελευθερίας· γι' αυτό

---

² Πάντως οι Μογγόλοι έκαναν αλλεπάλληλες προσπάθειες κατάληψης της Ιαπωνίας, και απέτυχαν.

και στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν δημιουργήθηκαν ομάδες νεαρών εθελοντών αυτοκτονίας για να χτυπούν με βόμβες αεροπλάνα —στα οποία και οι ίδιοι επέβαιναν— τα αεροπλανοφόρα των Ηνωμένων Πολιτειών και τα πλοία των Ηνωμένων Πολιτειών, ονομάστηκαν “καμικάζι”, “καμικάζε”, δηλαδή αυτοί που φέρνουν την ελευθερία σαν τον άνεμο, κι απ’ τον άνεμο.

Εν πάση περιπτώσει οι Ιάπωνες, όμως, ήσαν πάντα εξαιρετικοί πολεμιστές. Από πού έμαθαν να πολεμούν; Η Ιαπωνία περιελάμβανε επαγγελματίες πολεμιστές, που ονομάζονταν “σαμουράι” και αυτοί ήσαν από τους καταπληκτικότερους πολεμιστές του κόσμου. Πού χρησιμοποιούνταν αυτοί και πώς ήταν η δομή της Ιαπωνίας; Η δομή της Ιαπωνίας ήταν φεουδαρχική, θα ‘λεγε κανείς. Η ιστορία της Ιαπωνίας συνδέεται με τα ονόματα μεγάλων οικογενειών, συνδέεται με την έννοια του *αυτοκράτορα*. Ο αυτοκράτορας για την Ιαπωνία είναι αδιαπραγμάτευτη αξία, διότι είναι θεός, γιος του θεού, γιος του Ήλιου, αδελφός της Ιαπωνίας, δεν το συζητούμε· είναι η ψυχή της Ιαπωνίας ο αυτοκράτορας της Ιαπωνίας, γι’ αυτό και η χώρα μέχρι σήμερα είχε αυτοκράτορες, τους οποίους και τιμά πάρα πολύ.

Όμως οι αυτοκράτορες της Ιαπωνίας, σε αντίθεση με τον αυτοκράτορα της Κίνας, που αναφέραμε στο μάθημά μας περί Κίνας, δεν είχε ισχυρή πολιτική δράση. Ήτανε στην ουσία ένας συμβολικός άρχοντας, ένας ιερέας του σίντο· εξέφραζε την ψυχή της Ιαπωνίας, αλλά δεν είχε αποφασιστικές πολιτικές αρμοδιότητες. Τη διοίκηση της Ιαπωνίας κατά καιρούς την είχαν στα χέρια τους ισχυρές οικογένειες.

Η Ιαπωνία συνδέεται με την έννοια των ισχυρών οικογενειών: Τάιρα, Μιναμότο, Φουτζιβάρα, Σουμιτόμο και βέβαια όλες μαζί συνδέονται αυτές με την έννοια του “ντάιμυο”. Η Ιαπωνία είναι μια ορεινή χώρα, είναι πάρα πολύ όμορφη χώρα, θεωρείται από τις πολύ όμορφες χώρες του κόσμου, γιατί έχει πράσινο, πάρα πολύ πράσινο, νερά, ρυάκια, καταρράκτες, λουλούδια πάρα πολλά και θαυμάσια έκθεση προς τη θάλασσα, όρη, το Φουτζιγιάμα κ.λπ. Στην Ιαπωνία οι περιοχές που είναι γόνιμες δεν είναι τόσες πολλές· υπάρχουν βέβαια πεδιάδες αλλά υπάρχουν και κοιλάδες πάνω στα βουνά και βέβαια καλλιεργείται και το παν, όλα τα βουνά έχουνε αναβαθμίδες, δηλαδή πεζούλες, που καλλιεργούνται. Η Ιαπωνία ήταν διηρημένη, θα ‘λεγε κανείς, σε μεγάλες γαιοκτησίες τις οποίες χειρίζονταν αυτές οι μεγάλες οικογένειες, που στη γλώσσα των Ιαπώνων ονομάζονται ντάιμυο — ντά-ι-μυο, ο τόνος στην παρα-προπαράληγουσα. Αυτοί οι ντάιμυο είχαν τη δικιά τους περιοχή, οχυρωμένη, το αρχοντικό τους κτισμένο, και οι αγρότες της περιοχής τους δούλευαν για αυτούς.

Οι ντάιμυο πολύ συχνά βρίσκονταν σε πολέμους μεταξύ τους, διεκδικώντας ο ένας τμήμα από τον άλλο κ.λπ. με διάφορες αφορμές. Η ζωή της Ιαπωνίας δηλαδή ήταν ταραγμένη ιστορικά, διότι υπήρχαν αυτές οι συγκρούσεις μεταξύ των ντάιμυο, οι οποίοι στη σύγκρουσή τους ο ένας με τον άλλον μίσθωναν, από το σώμα των επαγγελματιών στρατιωτών που είναι οι περίφημοι σαμουράι, τους επαγγελματίες που χρειαζόταν για να χτυπήσουν τον αντίπαλο ντάιμυο. Αυτοί οι σαμουράι είναι η πραγματική ψυχή της Ιαπωνίας διότι —το είπαμε και σε άλλη αφορμή— δεν είναι απλώς στρατιώτες, είναι οι φορείς του κόσμου των Ιαπώνων και του ήθους των Ιαπώνων. Το σώμα αυτό των σαμουράι είχε έναν κώδικα τιμής ο οποίος για αιώνες ήταν προφορικός, στη συνέχεια έγινε γραπτός, που λέγεται “μπουσίνο”. Αυτό το

μπουσίνο, στην ουσία, σε καθοδηγεί πώς θα πορευτείς στη ζωή σου αξιοπρεπώς.

Το κύριο θέμα για τον Ιάπωνα, εδώ και χιλιάδες χρόνια, είναι η αξιοπρέπεια, η υπερηφάνεια και η αξιοπρέπεια (να μην θιγεί η τιμή σου δηλαδή), και βέβαια το μπουσίνο πραγματεύεται στην πραγματικότητα αυτό: πώς υπερασπίζεσαι την τιμή σου. Και πώς την υπερασπίζεσαι την τιμή σου; Αυτοκτονώντας! Στη γιαπωνέζικη κοινωνία εάν σε προσβάλει κάποιος βαριά, αυτοκτονείς. Και αυτοκτονείς με έναν συγκεκριμένο τρόπο, κάνοντας χαρακίρι. Αγοράζεις, πας κι αγοράζεις το χαλάκι του χαρακίρι, το τάσι του χαρακίρι, το εγχειρίδιο του χαρακίρι· είναι μια διαδικασία: στέκεσαι σε ένα συγκεκριμένο σημείο στο χαλάκι και αρχίζεις να κόβεις όλο σου το πεπτικό σύστημα, όλο σου το εντερικό σύστημα. Είναι ένας βασανιστικός θάνατος και πολλές φορές δίπλα σου βρίσκεται ένας φίλος σου με το κοφτερό μαχαίρι των σαμουράι, ώστε αν τύχει και από τον πόνο αισθανθείς την ανάγκη να ουρλιάξεις, άρα να ταπεινωθείς, σου κόβει το κεφάλι και τελειώνει.

Το λέω αυτό, διότι αυτή η έννοια της τιμής έχει κάνει αυτή την παράξενη κοινωνία — γιατί η γιαπωνέζικη κοινωνία είναι ειδική κοινωνία, εσωστρεφής και αυτοπειθαρχημένη— να είναι τόσο προσεκτική, στα λόγια που θα πει για τον άλλον, μέχρι υπερβολής. Διότι αν πεις για κάποιον άλλο βαριές κατηγορίες, κινδυνεύεις να αυτοκτονήσει ο άλλος, και εκείνος αυτοκτονώντας υπερασπίζεται την τιμή του και τώρα μένεις εσύ εκτεθειμένος, διότι εάν αποδειχθεί ότι λόγια που είπες για κείνον δεν ίσχυαν, η κοινωνία θα περιμένει από σένα να αυτοκτονήσεις, για να υπερασπίσεις πια τη δικιά σου τιμή που έχει τρωθεί βαρύτατα. Επομένως σ' αυτή την κοινωνία τα στόματα είναι ραμμένα και βγαίνουν δύσκολα επικριτικές, επιθετικές, συκοφαντικές φράσεις του ενός για τον άλλον. Η Ιαπωνία είναι μια παράξενη χώρα!

V3.1.3 Σογκούν και αρχισογκούν (10')

<https://youtu.be/aiS11qRSijA>

απομαγνητοφώνηση Asimonia / αντιπαραβολή krasisi

Αυτοί οι περιφερειακοί γαιοκτήμονες, φεουδάρχες (οι ντάιμυο) με τους πολέμους τους δημιούργησαν ένα κλίμα στη ζωή της Ιαπωνίας. Στον 12ο αιώνα βρέθηκαν σε μια συνολική σύγκρουση μεταξύ τους. Υπήρξε δηλαδή στην πραγματικότητα ένας εμφύλιος πόλεμος στον 12ο αιώνα, ο οποίος:

α. δημιούργησε ένα σωρό θύματα και καταστροφές

β. όμως, όταν τελείωσε αυτός ο εμφύλιος, αυτός ο κύκλος του εμφυλίου, μειώθηκε ο αριθμός των ντάιμυο, λόγω του ότι κάποιοι αδύναμοι ντάιμυο ηττήθηκαν και στην ουσία οι περιοχές τους αφομοιώθηκαν από ισχυρότερους ντάιμυο, και δημιουργήθηκε η έννοια του “σογκούν”. Σογκούν: δηλαδή κάποιοι ντάιμυο εξήλθαν από αυτόν τον κύκλο των εμφυλίων πολέμων πιο ισχυροί και ανάγκασαν τους αδυνατότερους ντάιμυο, στην ουσία, να δηλώνουν υποτέλεια στους ισχυρούς.

Από αυτή την πλευρά, συζητάται πολύ, από τους ιστορικούς της παγκόσμιας ιστορίας, το εντυπωσιακό γεγονός ότι μοιάζει αυτό που συνέβη στην Ιαπωνία με τη δυτική φεουδαρχία, όπου και εκεί υπήρχε υποτέλεια των αδυνατότερων φεουδαρχών στον

ισχυρότερο· υπήρχε “πυραμίδα” δηλαδή. Απ’ όλη τη Γη, δύο περιοχές τελείως απομακρυσμένες είχαν παρόμοιο φαινόμενο, περίπου στην ίδια εποχή.

Αυτοί οι σογκούν κρατούν τις ισορροπίες στην ύπαιθρο. Κάποιοι από αυτούς έχουν και τον λόγο στα κεντρικά πράγματα της Ιαπωνίας. Δηλαδή πώς γινόταν το πράγμα; Παντρεύονταν κόρη ή γιο του αυτοκράτορα —κάποια ισχυρή οικογένεια σογκούν— και έτσι είχε ρόλο στα πολιτικά πράγματα εκείνος, γιατί είπαμε ότι ο αυτοκράτορας δεν ήταν στην πρώτη γραμμή των πολιτικών εξελίξεων. Πάντως, καθώς κυλούσε ο χρόνος και φτάνουμε στον 16ο αιώνα, δηλαδή 300 χρόνια περίπου μετά την ολοκλήρωση των εμφυλίων πολέμων, που τελειώνουν προς το 1200, στον 16ο αιώνα υπάρχει ακόμα ένας γύρος εμφυλίων πολέμων, πολύ μεγάλος γύρος εμφυλίων πολέμων, μεταξύ των σογκούν τώρα και των ντάιμυο, με αποτέλεσμα όταν τελειώσει αυτός ο μεγάλος γύρος εμφυλίων πολέμων —εκεί προς τα 1590, ας πούμε, έχει τελειώσει αυτός ο κύκλος— να έχουν επιβιώσει ακόμη λιγότεροι ντάιμυο και ακόμη λιγότεροι σογκούν, αλλά να είναι πολύ ισχυρός **ένας** σογκούν.

Σ’ αυτή τη φάση των εμφυλίων πολέμων, ξεχώρισαν δύο οικογένειες: η οικογένεια Χιντεγιόσι και η οικογένεια Τοκουγκάουα. Η οικογένεια Χιντεγιόσι ευθύνεται για μια τρομερή εισβολή που οργανώθηκε από πλευράς Ιαπωνίας στην Κορέα, την οποία πραγματικά ρήμαξαν οι Ιάπωνες, γι’ αυτό και τα αισθήματα των Κορεατών —όπως και των Κινέζων για τους Ιάπωνες— ήταν πολύ αρνητικά:

α. γιατί τους ήξεραν για δεινούς πειρατές,

και

β. διότι στο δεύτερο μισό του 16ου αιώνα είχαμε τέτοια επίθεση από πλευράς της Ιαπωνίας στην Κορέα.

Εν πάση περιπτώσει, από τις οικογένειες αυτές τις δύο, εκείνη που θα κάνει τη μεγάλη διαφορά είναι η οικογένεια Τοκουγκάουα, η οποία στην ουσία —εκεί στο 1600— θα γίνει όχι απλώς η αρχισογκούν... Να σκεφτείτε [ότι] η οικογένεια Τοκουγκάουα υπέταξε 85 ντάιμυο. Γίνεται πλέον αρχισογκούν όλης της Ιαπωνίας και παίρνει για πρώτη φορά τόσο δυνατή οικογένεια την εξουσία της Ιαπωνίας στα χέρια της, με τον έλεγχο όλων των φορέων της Ιαπωνίας και των ντάιμυο και των σογκούν, που έχουν αναγκαστεί να δηλώσουν σαφή υποτέλεια στην οικογένεια Τοκουγκάουα, η οποία από το 1600 περίπου μέχρι το 1868, δηλαδή για 270 χρόνια περίπου, είναι η πιο ισχυρή οικογένεια της Ιαπωνίας με απόσταση. Δεν επιτρέπει [σε] κανέναν άλλον να της αμφισβητήσει τη δύναμη, δηλαδή ελέγχεται κεντρικά πλέον η Ιαπωνία.

Και οι Τοκουγκάουα, στην περίοδο αυτή των 268 χρόνων, φέρνουν στην Ιαπωνία την ενιαία κυβέρνηση που της έλειπε, φέρνουν ειρήνη, διότι “τα σκυλιά είναι δεμένα”, οι Τοκουγκάουα είναι άγριοι, δυνατοί, και όποιος ντάιμυο ή σογκούν πάει να κάνει θέμα θα τα βρει άσχημα μπροστά του. Κάνουν πολλά έργα οδοποιίας για να ενοποιηθεί η χώρα. Θαυμάσιοι δρόμοι!

Η Ιαπωνία ανθεί αυτή την περίοδο, πάντα μέσα στο δικό της κλίμα. Είναι περίοδος κατά την οποία ανθεί το θέατρο στην Ιαπωνία — το θέατρο “Νο”, το θέατρο “Καμπούκι”, για τα οποία είναι περήφανη η Ιαπωνία. Σας δείχνω εδώ μία εικόνα που αφορά ένα άλλο επίτευγμα της Ιαπωνίας. Στην περίοδο αυτή, η Ιαπωνία διαθέτει τις πιο προχωρημένες

και πρωτοπόρες γυναίκες λογοτέχνιδες. Δεκάδες γυναίκες, συνήθως υψηλής τάξης, γράφουν θαυμάσια λογοτεχνήματα ρεαλιστικά, απ' την καθημερινή ζωή της Ιαπωνίας· πρώτες αυτές, σε παγκόσμιο επίπεδο, σε τέτοια κλίμακα.

Επίσης στην ίδια περίοδο, το θέατρο Καμπούκι και Νο ανθούν όπως σας είπα. Κοιτάξτε μία εικόνα από παράσταση θεάτρου Καμπούκι: το κοινό και οι θεατές και η καθημερινή ζωή. Άλλος χαίρεται, άλλος προσέχει, άλλος δεν προσέχει, άλλος φλυαρεί· μία ωραία αποτύπωση της ζωής. Την περίοδο αυτή, η γιαπωνέζικη ζωγραφική θαυμάζεται για τον ρεαλισμό της, τη λιτότητα των εκφραστικών της μέσων.

Είναι η εποχή που η Ιαπωνία παράγει εκατοντάδες κορυφαίους ποιητές, οι οποίοι συγγράφουν μεγάλες ποιητικές συλλογές από πολύ μικρά ποιήματα, πολύ μικρά ποιήματα, που λέγονται “χαϊκού” και τα οποία είναι πολύ πειθαρχημένα, γιατί οι Ιάπωνες είναι πολύ πειθαρχημένοι και πρέπει να είναι τόσες σειρές —τρεις σειρές; θα σας γελάσω—, και η πρώτη σειρά να έχει τόσες συλλαβές, η δεύτερη τόσες, η τρίτη τόσες... Και μέσα σ' αυτόν τον απaráβατο κανόνα, εσύ να εκφράσεις τόσο πολύ πυκνά μεγάλες ιδέες.

Είναι η εποχή που ανθεί η ικεμπάνα³, η τέχνη του να δημιουργείς συνθέσεις με άνθη — οι Ιάπωνες έχουν πάθος με τα άνθη, γιατί είναι παγανιστές όπως είπαμε. Ανθεί: η γιαπωνέζικη κηπουρική —οι γιαπωνέζικοι κήποι θεωρούνται από τους ωραιότερους στον κόσμο—, η γιαπωνέζικη αρχιτεκτονική· αυτή η λιτή αλλά πολύ αποτελεσματική και λειτουργική αρχιτεκτονική — που, ειρήσθω εν παρόδω, είναι η βάση της σύγχρονης αρχιτεκτονικής. Τον 19ο αιώνα, αργότερα δηλαδή από τους αιώνες που συζητούμε, όταν ήρθαν σε επαφή οι Δυτικοί με την Ιαπωνία και είδαν τις κατοικίες τους, και τον τρόπο που ήταν οργανωμένες εμπνεύστηκαν αυτή τη σύγχρονη αρχιτεκτονική που είναι κάθετες [και] οριζόντιες γραμμές, απλοί χώροι και πολυλειτουργικοί χώροι. Ο Άλβαρ Άαλτο —αν θυμάστε—, ο μεγάλος αρχιτέκτονας της Φινλανδίας, ο οποίος στην ουσία εκτόξευσε την αρχιτεκτονική στη σύγχρονή της έκφανση, ήταν βαθύτατα επηρεασμένος από την αρχιτεκτονική της Ιαπωνίας.

Η Ιαπωνία δηλαδή πλάθει έναν εσωτερικό πολιτισμό, πλάθει την ασφάλειά της κάτω από την ηγεσία των Τοκουγκάουα, αλλά όλα θα αλλάξουν το 1853 όταν παρουσιάζεται στην Ιαπωνία ένα μικρό απόσπασμα πλοίων αμερικανικών, που επιθυμούν εμπορικές επαφές με την Ιαπωνία.

V3.1.4 «Ετεροβαρείς συμφωνίες» (11')

<https://youtu.be/yOudKGBSHnl>

απομαγνητοφώνηση Anna05 / αντιπαραβολή krasisi

Η Ιαπωνία στην περίοδο των Τοκουγκάουα —όπως είπαμε— έζησε μια θετική πλευρά των εξελίξεών της, όμως ήταν απομονωμένη μέσα στον εαυτό της. Οι λίγες επαφές που είχε ήταν με την Κορέα. Οι Τοκουγκάουα είχαν άποψη απομονωτισμού —ποτέ εξάλλου και η Ιαπωνία δεν ήταν απόλυτα ανοιχτή, ούτε και απόλυτα κλειστή και βέβαια είχε

---

³ ανθοδετική

γνωρίσει τους Ευρωπαίους. Οι Πορτογάλοι από τον 16ο αιώνα έχουν έρθει εδώ στην Ιαπωνία και είχαν ζητήσει και πάρει την άδεια να έχουν μια βάση στο Ναγκασάκι και εκεί σε ένα νησάκι του λιμανιού του Ναγκασάκι οι Πορτογάλοι έκαμαν το εμπόριό τους. Στη συνέχεια ήρθαν και Ολλανδοί έμποροι. Γενικά όμως οι Ιάπωνες δεν επέτρεπαν πολλά πολλά στους Ευρωπαίους. Δεν τους άρεσαν και πολύ οι Πορτογάλοι. Αντιθέτως, είχαν καλύτερη εντύπωση για τους Ολλανδούς. Όταν άρχισαν να έρχονται Ιησουίτες ιεραπόστολοι στην αρχή τους άφησαν να δρουν διερευνητικά, αλλά στη συνέχεια τους εξεδίωξαν. Γενικά ήταν επιθετικοί απέναντι στους Ευρωπαίους και μάλιστα στην περίοδο των Τοκουγκάουα επέτρεψαν μόνο σε κάποιους Ολλανδούς εμπόρους να δρουν και σταμάτησαν κάθε άλλη εκδοχή ευρωπαϊκής παρουσίας.

Έτσι όταν το 1853 παρουσιάζεται μια αμερικανική ναυτική αποστολή, οι Ιάπωνες εκπλήττονται. Εκπλήττονται από πολλές πλευρές διότι στόχος των Αμερικανών ήταν να ανοίξουν εμπορικές σχέσεις με την Ιαπωνία. Ο αρχηγός του στόλου ήταν ο ναύαρχος Πέρι (Perry)⁴, ο οποίος και είχε εντολή να έρθει σε επαφή με τη διοίκηση της Ιαπωνίας, με τις ανώτατες αρχές, να διερευνήσουν πώς θα μπορέσει να συνταχθεί ένα σύμφωνο εμπορικό και όχι μόνο, συνολικό σύμφωνο επαφών των δυο χωρών, που να περιλαμβάνει διπλωματικές προβλέψεις κ.λπ. Αυτός ο Πέρι παρέμεινε για αρκετό διάστημα, και αυτός και οι ναύτες του γνώρισαν την Ιαπωνία. Ήταν μάλιστα μέσα στους στόχους τους να καταλάβουν ποια είναι αυτή η κοινωνία, να μεταφέρουν και στην κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών πληροφορίες, και εντυπωσιάστηκαν από την Ιαπωνία αλλά και οι Ιάπωνες εντυπωσιάστηκαν από τους Αμερικανούς. Δεν τους είχαν ξαναδεί.

Εδώ βλέπετε την αποτύπωση του ναυάρχου Πέρι από ιαπωνικό πινέλο καμωμένη. Ο Πέρι και οι ναύτες του ήταν στελέχη όλοι —η αποστολή όλη ήταν επιλεγμένη— ανάμεσα στα άλλα είχαν αποστολή να εκθειάσουν, να δείξουν στους Ιάπωνες τις κατακτήσεις της δυτικής επιστήμης και τεχνολογίας. Και από αυτό θα σας διαβάσω από το ημερολόγιο του Πέρι κάποια σημεία: *“Κατά την παραμονή μας στον κόλπο του Έντο —Έντο είναι το Τόκυο— όλοι οι αξιωματικοί και τα μέλη του πληρώματος είχαν συχνές ευκαιρίες να συναναστρέφονται τον κόσμο ελεύθερα. Τις πρώτες ημέρες μετά την άφιξή μας στη Γιοκοχάμα —η Γιοκοχάμα είναι το επίνειο του Τόκυο, του Έντο δηλαδή— ο κύριος Γκρέι, ο αρχιμηχανικός του Μισισίπι —ένα από τα πλοία τα αμερικάνικα— επιφορτίστηκε να βγάλει από τη συσκευασία και να θέσει σε λειτουργία ατμομηχανή. Ενώ οι κύριοι Ντρέιπερ και Γουίλιαμς προετοιμάζαν και έστηναν τους τηλεγραφικούς πασσάλους για την επέκταση των μαγνητικών γραμμών. Οι ιαπωνικές αρχές μάς προσέφεραν κάθε διευκόλυνση. Ετοίμασαν υπόστεγα για να προστατευτούν τα διάφορα αντικείμενα από τον καιρό. Παραχώρησαν στους μηχανικούς ένα επίπεδο κομμάτι γης για να στρωθούν οι σιδηροτροχιές για την ατμομηχανή. Μετέφεραν και έστησαν πασσάλους σύμφωνα με τις οδηγίες μας, και σύντομα τα τηλεγραφικά καλώδια απλώθηκαν σε ευθεία γραμμή και σε απόσταση σχεδόν ενός μιλίου τόσο τέλεια όσο θα είχαν τοποθετηθεί και στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η μία άκρη του καλωδίου σε ένα κτίριο και η άλλη σε άλλο. Και σύντομα άρχισε η επικοινωνία ανάμεσα*

---

⁴ Ο ναύαρχος Perry, για την προσέγγιση της ιαπωνικής πλευράς, εφάρμοσε πολιτική εκβιασμού, απειλών, εντυπωσιασμού και διπλωματίας.

στους δυο χειριστές στην αγγλική γλώσσα, στην ολλανδική και στην ιαπωνική γλώσσα προς μεγάλη κατάπληξη των θεατών. Στο μεταξύ είχαν συναρμολογηθεί και επιδειχθεί τα γεωργικά μας εργαλεία, είχαν τοποθετηθεί οι σιδηροτροχιές και είχε μπει σε κίνηση η όμορφη μικρή ατμομηχανή με το μικροσκοπικό βαγόνι της. Τη βλέπαμε από το πλοίο να τρέχει γρήγορα στην κυκλική τροχιά της προκαλώντας τον μεγαλύτερο θαυμασμό στους Ιάπωνες”.

Η παρουσία δηλαδή των Αμερικανών είχε πολλαπλές πλευρές. Τελικά οι Αμερικανοί μετά από μακρές επικοινωνίες με την κυβέρνηση των Τοκουγκάουα, πετυχαίνουν τη σύναψη μιας εμπορικής συμφωνίας και το ενδιαφέρον είναι ότι μετά από αυτό —γιατί κατάλαβαν ότι ανοίγεται πεδίο εδώ πέρα— ακολουθούν και οι Βρετανοί και οι Ολλανδοί και οι Ρώσοι.

Και έτσι, συνάπτονται μέσα στη δεκαετία του 1850 εμπορικές συμφωνίες. Οι Ηνωμένες Πολιτείες αποκτούν το δικαίωμα να έχουν πρόσβαση σε δυο λιμάνια της Ιαπωνίας και τα πράγματα παίρνουν τροπή για τον εξής λόγο: Η ιαπωνική κοινωνία εθισμένη στο να ζει απομονωμένα και με αρνητικό αίσθημα απέναντι στους Δυτικούς και γνωρίζοντας βέβαια τι συμβαίνει στη διπλανή Κίνα — το θηρίο που είναι η Κίνα, μπροστά στην Κίνα η Ιαπωνία είναι μια μικρή χώρα, θα έλεγε κανείς. Δίπλα της είναι το θηρίο που λέγεται Κίνα, το οποίο την εποχή που συζητούμε, είμαστε στη δεκαετία του 1850, υφίσταται τον Β΄ Πόλεμο του Οπίου, ηττάται κ.λπ., ξέρουν ότι οι Δυτικοί είναι πολύ ισχυροί και μπορούν και κατακτούν με ευκολία χώρες θεριά σαν την Ινδία και σαν την Κίνα. Επομένως, έχουν ανησυχία για τη δικιά τους χώρα και δικαίως έχουν ανησυχία για τη δικιά τους χώρα.

Οι Ιάπωνες είναι θρυλικού πατριωτισμού άνθρωποι. Θρυλικού πατριωτισμού! Η χώρα τους είναι λατρεία γι' αυτούς. Και είναι διατεθειμένοι να πεθάνουν χωρίς συζήτηση για την πατρίδα τους. Αυτές οι επαφές των Τοκουγκάουα με τη Δύση τους ανησύχησαν. Και οι συμφωνίες οι οποίες υπέγραψε ο Πέρι με τους Τοκουγκάουα έμειναν στην ιστορία με τον τίτλο “ετεροβαρείς” συμφωνίες, διότι μια ανάγνωση τους δείχνει ότι είναι κατά κάποιον τρόπο πιο ευνοϊκή για τις Ηνωμένες Πολιτείες παρά για τα συμφέροντα της Ιαπωνίας. Οι Ιάπωνες ανησύχησαν από αυτές τις εξελίξεις και η ιαπωνική κοινωνία μπήκε σε μια πολύ έντονη συζήτηση για το τι κάνουμε. Ένα τμήμα της γιαπωνέζικης κοινωνίας πίστευε, ότι για να μην μας καταπιούν οι Δυτικοί —όπου εδώ πέρα κατάπιαν θεριά, εμάς θα μας κάνουν μια χαψιά άμα είναι— για να μην μας καταπιούν οι Δυτικοί πρέπει να στηριχθούμε στις παραδόσεις μας, να ενισχύσουμε τις παραδόσεις μας και θα τους αντιμετωπίσουμε και θα τα καταφέρουμε.

Η άλλη πλευρά, η οποία τελικά και νίκησε σ' αυτή τη βαθύτατα πολιτική διαμάχη, που είχε πάρει μεγάλες εντάσεις και εξεγέρσεις κ.λπ., η άλλη πλευρά απαντούσε λέγοντας, ότι για να μη μας καταπιούν αυτοί οι Δυτικοί να το πούμε καθαρά: Κάτι συμβαίνει εκεί στη Δυτική Ευρώπη, στον δυτικό κόσμο, στην Αμερική και οι άνθρωποι εκεί λειτουργούν πάρα πολύ αποτελεσματικά. Η παιδεία τους, η οικονομία τους, η βιομηχανία τους, ο στρατός τους, η διπλωματία τους το πολιτικό τους σύστημα φαίνεται ότι είναι τόσο καταπληκτικά, ούτως ώστε μικροί λαοί να μπορούν να νικούν όλη τη Γη. Άρα, λέει αυτή η ομάδα των εκσυγχρονιστών —ονομάστηκαν εκσυγχρονιστές— έναν δρόμο έχει η Ιαπωνία να κάνει: Χωρίς πλέγμα να παραδεχθεί

ότι ο δυτικός κόσμος είναι εξαιρετικά επιτυχής, να πάρει σοφία, από αυτές τις πλευρές της επιτυχίας τους, να τους μιμηθεί δημιουργικά ούτως ώστε να είναι αυτά που θα υιοθετήσουμε πρωτοπόρα, όπως είναι στη Δύση, αλλά να τα προσαρμόσουμε στον δικό μας κόσμο και αν γίνουμε εμείς δυνατοί, τότε κανένας Ευρωπαίος, κανένας Δυτικός και κανένας Αμερικανός δεν θα μπορεί να μας απορροφήσει.

Αυτή η πλευρά των εκσυγχρονιστών επέτυχε τον στόχο της τελικά. Δεν ήταν απλό διότι ήταν πολύ δυναμική η αντιπαράθεση των δυο πλευρών. Η μια, θα λέγαμε, των παραδοσιακών και η άλλη, θα λέγαμε, των εκσυγχρονιστών. Και τελικά το 1868, μετά από εξέγερση, ανατρέπονται οι Τοκουγκάουα και αρχίζει μια νέα περίοδος για την Ιαπωνία, που ονομάζεται περίοδος Μείτζι.

V3.1.5 Το πρώτο «ιαπωνικό θαύμα» (7')

<https://youtu.be/Ek7HK8EkBSc>

απομαγνητοφώνηση fkalogeroroulou / αντιπαράβολή Asimenia

Ανατρέπονται λοιπόν οι Τοκουγκάουα (Tokugawa) και τώρα αρχίζει μία περίοδος στην οποία η Ιαπωνία μπαίνει σε φάση εκσυγχρονισμού. Αφού υπερίσχυσε η ομάδα των εκσυγχρονιστών ιδεολογικά στη χώρα και πολιτικά στη χώρα, το πρώτο πράγμα το οποίο θα συμβεί είναι, μετά την ανατροπή των Τοκουγκάουα, να στηθούν θεσμοί δυτικού τύπου. Πρέπει να πούμε στο σημείο αυτό ότι η Ιαπωνία στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα είναι η πρώτη χώρα της Ασίας η οποία λειτουργεί με συνταγματικό πλαίσιο. Βέβαια ρόλο παίζει ο στρατός, γιατί ο στρατός στην Ιαπωνία, το στρατιωτικό σκέλος για την Ιαπωνία, είχε πάντοτε ιδιαίτερη βαρύτητα — οι σαμουράι στην παλιά της εποχή. Τώρα δημιουργείται στρατός δυτικού τύπου, ο οποίος παίζει κεντρικό ρόλο στα πράγματα της Ιαπωνίας. Μάλιστα η τάση της Ιαπωνίας σε αυτή την περίοδο, η φράση που λεγόταν τακτικότερα είναι: “πλούσια χώρα με ισχυρό στρατό. Αυτός είναι ο στόχος μας: πλούσια χώρα με ισχυρό στρατό”. Και βέβαια στην περίοδο αυτή Μείτζι, οι αυτοκράτορες, που μέχρι τότε στην Ιαπωνία δεν έπαιζαν κεντρικό πολιτικό ρόλο, μπαίνουν στην πολιτική σκηνή, παίζουν πιο συχνά πολιτικό ρόλο σε καίρια σημεία.

Πώς θα εκσυγχρονιστεί η Ιαπωνία; Σε αυτό το θέμα ήταν πολύ σοβαροί οι Ιάπωνες, γενικά σε ό,τι αναλαμβάνουν έχουν αυτό το χαρακτηριστικό της στόχευσης, της σοβαρότητας, κ.λπ. Εξάλλου, αφού θεώρησαν ότι είναι θέμα ζωής ή θανάτου για την κοινωνία τους να εκσυγχρονιστεί, πρέπει να το υπηρετήσουν σωστά. Βέβαια δεν ήταν απλό το θέμα διότι η πλευρά των παραδοσιακών, η οποία έλεγε σε όλους τους τόνους ότι εάν εκσυγχρονιστούμε όπως εσείς λέτε θα χάσουμε την ψυχή μας, δεν θα είμαστε πια Ιαπωνία, θα χάσουμε αυτά που μας κάνουν να είμαστε αυτός ο λαός σε αυτή τη γωνιά της γης, τελικά συγκρούστηκαν με τους εκσυγχρονιστές. Και φυσικά η αιχμή του δόρατος των παραδοσιακών ήταν ποιοι άλλοι; Οι σαμουράι. Οι οποίοι εξέφραζαν πραγματικά την ψυχή της μακράς Ιαπωνίας. Αυτοί συγκρούστηκαν στρατιωτικά με τα νέα σώματα στρατού τα οποία δημιουργήθηκαν. Και παρότι οι Σαμουράι ήταν θρυλικής αλκής και αξιοπρέπειας και ανυποχώρητου ηρωισμού άνθρωποι — πραγματικά ήταν μια μυθική πλευρά στρατιωτικών και πολεμιστών— πολέμησαν σε αυτόν τον εμφύλιο, δηλαδή εμφύλια σύγκρουση, μέχρι τέλους. Αλλά ήταν αδύνατο

τελικά να υπερισχύσουν καθώς τα σώματα του τακτικού στρατού που είχαν δημιουργηθεί ήταν εξοπλισμένα με πυροβόλα όπλα, με μυδράλια, τα οποία σάρωναν τους σαμουράι. Και παρόλα αυτά οι σαμουράι δύσκολα ηττήθηκαν· τελικά βέβαια ηττήθηκαν, συντρίφτηκαν. Και το ενδιαφέρον είναι ότι, παρότι συντρίβονταν και συντρίφτηκαν, ακόμα και οι εκσυγχρονιστές —όλη η Ιαπωνία— θρήνησε για τους Σαμουράι, γιατί δεν υπήρχε Ιάπωνας που να μην τιμά το πνεύμα των Σαμουράι. Αλλά η κοινωνία αυτή είχε αποφασίσει ότι πρέπει να επιβιώσει· όχι απλώς να επιβιώσει, να γίνει μεγάλη. Είχε αποφασίσει τον δρόμο της, του εκσυγχρονισμού, και είχε αποφασίσει να τον τηρήσει σε όλες της τις πλευρές.

Σε αυτό το σημείο να πούμε κάτι. Όταν στον 19ο αιώνα και στον 20ό και στον 21ο, ακόμα δεν έχει αλλάξει αυτό το πράγμα —φαντάζομαι κάποια στιγμή θα αλλάξει, γιατί στην ιστορία όλα κυλούν και όλα αλλάζουν—, λέγεται τα τελευταία 300 χρόνια η λέξη εκσυγχρονισμός, παγκοσμίως, πολιτικά σημαίνει ένα μόνο πράγμα: να μιμηθούμε, να παραδειγματιστούμε, να εμπνευστούμε από τις πολιτικές, στρατιωτικές, διπλωματικές, οικονομικές, εκπαιδευτικές λύσεις που έχουν επιλέξει τα πιο προηγμένα κράτη στον κόσμο. Και τα πιο προηγμένα κράτη στον κόσμο είναι δυτικοευρωπαϊκά —κυρίως η Αγγλία, η Ολλανδία, η Γαλλία— και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Αυτή είναι η λέξη “εκσυγχρονισμός” σε όλο τον κόσμο μέχρι και σήμερα. Επομένως, λέγοντας εκσυγχρονισμό εννοούσαν ότι θα παραδειγματιστούν από αυτά τα ξεχωριστά κράτη. Και κάθισαν κάτω και σκέφτηκαν: θα πρέπει να στείλουμε άτομα δικά μας, ευφυείς, νέους και ικανούς. Ποια χώρα έχει την καλύτερη εκπαίδευση από αυτές; Αυτή η χώρα. Ποια χώρα έχει τον καλύτερο στρατό; Αυτή η χώρα. Ποια χώρα έχει το καλύτερο ναυτικό; Αυτή η χώρα. Ποια χώρα έχει την καλύτερη παιδεία, το καλύτερο διοικητικό σύστημα, την καλύτερη δικαιοσύνη; Αυτή η χώρα. Έστειλαν λοιπόν εκπροσώπους τους, νεαρούς και ευφυείς άντρες, στη Γαλλία, στην Ολλανδία, στην Αγγλία, στη Γερμανία, στις Ηνωμένες Πολιτείες, και αυτοί επέστρεψαν πίσω έχοντας μελετήσει προσεκτικά το πράγμα. Εξήγησαν πώς λειτουργούν οι διάφορες πλευρές και ελήφθη η απόφαση ότι θα γίνει αυτό σε αυτόν τον τομέα. Είναι η πιο καταπληκτική προσπάθεια εκσυγχρονισμού στην παγκόσμια ιστορία. Αυτό το οποίο επέτυχε η Ιαπωνία, μεταξύ του 1870 χονδρικά και του 1900 και συνέχισε και συνεχίζει. Η Ιαπωνία είναι μια χώρα η οποία κατάφερε να ξεφύγει από τον απομονωτισμό και από την καθυστέρηση και να μπει στη χορεία των προχωρημένων χωρών, των πιο προχωρημένων χωρών της Γης μέχρι σήμερα.

V3.1.6 Όταν λέμε κάτι, το εννοούμε! (5')

<https://youtu.be/wYDpNXkZfVk>

απομαγνητοφώνηση goldyabd / αντιπαραβολή krapisi

Η Ιαπωνία, λοιπόν, μετά το 1870 άλλαξε τα πάντα. Δεν έχει ξαναγίνει αυτό στην ανθρώπινη ιστορία. Μια κοινωνία τόσο συντεταγμένα, τόσο πεισμένα, τόσο στοχευμένα να αλλάξει τον εαυτό της στα πάντα! Άλλαξε όλο το σύστημα που είχε μέχρι τότε. Ανατράπηκαν οι ντάιμιο.

Οι ντάιμιο δεν τόλμησαν να αντισταθούν στην αλλαγή της αξιοποίησης της γης γιατί

όλη η κοινωνία θεωρούσε πατριωτικό της καθήκον να υποταγεί σ' αυτές τις νέες αλλαγές για να κάνει την Ιαπωνία μεγάλη και δυνατή. Άλλαξε τελείως το σύστημα εκμετάλλευσης της γης. Άλλαξε τελείως ο στρατός, δημιουργήθηκε εθνικός στρατός, επαγγελματίες. Κλήθηκαν ειδικοί στρατιωτικοί εκπαιδευτές από τη Βρετανία, από τις Ηνωμένες Πολιτείες, οι οποίοι ήρθαν και στην Ιαπωνία και βοηθούσαν στην εμπάθυνση των πραγμάτων, εμελετήθηκαν τα όπλα. Η Ιαπωνία απέκτησε βιομηχανία. Η Ιαπωνία έχει υπέδαφος με σιδηρομεταλλεύματα, με χαλκό, με άνθρακα, τα οποία αξιοποίησε, έστησε βιομηχανία. Έστησε βιομηχανία επίσης στρατιωτική και δημιούργησε εξαιρετικό ναυτικό, εξαιρετικά καλά εξοπλισμένο. Μηχανικοί της εμυήθηκαν στις πιο λεπτές λεπτομέρειες των μηχανικών επιτευγμάτων της Δύσεως και τις μετέφεραν πίσω. Η Ιαπωνία είναι θρυλική έκτοτε για την ικανότητα της να προσαρμόζεται στις μηχανικές εφευρέσεις και να παράγει η ίδια καινούργιες.

Κοντολογίς, μέσα σε διάστημα 20–25 χρόνων από την αρχική της απόφαση να αλλάξει τον εαυτό της, η Ιαπωνία είχε κάνει ένα θαύμα. Γι' αυτό και δύο φορές στην Ιστορία χρησιμοποιούμε τον όρο "το ιαπωνικό θαύμα". Η πρώτη φορά είναι το θαύμα του εκσυγχρονισμού που έκανε μόνη της η Ιαπωνία, με δικιά της απόφαση, εκεί μετά το 1870, και για δεύτερη φορά χρησιμοποιείται ο όρος "ιαπωνικό θαύμα", για την ταχύτητα με την οποία οι Ιάπωνες ανέκαμψαν μετά το 1945 και την ολοκληρωτική τους ήττα από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Και τις δύο φορές η χώρα αυτή άφησε την ανθρωπότητα με το στόμα ανοιχτό, γιατί **ποτέ** δεν έχουν ξαναγίνει στην ανθρώπινη ιστορία παρόμοια γεγονότα τόσο ταχέως και τόσο αποτελεσματικά.

Να πούμε χαρακτηριστικά ότι το 1870, η ιαπωνική κοινωνία έβαλε στόχο της να μην υπάρχει αναλφάβητος Ιάπωνας. Δημιουργήθηκαν ομάδες εθελοντών από φοιτητές, από μαθητές, από δασκάλους —εκτός από τις υπηρεσίες που δημιούργησε το κράτος— και μέσα σε 30 χρόνια δεν υπήρχε ένας Ιάπωνας αναλφάβητος. **Ένας** Ιάπωνας αναλφάβητος! Ήταν η μόνη χώρα στον κόσμο με 100% αλφαβητισμό τουλάχιστον, όχι υψηλή παιδεία, αλλά αλφαβητισμό. Είναι θρυλικές ιστορίες, διότι επειδή ο στόχος της κοινωνίας αυτής ήταν να μην μείνει ούτε ένας Ιάπωνας αναλφάβητος, αυτές οι ομάδες των εθελοντών που ήταν γεμάτοι ζέση, αυταπάρνηση, εθελοντισμό για την πατρίδα τους, χτυπούσαν την πόρτα χωρικών —στην Ιαπωνία ζουν και 120 χρόνια οι άνθρωποι επειδή τρώνε πολύ σωστή διατροφή, τρώνε ψάρια πολλά και έχει γέροντες υπερεκατονταετείς— φθάναν αυτές οι ομάδες στα σπίτια τέτοιων γερόντων, στα χωράφια, σε αλιευτικά σημεία και τους λέγανε: "Γεια σας, ήρθαμε να σας μάθουμε γράμματα". "Βρε παιδί μου, εγώ είμαι 120 χρονών, αύριο πεθαίνω", "Όχι, θα πεθάνεις αύριο, αλλά θα έχεις μάθει γράμματα, τελείωσε!"

Αυτή ήταν η Ιαπωνία, δεν έμεινε ένας άνθρωπος που να μην έχει μάθει γράμματα, ακόμη και αυτός ο οποίος θα πέθαινε την άλλη μέρα. Έτσι φθάσαμε στο 1894 η Ιαπωνία να μετράει τις δυνάμεις της, βλέπει ότι είναι σε πολύ καλό σημείο, το ξέρει εκείνη, ο υπόλοιπος κόσμος δεν το πολυξέρει διότι ήταν πάντα μια παράξενη χώρα εκεί πέρα απομονωμένη, τώρα έρχεται η ώρα να μάθει όλος ο κόσμος τι εστί νέα Ιαπωνία!

3.2 Η Ιαπωνία νικά Κίνα και Ρωσία

V3.2.1 Η Κίνα και η Ιαπωνία συγκρούονται (6΄)

<https://youtu.be/EnQALslmW9o>

απομαγνητοφώνηση Ολνία / αντιπαραβολή krapisi

Η Ιαπωνία λοιπόν λέγαμε ότι μπήκε στην περίοδο Μείτζι εξαιρετικά αποφασισμένα και επιτυχημένα. Η πρωτεύουσά της ορίζεται να είναι το Τόκυο⁵ —δηλαδή το Έντο— και έκτοτε είναι το Έντο με επίκειο τη Γιοκοχάμα· και εδώ, σε αυτήν την αποτύπωση σας δείχνω —ίσως και στο προηγούμενο μάθημα είδατε λίγο [αυτή] τη μορφή— είναι αυτοκράτορας της περιόδου Μείτζι, που πλέον είναι ντυμένος σαν δυτικός αξιωματούχος. Δεν φοράει πια τα κιμονό· η Ιαπωνία εκσυγχρονίστηκε και η διοίκησή της μετέδιδε σαφώς την πίστη της, ότι πρέπει να εκσυγχρονιστεί η ιαπωνική κοινωνία.

Σε αυτό το σημείο όμως να πούμε κάτι: η ιαπωνική κοινωνία όταν αποφάσισε να εκσυγχρονιστεί, απαντούσε στους παραδοσιακούς ότι “θα εκσυγχρονιστούμε, θα γίνουμε παντοδύναμοι και την ψυχή μας δεν θα τη χάσουμε· θα είμαστε Ιάπωνες, πάντα Ιάπωνες, τα έθιμά μας και τα ήθη μας θα παραμείνουν ιαπωνικά”. Η αλήθεια είναι ότι η Ιαπωνία, παρότι είναι μια χώρα τεχνολογίας, διαστημική, δυτικού τύπου εδώ και πια 120-150 χρόνια, παραμένει βαθιά προσηλωμένη στον εαυτό της, σε σχέση με την τήρηση εθίμων και κάθε τόσο οι Ιάπωνες φορούν τα παραδοσιακά τους ρούχα σε τελετές σίντο που κάνουν κ.λπ. κ.λπ.

Όμως, όταν μπήκαν στη διαδικασία του εκσυγχρονισμού, [αυτή] είχε και τα τερπνά της σημεία —διότι αφού οι ίδιοι αποφάσισαν ότι θα μάθουν σε βάθος τον δυτικό κόσμο σε όλα τα μεγάλα που σας είπα— στην Ιαπωνία κυκλοφορούσαν σε αυτή τη φάση ακόμα και αφίσες που έδειχναν τα ρούχα και τα εσώρουχα των Δυτικών, με ποιο τρόπο ντύνονται αυτοί· και εδώ πέρα είναι μία αφίσα που δείχνει ότι φοράνε κάλτσες, ότι έχουν ζωνάρια, ότι έχουν ένα παντελόνι έτσι μακρύ κ.λπ. Οι Ιάπωνες όταν κάνουν δουλειά, την κάνουν σε πληρότητα.

Εν πάση περιπτώσει, εκείνο βέβαια που κάνει τη διαφορά στην Ιαπωνία εκτός των άλλων, είναι ότι απέκτησε έναν πανίσχυρο στρατό, ο οποίος και εξοπλίζονταν από βιομηχανίες πολεμικές που η ίδια η Ιαπωνία είχε στήσει, πανίσχυρες· και βέβαια ήδη η Ιαπωνία έχει στήσει ισχυρό ναυτικό. Λίγο αργότερα το ναυτικό της θα είναι κατά κανόνα το τρίτο ισχυρότερο του κόσμου· και βέβαια τούτο διότι οι Ιάπωνες έχουν μεγάλη ικανότητα στη θάλασσα, έχουν ναυτοσύνη και έτσι έγιναν επικίνδυνοι στη θάλασσα, πιο πολύ από κάθε άλλο όπλο.

Έχοντας πλέον αποκτήσει αυτοπεποίθηση και ξέροντας ότι η διπλανή Κίνα, το μεγάλο θεριό, το πολιτιστικό θεριό που για χιλιάδες χρόνια κυριαρχούσε σε όλη την περιοχή είναι γονατισμένο από τα χτυπήματα τόσων πολλών, η Ιαπωνία σκέφτεται ότι είναι η ευκαιρία της. Η Ιαπωνία έχει ένα πρόβλημα: είναι μικρή χώρα για τα εκατομμύρια

---

⁵ σημ. απομ.: “Τόκυο” αντί “Τόκιο” είναι η γραφή που χρησιμοποιείται στις ερωτήσεις του μαθήματος.

ανθρώπων που κατοικούν σ'αυτήν. Είναι πυκνοκατοικημένη χώρα, της χρειάζεται χώρος· και τώρα η Ιαπωνία αποκτά την εντύπωση ότι μπορεί να κάνει ένα όνειρο πραγματικότητα, δηλαδή να επεκταθεί και να καταλάβει, και να μετατρέψει σε Ιαπωνία την κοντινή Κορέα και την Κίνα.

Μια και η Κίνα είναι γονατισμένη, είναι ευκαιρία να τη χτυπήσουν· και έτσι το 1894 η Ιαπωνία χτυπά την Κίνα με μια αφορμή. Ο Κινέζος αυτοκράτορας πέφτει στην παγίδα διότι έχει μάθει ότι από τους Ευρωπαίους ηττάται —εντάξει, το ξέρει πια— και αυτό τον πονάει, αλλά δεν βρίσκει τρόπο να ξεφύγει από αυτήν την κατάσταση. Αλλά όταν ακούει ότι "οι Ιάπωνες μας χτυπούν, έλεος πια, αυτοί οι ανύπαρκτοι τύποι μας χτυπούν; φυσικά θα τους νικήσουμε"· και μπαίνει στη διαδικασία πολέμου εναντίον των Ιαπώνων. Έτσι, 1894 με 1895 γίνεται πόλεμος μεταξύ Κίνας και Ιαπωνίας. Και ποιος νικά σ'αυτόν τον πόλεμο; η Ιαπωνία κατά κράτος. Η Κίνα μένει άναυδη από την αδυναμία της να αντιμετωπίσει την Ιαπωνία. Έτσι κι αλλιώς η Κίνα πια έχει χάσει τη συνοχή της, ο στρατός της ήταν σε διάλυση, η χώρα σε διάλυση, η διαφθορά χόρευε, επαρχίες ολόκληρες έκαμαν τα δικά τους, ληστές είχαν αρχίσει να διοικούν και να αποσπούν με τρομοκρατία διάφορες περιοχές. Οι Τσινγκ δηλαδή, βρέθηκαν σε αδυναμία να αντιμετωπίσουν την Ιαπωνία, την οποία είχαν βέβαια υποτιμήσει, νομίζοντας ότι είναι κάποιος πολύ δεύτερος εχθρός, ασήμαντος εχθρός.

Αποτέλεσμα: Μετά τη νίκη της αυτή, η Ιαπωνία αποσπά από την Κίνα το νησί Ταϊβάν που την ενδιαφέρει πάρα πολύ και τα νησιά Ρίου Κίου· και η Κίνα είναι πιο ταπεινωμένη από ποτέ.

V3.2.2 Άλλο Μπόξερς, άλλο Μπόερς (9')

<https://youtu.be/cJfEW1A6LY>

απομαγνητοφώνηση Constant / αντιπαραβολή lizeta

Τώρα, τι θα συμβεί μέσα στην Κίνα; Θα συμβεί νέος κύκλος λαϊκών εξεγέρσεων, που αυτή τη φορά θα πάρει έναν πάρα πολύ αντιδυτικό χαρακτήρα. Η εξέγερση αυτή λέγεται "η εξέγερση των Μπόξερς", γιατί στον τίτλο της τον κινέζικο είχε τη λέξη "γροθιά" και οι Άγγλοι, επειδή δυσκολεύονταν να ονομάσουν αυτό το κίνημα με το κινέζικο του όνομα, όταν κατάλαβαν ότι έχει μέσα τη λέξη "γροθιά", τους ονόμασαν "Μπόξερς", επειδή είναι δικιά τους λέξη, αγγλική λέξη, κι έχει μείνει στην ιστορία [ως] "η εξέγερση των Μπόξερς". Η εξέγερση των Μπόξερς ήταν κι αυτή πολύ δυνατή —όχι σαν των Ταϊπίνγκ—, ήταν εξαιρετικά βίαιη εναντίον των ξένων (των ιεραποστόλων, ανδρών, γυναικών, παιδιών, εμπόρων, στρατιωτών, διπλωματών), γίνονται πολλά εγκλήματα από μέρους των Μπόξερς εναντίον των Δυτικών και φυσικά από πλευράς των Δυτικών τα πράγματα είναι πάρα πολύ άγρια εναντίον τους και στο τέλος το κίνημα των Μπόξερς συντριβεται, όχι με τόσο πολλά εκατομμύρια νεκρούς σαν τους Ταϊπίνγκ⁶, αλλά εκεί γύρω στο 1900, 1901 οι Μπόξερς έχουν συντριβεί, πάλι με τη συμμετοχή Άγγλων, Γάλλων, Αμερικανών κ.λπ.

---

⁶ Η εξέγερση των Μπόξερς διήρκησε 1899-1901.

Εδώ βλέπουμε μια αφίσα των Μπόξερς, αντιδυτική, στην οποία παρουσιάζεται ένας Άγγλος, αυτό που βλέπετε εδώ είναι (με μεγάλη ακρίβεια!) ένας Άγγλος. Δείχνει τα αισθήματα, τα αντιδυτικά αισθήματα των Κινέζων της εποχής. Γιατί ο Άγγλος έχει αυτή τη μορφή;

Προσέξτε: οι Κινέζοι είναι άτριχοι, οι περισσότερες φυλές Κινέζων, οι Χαν, δηλαδή η κύρια ομάδα, είναι άτριχοι στο σώμα, αντιθέτως έχουν πολλά και πλούσια μαλλιά και κάτω από το τριχωτό της κεφαλής η τριχοφυΐα τους πια είναι είτε ελάχιστη είτε λίγη. Έτσι και τα γένια τους, είναι λίγα. Επειδή οι Δυτικοί είναι το αντίθετο, δηλαδή έχουν τρίχες στο σώμα ενώ τα μαλλιά τους συνήθως είναι αδύναμα και έχουν φαλάκρες, έτσι εδώ αυτός ο Άγγλος έχει ελάχιστη τριχοφυΐα στο κεφάλι του και είναι τριχωτός σαν αρκούδα στο σώμα. Και επειδή οι Άγγλοι ναυτικοί είχαν αποκτήσει τη συνήθεια ([που την] είχαν πάρει από φυλές της Πολυνησίας και κυρίως τους Μαορί της Νέας Ζηλανδίας, οι οποίοι είχαν παράδοση να κάνουν δερματοστιξία, (αυτό που λέμε “τατουάζ” — η ελληνική λέξη είναι “δερματοστιξία”) έχει και δερματοστιξία, τατουάζ, στο στήθος. Και βέβαια τα νύχια του και τα πόδια του είναι σαν αρπακτικού και το σώμα του, τα μάτια του είναι σαν γύπα.

Έχει ενδιαφέρον ότι την ώρα που η Κίνα πνίγεται επίσης στο αίμα, την ίδια εποχή (και το λέω γιατί πολλές φορές γίνεται σύγχυση μεταξύ της λέξης Μπόξερς και της λέξης Μπόξερς), την ώρα που οι Μπόξερς στην Κίνα κάνουν αυτές τις δράσεις, μία άλλη ομάδα που λέγονται Μπόξερς συγκρούονται με την Αγγλία επίσης, αλλού. Είναι νομίζω ευκαιρία να το πούμε για να το έχουμε: Την ίδια εποχή —είμαστε δηλαδή χοντρικά στο 1900, 1899—, η Αγγλία χτυπάει τους Μπόξερς στην Κίνα, έχει τον μπελά του Εθνικού Κογκρέσου στην Ινδία και χτυπά τη Νότια Αφρική για να τη μετατρέψει σε αποικία της. Είναι οι μεγάλες στιγμές της Αγγλίας, η μεγάλη δύναμη της Αγγλίας αυτή.

Και ποιος είναι στη Νότια Αφρική; Για να καταλάβουν οι Άγγλοι τη Νότια Αφρική για πρώτη φορά δεν έχουν απέναντί τους ντόπιους ανθρώπους να αντιμετωπίσουν παρά έχουν Δυτικούς απέναντί τους. Ποιους Δυτικούς; Η Ολλανδική Εταιρεία Ανατολικών Ινδιών στον 17ο αιώνα είχε έλθει εδώ πέρα κάτω στο Κέρας της Αφρικής και είχε αποφασίσει να δημιουργήσει εδώ αποικία για να διευκολύνει το εμπόριό της προς τα ανατολικά. Και έτσι Ολλανδοί άποικοι ήλθαν εδώ —στον 17ο αιώνα είχαν έλθει εδώ— και συγκρούστηκαν με τη φοβερή φυλή των Ζούλου. Έχουν μείνει θρυλικές οι μάχες των Ολλανδών με τους Ζούλου, μια ανυπότακτη φυλή της Αφρικής, γενναιότατων πολεμιστών και περήφανων ανθρώπων, οι οποίοι βέβαια πολεμούσαν τους Ολλανδούς με δόρατα και ασπίδες και οι Ολλανδοί είχαν σύγχρονα όπλα.

Αυτοί τώρα οι Ολλανδοί, οι οποίοι νίκησαν και με μεγάλη δυσκολία και κατέκτησαν τον Νότο, το Κέρας δηλαδή της Αφρικής, είναι οι Μπόξερς. Έτσι ονομάζονται: Μπόξερς. Και αυτοί δημιούργησαν μεγάλα αγροκτήματα εκεί στον Νότο της Αφρικής. Κοιτάξτε [στη φωτογραφία]: Αυτοί είναι απόγονοι των Ολλανδών. Οι Μπόξερς. Στον νότο της Αφρικής. Και αυτοί οι Μπόξερς ενισχύθηκαν και από Γάλλους Ουγενότους. Όταν διώχτηκαν οι Ουγενότοι από τη Γαλλία το 1685, ένας αριθμός Γάλλων Ουγενότων ήρθε στη Νότια Αφρική ξέροντας ότι εκεί υπάρχουν Ολλανδοί, γιατί είπαν: "βρε παιδί μου να βρούμε ασφάλεια, η Ευρώπη καίγεται, δεν μπορούμε να βρούμε σημείο ασφαλές".

Έτσι οι σημερινοί λευκοί της Νοτίου Αφρικής —που η Νότια Αφρική έχει έναν αριθμό

ντόπιων πια λευκών κατοίκων— είναι στην ουσία Ολλανδοί άποικοι του 17ου αιώνα συν κάποιοι Γάλλοι Ουγενότοι.

Αυτούς τους Μπόερς βρήκε απέναντί της η Αγγλία όταν θέλησε **εκείνη** να ελέγξει τον Νότο της Αφρικής και έγινε ο περίφημος “πόλεμος των Μπόερς”. Η Αγγλία στην ιστορία της επέκτασής της στον κόσμο δεν βρήκε πουθενά τέτοια αντίδραση, τέτοια αντίσταση. Οι Μπόερς πολέμησαν ηρωικότερα εναντίον της Αγγλίας. Εξάλλου πολεμούσαν Ολλανδοί με Άγγλους στην πραγματικότητα. Τελικά ηττήθηκαν και έτσι η Νότια Αφρική έγινε αποικία της Αγγλίας στο τέλος του 19ου αιώνα. Κι έκτοτε αναμίχτηκε το ντόπιο στοιχείο εκεί, το λευκό στοιχείο της Νότιας Αφρικής, και με Άγγλους. Έτσι την ώρα που στην Κίνα συντρίβονται οι Μπόξερς και στο θέμα αυτό ρόλο παίζουν οι Άγγλοι στην Κίνα, οι Άγγλοι συντρίβουν και τους Μπόερς στη νότια Αφρική.

Γεγονότα παντού στην υφήλιο πια.

V3.2.3 Ρωσοϊαπωνικός πόλεμος (11')

<https://youtu.be/dkiUleOPwIQ>

απομαγνητοφώνηση Lemoia9 / αντιπαραβολή Paronymius

Η Κίνα είναι πλέον τσακισμένη. Οι Γάλλοι στη δεκαετία του 1880 συγκρούστηκαν μαζί της και της πήρανε περιοχές της Ινδοκίνας, τις μετέτρεψαν σε αποικίες. Οι Γιαπωνέζοι τη χτυπούν το 1894-95, τη νικούν, της παίρνουν την Ταϊβάν και τα νησιά Ρίου Κίου· αυτά τα νησιά Ρίου Κίου είναι πάρα πολύ σημαντικά, γιατί είναι ένα γαϊτανάκι μικρών νησιών που ενώνουν στην ουσία την Ταϊβάν με την Ιαπωνία και βέβαια με την Κίνα.

Και τώρα η Ιαπωνία έχει δοκιμάσει τον εαυτό της: “καλώς κάναμε όσα κάναμε — αυτό είναι το συμπέρασμα που βγαίνει στην κοινωνία αυτή—, κάναμε πολύ καλά που εκσυγχρονιστήκαμε, νικήσαμε τους Κινέζους” και τώρα η Ιαπωνία πιστεύει ότι μπορεί να κερδίσει ένα ένα αυτά που θέλει. Ήδη, μετά τη νίκη τους επί των Κινέζων, οι Γιαπωνέζοι βάζουν πόδι στην Κορέα, επιβάλλουν στην Κίνα το “να αναγνωρίσει” την ανεξαρτησία της Κορέας, απλώς για να την πάρουν οι ίδιοι. Και πλέον είναι φανερό οι προθέσεις τους ότι —πλέον— αυτό που τους ενδιαφέρει στο πρώτο και άμεσο πλάνο τους είναι η Κορέα και η Μαντζουρία.

Ναι, αλλά στη Μαντζουρία έχουν κατεβεί πολύ βαθιά οι Ρώσοι, οι οποίοι σε αλλεπάλληλες φορές τη δεκαετία του '60 και στη δεκαετία του '90 —στον 19ο αιώνα— πήραν εδάφη που τους ενδιέφεραν από τη Μαντζουρία και πλέον βρίσκονται μέσα στη Μαντζουρία και πάνω από την Κορέα. Ποιος θα είναι ο επόμενος πόλεμος που θα συμβεί, λοιπόν, σε αυτή την περιοχή; Τώρα θα συγκρουστούν Γιαπωνέζοι με Ρώσους. Θα γίνει ρωσοϊαπωνικός πόλεμος. Θα ξεκινήσει αυτός ο ρωσοϊαπωνικός πόλεμος δέκα χρόνια μετά την έναρξη του κινεζοϊαπωνικού πολέμου του 1894, δηλαδή αυτή η σύγκρουση θα συμβεί το 1904 με 1905.

Ο τσάρος της Ρωσίας θα πάθει τα ίδια που έπαθε ο αυτοκράτορας της Κίνας, διότι δεν εκτίμησε, δεν αξιολόγησε τη δύναμη των Ιαπώνων. Άνοιξε τον χάρτη και είδε ποια είναι η Ρωσία και ποια είναι η Ιαπωνία. Η Ρωσία ήταν όλο αυτό —η μισή Γη— και η Ιαπωνία ήταν ένα στίγμα στον παγκόσμιο χάρτη, άρα ένιωθε ασφαλής. “Θα τη νικήσουμε, θα

νικήσουμε αυτούς τους ελεεινούς!” Μάλιστα!

Αυτοί, τώρα, οι ελεεινοί είχαν νικήσει την Κίνα το 1894-95 και είχε κάνει εντύπωση η νίκη της Ιαπωνίας απέναντι στην Κίνα. Όμως η ανθρωπότητα ακόμα δεν είχε αξιολογήσει τους Ιάπωνες με ασφάλεια, διότι η ερμηνεία της νίκης απέναντι στην Κίνα συνήθως είχε το πρόσημο ότι “βρε παιδί μου, είναι τόσο πια διαλυμένη η Κίνα, που τη νικούν και άνθρωποι σαν τους Γιαπωνέζους”. Δεν αξιολογήθηκε ότι οι Ιάπωνες έχουν γίνει αυτονόμως πάρα πολύ ισχυροί.

Έτσι, οι Ρώσοι μπαίνουν σε πόλεμο με την Ιαπωνία. Ο πόλεμος θα διεξαχθεί κυρίως εδώ, στην περιοχή της Μαντζουρίας —στην περιοχή του Πορτ Άρθουρ (Port Arthur)— στο σημείο μεταξύ Κορέας δηλαδή και Μαντζουρίας, σε παραλιακά σημεία αλλά και στα ενδότερα και ο τσάρος της Ρωσίας —ο Νικόλαος Β΄ ήταν τότε, ο τσάρος ο οποίος και εκτελέστηκε λίγο αργότερα από τους μπολσεβίκους— το 1904 πήρε την απόφαση αυτής της σύγκρουσης για να υπερασπίσει τα συμφέροντα της Ρωσίας στη Μαντζουρία. Και ένας απ’ τους λόγους που αισθάνθηκε ασφαλής ήτανε ότι, ήδη το 1904, ο Υπερσιβηρικός σιδηρόδρομος ήταν σε μία φάση αρκετά καλής εξέλιξης και έτσι θα μπορούσε —θεωρητικά— να στέλνει ενισχύσεις στον στρατό του με μεγαλύτερη ευκολία — δεν είχαν φτάσει οι σιδηροτροχιές στον Ειρηνικό, αλλά ήταν σε ένα σημείο στη στέπα και έτσι πιο εύκολα, αναλογικά, θα έφταναν οι προμήθειες και ο εξοπλισμός.

Αυτή η σύγκρουση αποδείχτηκε μοιραία για τη Ρωσία, διότι οι Ιάπωνες πρώτα πρώτα είναι δίπλα: με ευκολία τα πλοία τους πηγαίνουν και έρχονται και ανανεώνονται και υπάρχει επιμελητεία κ.λπ. του στρατού. Δεύτερον, οι Ιάπωνες στηρίχτηκαν στο ισχυρότατό τους ναυτικό και με αυτό το ναυτικό πραγματικά κόλλησαν τους Ρώσους στον τοίχο. Όταν ο τσάρος της Ρωσίας κατάλαβε ότι για να βγει πέρα αυτή η σύγκρουση χρειάζεται ναυτικό, εκείνος δεν είχε ναυτικό κοντά στα σημεία σύγκρουσης· το Βλαδιβοστόκ το είχε στην κατοχή του, αλλά ακόμη δεν είχε ολοκληρωθεί σαν πόλη, οι εγκαταστάσεις, ώστε να γίνει αυτό που είναι σήμερα, δηλαδή η έδρα του ναυτικού στόλου του Ειρηνικού της Ρωσίας. Πού είχε η Ρωσία το ναυτικό της; Εδώ, στη Βαλτική, στην Αγία Πετρούπολη. Δηλαδή, τα πλοία της Ρωσίας ξεκινούν για να έρθουν να πολεμήσουν στο Πορτ Άρθουρ και στην περιοχή της Μαντζουρίας από την Αγία Πετρούπολη και κάνουν τον γύρο του κόσμου —κυριολεκτικά!— για να φτάσουν στην Κορέα. Οι Ρώσοι ναύτες όταν έφτασαν ήταν διαλυμένοι από το ταξίδι, από τις ναυτίες, είχαν δει τα πάντα και απέναντί τους είχανε γενναίους, εξοπλισμένους, πειθαρχημένους, εκπαιδευμένους, αποφασισμένους Ιάπωνες πολεμιστές. Η μοίρα τους ήταν γραμμένη.

Η Ρωσία υφίσταται ήττα οικτροτάτην —ήττα οικτροτάτην!—το 1905, μετράει εκατοντάδες χιλιάδες νεκρών. Σε μια τραγική συγκυρία ο Υπερσιβηρικός εγκαινιάζεται με τις χιλιάδες των σωρών των νεκρών Ρώσων που μεταφέρονται για να φτάσουν στη Μόσχα και να διαχυθούν και να φτάσουν στα σπίτια των πατεράδων και των μανάδων τους να ταφούν. Και αυτή η ήττα, τώρα, της Ρωσίας από την Ιαπωνία θα κάνει τεράστια εντύπωση πια σε όλο τον κόσμο. Γίνεται φανερό ότι η Ιαπωνία δεν είναι ‘παίξε-γέλασε’, ότι η Ιαπωνία είναι πάρα πολύ ισχυρός αντίπαλος.

Και προσέξτε να δείτε: η Ιαπωνία νίκησε, σε δέκα χρόνια, τη μεγαλύτερη σε πληθυσμό χώρα στον κόσμο, την Κίνα, και τη μεγαλύτερη σε έκταση χώρα στον κόσμο, τη Ρωσία.

Και είναι η πρώτη φορά, μετά από χιλιάδες χρόνια, που μια ευρωπαϊκή δύναμη ηττάται από μία ασιατική δύναμη, την Ιαπωνία. Όταν οι Ιάπωνες κατενίκησαν τους Ρώσους το 1905, όλη η Ασία χάρηκε, διότι επιτέλους αναστράφηκαν τα πράγματα. Λίγο αργότερα δεν θα είναι τόσο χαρούμενη, διότι οι Ιάπωνες θα αποδείξουν ότι είναι έτοιμοι να καταλάβουν την Ασία και τα πράγματα θα αναστραφούν.

Τώρα, η ήττα των Ρώσων σήμανε πολλά στο εσωτερικό της Ρωσίας, διότι δημιούργησε μία εξέγερση· υπήρξε αντίδραση από πλευράς στρωμάτων του ρωσικού πληθυσμού, οι οποίοι διαμαρτυρήθηκαν για την ήττα αυτή και —μέσω της ήττας αυτής— για το πόσο η κυβέρνησή τους και η διοίκησή τους σέβεται τον Ρώσο, γιατί κατηγορήθηκε η κυβέρνηση ότι δεν είχε προβλέψει καθόλου την επιμελητεία αυτής της σύγκρουσης, δεν είχε προβλέψει τα πράγματα έτσι ώστε να νικήσει ο ρωσικός στρατός και αντ' αυτού “άφησαν τα παιδιά μας να καταστραφούν σε αυτήν τη σύγκρουση”. Είχε δηλαδή —υπέκρυπτε— αυτή η εξέγερση, παρότι δεν ήταν αντιτσαρική, ήταν μια έκφραση διαμαρτυρίας.

Και αυτή η εξέγερση του 1905 έπαιξε ρόλο μεγάλο στις εξελίξεις των πραγμάτων, διότι —κοιτάξτε, είμαστε 1905, ε;— ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος ξεκινάει το 1914, δηλαδή 9 χρόνια μετά από το 1905, και η Οκτωβριανή Επανάσταση το 1917, δηλαδή 12 χρόνια μετά το 1905 — πολύ κοντά στα γεγονότα του 1905. Ο τσάρος, λόγω αυτής της ήττας του 1905, κάνει πολιτικές κινήσεις, δίνει αμνηστία στη χώρα του για εκείνους οι οποίοι είχαν κατηγορηθεί για έκνομες ενέργειες και —το σπουδαιότερο— αλλάζει το πολίτευμα της Ρωσίας. Το 1905 το πολίτευμα της Ρωσίας από απόλυτη μοναρχία, που ήταν μέχρι τότε, μετατρέπεται σε βασιλευσόμενη δημοκρατία, διότι ο τσάρος το 1905 παραχωρεί Δούμα, δηλαδή Κοινοβούλιο, και οδηγεί τα πράγματα έτσι ώστε η χώρα να αποκτήσει κόμματα, αντιπολίτευση, συμπολίτευση, εκλογές, κοινοβούλιο, ελευθεροτυπία, αυτό που σημαίνει Δημοκρατία.

V3.2.4 Οι ποθητές Κουρίλες νήσοι (7΄)

<https://youtu.be/bOck1Bf-IAk>

απομαγνητοφώνηση Paronymius / αντιπαραβολή Lemonia9

Οι Ιάπωνες πλέον κάνουν τη διαφορά στην ανατολική Ασία. Ποιος θα το περίμενε! Μέσα σε 50 χρόνια οι άνθρωποι αυτοί έχουν αλλάξει τον χάρτη στην περιοχή με μεγάλο πείσμα και δράση. Εδώ σας δείχνω μία αφίσα της εποχής της σύγκρουσης της Ιαπωνίας με τη Ρωσία. Η Ιαπωνία παρουσιάζει τη Ρωσία σαν ένα φριχτό χταπόδι, το οποίο το μόνο που επιθυμεί είναι να πιάσει όλη την Ευρασία στα πλοκάμια του, να καταπιεί την Κίνα, να καταπιεί το Θιβέτ, την Τουρκία, τη Γερμανία, όλη την Ευρώπη. Και οι Ιάπωνες δεν θα σταματήσουν σε αυτό, διότι, με τη νίκη τους εναντίον των Ρώσων το 1905, εξασφαλίζουν θέσεις στη Μαντζουρία. Ήδη πέντε χρόνια μετά, το 1910, θα ελέγξουν την Κορέα, θα γίνει γιαπωνέζικη η Κορέα, και θα εφαρμόσουν έναν σκληρότατο στρατό κατοχής και πάρα πολύ αποφασιστική διακυβέρνηση· ο στόχος τους ήταν η Κορέα να μετατραπεί σε Ιαπωνία, για αυτό και ήταν βιαιότατοι απέναντι στους ντόπιους πληθυσμούς. Οι Κορεάτες —δεν ξέρω αν το γνωρίζετε— έχουν τρομερό μίσος για τους Ιάπωνες από, κυρίως, αυτήν την περίοδο που η Ιαπωνία, για κάποιες δεκαετίες τον 20ό

αιώνα, κατείχε την Κορέα. Για περίπου 40 χρόνια κατείχε την Κορέα μέσα σε πολύ σκληρές συνθήκες.

Έτσι, το 1910 πλέον η Ιαπωνία ελέγχει και την Κορέα και τα πράγματα της έρχονται επίσης πάρα πολύ καλά απ' το εξής γεγονός: η Ιαπωνία, λίγο μετά από το 1910... το 1914 ξεκινά ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και η Ιαπωνία συντάσσει τον εαυτό της με την Αντάντ, δηλαδή με την “Αγαστή Συμφιλίωση”, που ήταν η αντίπαλη των Κεντρικών Δυνάμεων στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο δηλαδή συντάσσεται —στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο— η Ιαπωνία με τη Γαλλία, την Αγγλία, ενώ, στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο όλοι γνωρίζουμε ότι συνετάγη με τον Άξονα, δηλαδή με τη Γερμανία, την Ιταλία κ.λπ. Στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο λοιπόν συνετάγη με την Αγγλία και τη Γαλλία, υπολογίζοντας ότι θα νικήσει η Αντάντ τη σύγκρουση. Έπαιξε και κέρδισε και, πράγματι, η Αντάντ ήταν νικήτρια.

Αποτέλεσμα ήταν η Ιαπωνία το 1918 να βρίσκεται μεταξύ των νικητών του πολέμου, και, επειδή βρισκόταν μεταξύ των νικητών του πολέμου, επήρε, είχε κέρδη εδαφικά πολύ σπουδαία για αυτήν, διότι της εδόθησαν από τη Συνθήκη των Βερσαλλιών που ακολούθησε τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο τα εδάφη που η Γερμανία είχε και έλεγχε στο βόρειο τμήμα της Κίνας, εδώ, σ' αυτήν την περιοχή της Κίνας, και αυτό ενδιέφερε πάρα πολύ τους Ιάπωνες. Αλλά εκείνο το οποίο ήθελε πολύ η Ιαπωνία και το πήρε ήταν η άλλη αλυσίδα νησιών που ενώνει την Ιαπωνία με τη χερσόνησο της Καμτσάτκα, που ονομάζεται Κουρίλες Νήσοι.

Αυτές τις Κουρίλες⁷ τις παίρνει η Ιαπωνία από τη Ρωσία, γιατί η Ρωσία παρότι —θα το πούμε σε επόμενη ενότητα— λογικά θα ήταν μέσα στους νικητές του πολέμου, λόγω της Οκτωβριανής Επανάστασης και της αποχώρησης της Ρωσίας από τα πεδία των μαχών το 1917, όταν τελειώνει ο πόλεμος το 1918 η Ρωσία δεν είναι στους νικητές. Έτσι, η Ιαπωνία μπορεί να πάρει από τη Ρωσία αυτά τα πάρα πολύ σπουδαία για αυτήν νησιά. Τα νησιά Κουρίλες η Ιαπωνία τα έχασε στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Γιατί; Γιατί στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο η Ρωσία πολέμησε κανονικά μέχρι τέλους και πολύ γενναία, και έτσι στο τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου η Ρωσία ήταν στους νικητές του πολέμου, ενώ η Ιαπωνία στους ηττημένους, και έτσι η Ρωσία ξαναπήρε τις Κουρίλες Νήσους και οι Κουρίλες Νήσοι είναι μέχρι σήμερα ρωσικές και οι Ιάπωνες θρηνούν τις Κουρίλες Νήσους σαν χαμένη πατρίδα και είναι ένας μεγάλος λόγος διπλωματικών εντάσεων, μέχρι σήμερα, μεταξύ Ιαπωνίας και Ρωσίας.

Οι Ιάπωνες δηλαδή, πλέον, έτσι όπως εξελίχθηκαν τα πράγματα, μετά το 1905, κατακτούν την Κορέα, κατακτούν τμήματα της νότιας Μαντζουρίας, τμήματα των γερμανικών πρώην εδαφών και είναι έτοιμοι το 1931 να καταλάβουν τη Μαντζουρία, όπερ και πράττουν. Το 1931 πλέον καταλαμβάνουν τη Μαντζουρία, και, με βάση πλέον τη Μαντζουρία, το 1937 εισβάλλουν στην Κίνα.

Κατά τους μελετητές του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου —σύμφωνα με την κοινή γνώση όλων μας, ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος λέμε ότι ξεκινάει με την είσοδο των ναζιστικών στρατευμάτων την 1η Σεπτεμβρίου του 1939 στην Πολωνία— όμως, κατά τους

---

7 Τις Κουρίλες οι Ιάπωνες τις είχαν, με συνθήκη, από το 1875. Με το τέλος του Α΄ Π.Π., η κτήση τους αυτή επιβεβαιώθηκε.

μελετητές, δεν ξεκινά τότε ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, παρά ξεκινά με την είσοδο των Ιαπώνων στην Κίνα πλέον, επιθετικά στην Κίνα, το 1937. Και η Ιαπωνία θα κτυπήσει την Κίνα, θα την ελέγξει μέχρι περίπου το 1944, και στη διάρκεια αυτών των ετών της κατοχής της Κίνας από τους Ιάπωνες, οι Ιάπωνες θα διαπράξουν ανήκουστα εγκλήματα απέναντι στον κινέζικο πληθυσμό, διότι στόχος τους ήταν να εξαλείψουν τους Κινέζους και να μετατραπεί η Κίνα σε Ιαπωνία. Είναι δύσκολο, βέβαια, γιατί οι Κινέζοι είναι πολλοί, πάρα πολλοί, και δεύτερον, και αυτοί πολεμούν, δεν είναι ανάπηροι και τρίτον, όπως θα δούμε, την εποχή αυτή, μέσα στην Κίνα υπάρχουν ένοπλες δυνάμεις —τόσο αστικές, δημοκρατικές, όσο και κομμουνιστικές— οι οποίες πολεμούν εναντίον των Ιαπώνων και μάχονται και μεταξύ τους, άρα τα πράγματα είναι πιο περίπλοκα.

3.3: Η Κίνα μπροστά σε μεγάλες εξελίξεις

V3.3.1 Σουν Γιατ Σεν (12')

<https://youtu.be/iUmpfBDYWWI>

απομαγνητοφώνηση Lemonia9 / αντιπαραβολή Evaggelia5

Την ώρα που η Ιαπωνία είναι σ' αυτή της την εξέλιξη και κινείται από δόξα σε δόξα και από νίκη σε νίκη και από ενδυνάμωση σε ενδυνάμωση, η Κίνα εξακολουθεί να βρίσκεται στο χάος. Λόγω των μεγάλων προβλημάτων αυτής της χώρας πια, στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, υπήρχαν πολλοί Κινέζοι οι οποίοι συνετάγησαν με την πλευρά της ιδέας του εκσυγχρονισμού.

Ήδη υπήρχε στην Κίνα αυτή η σκέψη, ότι οι “Δυτικοί έχουν κάποια χαρακτηριστικά που πρέπει να τα μιμηθούμε, πρέπει να τα αξιοποιήσουμε”. Μάλιστα, όσο αυξάνονταν οι περιοχές που ελέγχονταν από ξένους —σας είπα ότι συνολικά, μες στον 19ο αιώνα, περί τα 100 λιμάνια στην περιοχή τους, κινέζικα, βρίσκονταν υπό τον έλεγχο Άγγλων κυρίως, αλλά και Γάλλων, και Αμερικανών αργότερα, και κάποια σημεία Ολλανδών— στις περιοχές αυτές οι ξένες αυτές χώρες είχαν στήσει τους θεσμούς τους: λειτουργούσαν, είχαν εφημερίδες, έστησαν σχολεία και πολλοί Κινέζοι τα γνώρισαν αυτά σε πρώτο χέρι, διότι βρίσκονταν εκεί, εργάζονταν εκεί ή επισκέφτηκαν για να τα γνωρίσουν. Αφήστε που, μετά από τον εκσυγχρονισμό της Ιαπωνίας, αρκετοί Κινέζοι έστειλαν τα παιδιά τους στην Ιαπωνία, για να εκπαιδευτούν στα εκεί πανεπιστημιακά ιδρύματα και εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ιαπωνίας, τα οποία θεωρούνταν εφάμιλλα της Δύσης, ήταν δίπλα στην Κίνα. Και έτσι ένας αριθμός Κινέζων πολιτών ήταν της άποψης ότι η Κίνα δεν έχει άλλο δρόμο, παρά να ακολουθήσει και εκείνη τον δρόμο του εκσυγχρονισμού.

Μάλιστα, και από πλευράς ανώτατης διοίκησης έγιναν προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση. Στο τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα δημιουργήθηκαν σιδηρόδρομοι στην Κίνα, προσπάθησαν να γίνουν τεχνικά έργα που να βοηθήσουν σε αυτή την κατεύθυνση της δημιουργίας βιομηχανίας, την προσπάθεια να εκσυγχρονιστεί η εκπαίδευση και να αποκοπεί από τον κύκλο του Κομφούκιου και να μπει σε κύκλο δυτικοευρωπαϊκό. Προσπάθειες έγιναν στην Κίνα, όμως ούτε είχαν τη συνολική συζήτηση μέσα από την οποία είχαν προκύψει στην Ιαπωνία [και] δεύτερον, η Ιαπωνία είναι πολύ πιο μικρή και πιο νοικοκυρεμένη σε έκταση χώρα, έτσι τα πράγματα πιο εύκολα ωριμάζουν σε ένα —τέλος πάντων— πεπερασμένο επίπεδο πληθυσμού και έκτασης. Η Κίνα είναι τεράστια, είναι περίπλοκη, έχει άπειρο πληθυσμό.

Εκτός των άλλων, όταν παίρνονται αυτές οι αποφάσεις για εκσυγχρονισμό στην Κίνα, η Κίνα είναι μια χώρα με τεράστια προβλήματα, πολιτικά καταρχήν, διότι η κεντρική κυβέρνηση είναι τσακισμένη, ταπεινωμένη, έχει αποτύχει σε πολέμους, έχει αποτύχει σε διπλωματικές δράσεις, η χώρα υποφέρει, είναι σε διαφθορά, σε μετανάστευση. Και βέβαια, ήδη έχει αρχίσει ένα φαινόμενο το οποίο βασάνισε ακόμα πιο πολύ την Κίνα, ότι λόγω αυτής της διάλυσης των πραγμάτων βρήκαν την ευκαιρία μεμονωμένοι αρχηγοί στρατού, αξιωματούχοι του στρατού, να πάρουν την εξουσία σε διάφορες

περιοχές και να την ασκούν με τρόμο και βία, αλλά και κανονικοί ληστές να ελέγχουν τη ζωή των ανθρώπων και να μην μπορεί καθόλου η κυβέρνηση να το αναστρέψει και να το αντιμετωπίσει. Η Κίνα ήταν σε διάλυση.

Και καθώς μπαίνει ο νέος αιώνας, αυτές οι ομάδες των εκσυγχρονιστών γίνονται πιο αποφασισμένες να αλλάξουν τη μοίρα της Κίνας, διότι πιστεύουν ότι χάνεται. “Η Κίνα χάνεται, έχει μπει σε ελεύθερη πτώση και πρέπει να σώσουμε την πατρίδα μας. Δίπλα οι Γιαπωνέζοι το κατάφεραν. Εμείς γιατί δεν το καταφέρνουμε;” Η Ιαπωνία λειτουργούσε σαν παράδειγμα, θετικό παράδειγμα.

Εκείνος ο οποίος αποδείχτηκε ο πιο σημαντικός δρων αυτού του κλίματος του εκσυγχρονισμού και της εκδυτικοποίησης της Κίνας ονομαζόταν Σουν Γιατ Σεν. Ο Σουν Γιατ Σεν είχε αποφασίσει ότι η Κίνα πρέπει να αποκτήσει δημοκρατικό πολίτευμα, όπως ήταν των δυτικών —πιο προχωρημένων— χωρών της Γης, και τους θεσμούς που έχουν αυτοί οι λαοί, και απέναντί του είχε τον τελευταίο αυτοκράτορα της Κίνας, που είναι ο γνωστός μας —ίσως— σε όλους Που Γι. Ο Που Γι είναι ο τελευταίος αυτοκράτορας της Κίνας, ο τελευταίος της δυναστείας των Μαντσού, δηλαδή Τσινγκ, το οποίο ήταν ένα παιδί του δημοτικού σχολείου σε ηλικία. Μια τραγική —θα έλεγε κανείς— περίπτωση, γιατί αυτό το παιδάκι, τώρα, έγινε αυτοκράτορας για να λύσει προβλήματα της μεγαλύτερης σε πληθυσμό χώρας στον κόσμο, στην πιο δύσκολη φάση αυτής της χώρας, προβλήματα δηλαδή για τα οποία ούτε ένας ενήλικας σοφός δεν θα έβρισκε εύκολα λύση, πόσο μάλλον ένα μικρό παιδί. Φυσικά, στην ουσία διοικούσαν σύμβουλοι. Πάντως, επί της βασιλείας του Που Γι, έληξε ο θεσμός του αυτοκράτορα στην Κίνα, διότι ο Σουν Γιατ Σεν πήρε πάνω του τα γεγονότα, οργάνωσε επανάσταση, ανέτρεψε τον Που Γι — ο οποίος κατέφυγε στη Μογγολία. Έχει ενδιαφέρον ότι οι Ιάπωνες, όταν κατέλαβαν τη Μαντζουρία —όπως σας είπα— το 1931, χρησιμοποίησαν τον Που Γι, ο οποίος βρισκόταν στη γη των προγόνων του, δηλαδή στη Μαντζουρία, και τον όρισαν αυτοκράτορα της Μαντζουρίας, θέλοντας να δείξουν δήθεν ότι η Μαντζουρία έχει δικιά της υπόσταση. Στην ουσία ο Που Γι ήταν ο άνθρωπός τους δηλαδή —εν πάση περιπτώσει— στην περίπτωση αυτή.

Τώρα, γυρνούμε στον Σουν Γιατ Σεν. Ο Σουν Γιατ Σεν είναι ένα πολύ σεβασμένο πρόσωπο της κινέζικης ιστορίας. Ακόμη και στη σημερινή κομμουνιστική Κίνα η προσωπικότητα του μελετάται και τιμάται. Αυτός ήταν ένας καλλιεργημένος Κινέζος, δυτικοσπουδαγμένος. Είχε θαυμάσει τον προτεσταντισμό, στην ουσία είχε ασπαστεί τον προτεσταντισμό. Πίστευε ότι το ιδανικό παράδειγμα, πολιτικό παράδειγμα του κόσμου, είναι οι θεσμοί της Αγγλίας αλλά και γνώριζε τον δυτικό κόσμο και ήθελε να μεταφερθούν. Πίστευε στη δημοκρατία —όπως σας είπα— την αβασίλευτη δημοκρατία. Η Αγγλία έχει βασιλιά, αλλά έχει δημοκρατία βεβαίως, βασιλευόμενη δημοκρατία. Εκείνος πίστευε στην αβασίλευτη δημοκρατία, διότι πίστευε ότι ο θεσμός του αυτοκράτορα στην Κίνα έχει λήξει, έχει κάνει τον κύκλο του και έχει αποσαπίσει. Και έτσι δημιούργησε ένα πολιτικό κόμμα, έφερε την Κίνα δηλαδή σε σημείο δημοκρατίας —θα μιλήσουμε βέβαια γι’ αυτό— και επέτρεψε τη λειτουργία κομμάτων, την ίδρυση κομμάτων. Το δικό του κόμμα ονομαζόταν Κουομιτάνγκ, που στα ελληνικά θα μπορούσε να αποδοθεί ως “πατριωτικό κόμμα Κίνας”. Συνήθως αναφέρεται ως “εθνικιστικό κόμμα Κίνας”.

Ο Σουν Γιατ Σεν έκανε ό,τι μπορούσε· ήταν ένας ικανός άνθρωπος και είχε γύρω του ικανά στελέχη, αλλά αποδείχθηκε ότι δεν ήταν αρκετοί αυτοί οι δυτικόφρονες και εκσυγχρονιστές για να φέρουν την αλλαγή στην Κίνα, διότι η Κίνα ήταν εν διαλύσει. Και αποδείχθηκε ότι, καθώς κατέρρευσε και ο θεσμός του αυτοκράτορα —που ήταν ο τελευταίος θεσμός που κάπως, κάτι, κρατούσε ολόγυρα—, η Κίνα βρέθηκε σε πλήρη διάλυση και όλα αυτά τα φαινόμενα της τοπικής βίας, των περιφερειακών εγκληματιών οι οποίοι κυριαρχούσαν στην Κίνα, ακόμη περισσότερο εντάθηκαν, και ο Σουν Γιατ Σεν, με όλες του τις προσπάθειες, κατάλαβε ότι δεν μπορεί να τα βγάλει πέρα με αυτή την τόσο δύσκολη κατάσταση. Συνέχιζε όμως να το προσπαθεί με το κόμμα του, το Κουομιτάνγκ.

Δίπλα του είχε, λίγο αργότερα, ένα άλλο στέλεχος. Αυτός εδώ που βλέπετε, καθισμένος στην καρέκλα, είναι ο Σουν Γιατ Σεν και όρθιος δίπλα του, αυτός ο κομψός αξιωματικός, είναι ο Τσιάνγκ Κάι Σεκ. Ο Τσιάνγκ Κάι Σεκ επρόκειτο να παίξει μεγάλο ρόλο στην πολιτική ιστορία της Κίνας. Λειτουργήσε αρχικά δίπλα στον Σουν Γιατ Σεν. Και ο Τσιάνγκ Κάι Σεκ ανήκε σε επώνυμη οικογένεια της Κίνας. Ήταν στρατιωτικός καριέρας και είχε και ο ίδιος επίσης θαυμασμό για τους Δυτικούς. Πίστευε στον εκδημοκρατισμό της Κίνας. Τελικά ερωτεύτηκε την κόρη του Σουν Γιατ Σεν και εκείνη ερωτεύτηκε τον Τσιάνγκ Κάι Σεκ. Έτσι συμπεθερέψανε αυτοί οι δύο και έπαιξαν ρόλο στο κόμμα του Κουομιτάνγκ. Ο δε Τσιάνγκ Κάι Σεκ, μετά τον θάνατο του Σουν Γιατ Σεν, τον διαδέχτηκε στην προεδρία του κόμματος του Κουομιτάνγκ, του πατριωτικού κόμματος Κίνας.

Και εδώ βλέπετε μία αφίσα της Κουομιτάνγκ, με τον Σουν Γιατ Σεν στο επάνω επίπεδο και τον Τσιάνγκ Κάι Σεκ στο κάτω, πάνω στο άλογο. Μία προπαγανδιστική αφίσα της Κουομιτάνγκ για την ανάγκη στην Κίνα να τελειώσει η ταλαιπωρία της και να ξαναποκτήσει την αξιοπρέπειά της σε ένα δυτικού τύπου δημοκρατικό καθεστώς.

V3.3.2 Δύσκολα βήματα αλλαγών στην Κίνα (8')

<https://youtu.be/o601uHv971q>

απομαγνητοφώνηση Asimonia / αντιπαραβολή krasisi

Ενώσω το κόμμα του Τσιάνγκ Κάι Σεκ και του Σουν Γιατ Σεν προσπαθεί να οργανώσει την Κίνα... Στη δεκαετία του 1900 —όπως είπαμε— ανατράπηκε ο Αυτοκράτορας, η αυτοκρατορία έληξε στην Κίνα το 1911. Μέσα στη δεκαετία του 1910, η Κίνα έχει τα προβλήματα που είπαμε, αλλά προσέξτε: ας θυμηθούμε ότι λίγο μετά την πτώση του Αυτοκράτορα, ξεκινάει ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, που παίζει ρόλο στην ιστορία της Κίνας, διότι η Αγγλία, η Γαλλία, η Γερμανία, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής που είχαν τα χέρια τους ακουμπήσει πάνω στην Κίνα, τώρα, λόγω του Πολέμου, χρειάζεται να δώσουν έμφαση σε άλλα πεδία μαχών και στην ουσία η Κίνα παίρνει ανάσα από τη “δυτική” παρουσία.

Από την άλλη βέβαια, έχει πάντα τον μεγάλο κίνδυνο των Ιαπώνων, όμως αυτή η σχετική ανακούφιση κάπως βοηθάει τον Τσιάνγκ Κάι Σεκ στις προσπάθειές του. Όταν μπαίνει η δεκαετία του 1920, το κόμμα Κουομιτάνγκ βρίσκει την Κίνα, μετά από τις προσπάθειες που έκανε, σε καλύτερη κατάσταση. Αρχίζει δηλαδή να διαφαίνεται μία

αχτίδα αναδιαμόρφωσης της Κίνας, αναγέννησης της Κίνας, και ο Τσιάνγκ Κάι Σεκ πλέον, εκείνος ο οποίος έχει τη δεκαετία του '20 τα ηνία, αποδεικνύεται δραστήριος και αποφασισμένος στην κατεύθυνση αυτή.

Η Κίνα μοιάζει να πηγαίνει καλύτερα, αλλά ταυτοχρόνως —το Κουομιτάνγκ είναι μεγάλο κόμμα, δεν το συζητάμε— έχει παρουσιαστεί ήδη ένα κόμμα τελείως καινούργιο, παράξενο, που ονομάζεται Κομμουνιστικό Κόμμα Κίνας. Ο κομμουνισμός και τα κομμουνιστικά κόμματα στο 1900 είναι σχεδόν άγνωστα στον κόσμο· μόνο κάποιιοι διανοούμενοι, σε κάποια σημεία πολύ προχωρημένων χωρών, κάτι γνωρίζουν γι' αυτό, αλλά μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση, που συνέβη το 1917 στη Ρωσία, και τη μετατροπή της μεγαλύτερης χώρας στον κόσμο σε κομμουνιστική —που η μεγαλύτερη αυτή χώρα στον κόσμο, η Ρωσία, έχει σύνορα με την Κίνα—, λογικό είναι το Κομμουνιστικό Κόμμα να υπάρξει ως “τα συγκοινωνούντα αγγεία”⁸ και να εμπνευστούν άνθρωποι και να υιοθετήσουν τις απόψεις του κομμουνισμού. Και έτσι παρουσιάζεται στην αρχή ένα μικρό κόμμα —αλλά σταδιακά ενισχύεται και ενισχύεται— που ονομάζεται Κομμουνιστικό Κόμμα Κίνας και έχει αρχηγό του έναν νεαρό Κινέζο, που ονομάζεται Μάο Τσε Τουνγκ.

Ο Μάο Τσε Τουνγκ είναι μια χαρισματική προσωπικότητα, ένας άνθρωπος που μιλάει [και] ξέρει να απευθύνεται στο πλήθος και να το εμπνέει, επομένως αναδεικνύεται σε αντίπαλο του Τσιάνγκ Κάι Σεκ και του Κουομιτάνγκ. Οι κομμουνιστές έχουν τελείως άλλη πολιτική ατζέντα από τους οπαδούς του Πατριωτικού Κόμματος Κίνας. Οι μεν οπαδοί του Κουομιτάνγκ επιθυμούν μια δημοκρατική, δυτικού τύπου Κίνα με εκλογές, με κόμματα, με ελευθεροτυπία, με κοινοβούλιο, οι δε κομμουνιστές πιστεύουν σε μία Κίνα την οποία θα διοικεί το Κομμουνιστικό Κόμμα Κίνας, και θα είναι μια Κίνα κοινοκτημονική, μια κι ο πυρήνας του κομμουνισμού είναι η κοινοκτημοσύνη και η κατοχή των μέσων παραγωγής από το κράτος και η απόδοση στον καθένα ανάλογα με τις ανάγκες του.

Αυτή, τώρα, η προπαγάνδα και των μεν και των δε, [διότι] προσπαθούν και οι μεν και οι δε —φυσικά, κόμματα πολιτικά είναι— να κερδίσουν οπαδούς. Στη δεκαετία του 1920, το κόμμα του Τσιάνγκ Κάι Σεκ είναι με απόσταση το μεγαλύτερο κόμμα της Κίνας, έχει οπαδούς σε όλη την έκταση της Κίνας και —όπως είπαμε— στη δεκαετία του 1920 η [δράση του] Κουομιτάνγκ είναι επιτυχημένη, και η Κίνα ξαναενοποιείται. Έχει σημασία αυτό, δηλαδή το Κουομιτάνγκ κατάφερε να χτυπήσει τους έχοντες τα ηνία και τη δύναμη —[τις] διάφορες εγκληματικές ομάδες που έλεγχαν ολόκληρες περιφέρειες της Κίνας τρομοκρατώντας πληθυσμούς— και ενοποιεί την Κίνα.

Έχει ενδιαφέρον ότι τα δύο αυτά κόμματα —στη δεκαετία του '20 το κόμμα των κομμουνιστών δεν είναι ακόμη τόσο μεγάλο, αλλά προς το τέλος της δεκαετίας του '20 έχει πια αρκετά καλή παρουσία στην Κίνα και είναι διαχυμένο κυρίως στις νότιες και νοτιοανατολικές επαρχίες— συμφωνούν. Τα δύο κόμματα —αυτό έχει σημασία επειδή είναι και τα δύο κινέζικα κόμματα, δηλαδή έχουν τον νου τους στην Κίνα, την πονούν— [συμφωνούν] ότι [πρώτον] η πιο μεγάλη προτεραιότητα για την Κίνα είναι να συντριβούν οι εγκληματικές ομάδες των επαρχιών και [να αρθεί] η πολυδιάσπαση της

---

⁸ σημ. απομ.: συγκοινωνούντα δοχεία

Κίνας, και δεύτερον ότι το μεγάλο πρόβλημα της Κίνας είναι οι Ιάπωνες. Δηλαδή, ως πατριωτικά κόμματα και τα δύο, σωστά κρίνουν ποιες είναι οι προτεραιότητες της Κίνας, και παρότι ιδεολογικά είναι αντίπαλοι —δεν το συζητούμε, ο ένας στη μια άκρη και ο άλλος στην άλλη— όμως συγκλίνουν σ' αυτά τα σημεία και εξαρχής παρουσιάζεται ένα ενθαρρυντικό στοιχείο σε αυτό, ότι συνεργάζονται όταν πρόκειται γι' αυτές τις δύο προτεραιότητες, στα σημεία που συμφωνούν και οι δύο ομάδες, δηλαδή στο να χτυπηθούν [πρώτα] οι έκνομοι των επαρχιών και δεύτερον να χτυπηθούν οι Ιάπωνες.

Και το ενδιαφέρον είναι ότι παρότι αυτά τα δύο κόμματα θα συγκρουστούν βαρύτατα σε έναν παρατεταμένο, στην ουσία, εμφύλιο πόλεμο, ο οποίος θα πάρει τραγικές διαστάσεις στη δεκαετία του 1940, δεν έπαψαν κατά καιρούς να συνεργάζονται σε αυτές τις πλευρές και ιδιαίτερα στην κοινή αποδοχή ότι ο μεγάλος εχθρός είναι η Ιαπωνία, όσο η Ιαπωνία ήταν μες στα εδάφη της Κίνας, εννοώ μέχρι το 1943-44 που έφυγαν και οι τελευταίοι Γιαπωνέζοι και θα εξηγήσουμε σε επόμενη ενότητα πώς έγινε αυτό — πρώτα πρώτα τους πολεμούν και οι ίδιοι οι Κινέζοι, αλλά οι Γιαπωνέζοι δεν έφυγαν επειδή τους πολεμούσαν οι Κινέζοι αλλά γιατί ηττήθηκαν από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής συνολικά στην ανατολική Ασία.

Τα δύο αυτά κόμματα, στη δεκαετία του '20, παίζουν τον ρόλο τους, αλλά μεγάλες εξελίξεις θα αναφανούν το 1927 με μία απόφαση του Τσιάνγκ Κάι Σεκ.

V3.3.3 Ένας παρατεταμένος εμφύλιος (10')

<https://youtu.be/xxNe9mAGbqc>

απομαγνητοφώνηση Tal / αντιπαραβολή Rico

Στη δεκαετία λοιπόν του 1920, γύρω στο 1926, ο Τσιάνγκ Κάι Σεκ μπορεί να είναι ευχαριστημένος. Η Κίνα μοιάζει να έχει ξαναενωθεί και να μπαίνει σε φάση ανάπτυξης και επίλυσης ζητημάτων. Μέσα στα πλαίσια αυτά, ο Τσιάνγκ Κάι Σεκ, ο οποίος θεωρεί βέβαιη τη σύγκρουσή του με τους κομμουνιστές και ότι θα υπάρξει εμφύλιος πόλεμος, παίρνει μία απόφαση που θα αποδειχθεί τελικά μοιραία για εκείνον. Πιστεύει ότι είναι καλό να ξεκαθαρίσει το πεδίο της Κίνας από τους κομμουνιστές τώρα, για να προφυλάξει την Κίνα από έναν βαρύ εμφύλιο πόλεμο αργότερα. Έτσι, το 1927 εκδηλώνονται ευρείας κλίμακας δράσεις, σφαγής κομμουνιστών και διωγμών των κομμουνιστών, οι οποίοι όμως αντέχουν —φυσικά πολλοί από αυτούς χάνονται— και ένα τους κομμάτι συγκεντρώνεται σε μια περιοχή βόρεια και ανατολικά της Καντόνας, εδώ στην περιοχή του Φουκιέν, όπου και δημιουργούν εκεί μια βάση, θα έλεγε κανείς έναν δικό τους χώρο ελέγχου, ένα μικρό κράτος, το οποίο όμως είναι θνησιγενές διότι ο Τσιάνγκ Κάι Σεκ είναι ισχυρός, σαφώς ισχυρότερος από τους κομμουνιστές.

Οι κομμουνιστές διαφεύγουν στα όρη, τα οποία υπάρχουν εδώ εγκάρσια στην Κίνα, και σταδιακά από εκεί μετακινούνται προς τον Βορρά. Αυτή εδώ η κόκκινη γραμμή δείχνει την περίφημη Μεγάλη Πορεία. Έτσι λέγεται αυτή η πορεία των κομμουνιστών, η οποία στην ουσία συνέβη τη δεκαετία του '30 — συνήθως τοποθετείται στο 1934, αλλά ήταν ένα πιο μακρόσυρτο γεγονός. Η Μεγάλη Πορεία είχε στοιχεία ηρωισμού βεβαίως, διότι

οι κομμουνιστές κινήθηκαν επάνω στα βουνά, με ελάχιστο εξοπλισμό —πολλοί από αυτούς χωρίς καν παπούτσια— πάνω στους βράχους, πάνω στους πάγους. Σήμερα, επειδή όλοι γνωρίζουμε ότι οι κομμουνιστές νίκησαν σε αυτή τη μακρόχρονη σύγκρουση, η Κίνα είναι από το 1949 μέχρι σήμερα κομμουνιστική χώρα (διοικείται από το Κομμουνιστικό Κόμμα Κίνας) και βέβαια, επειδή οι νικητές ήσαν οι κομμουνιστές —και είναι οι κομμουνιστές—, αυτό το γεγονός της Μεγάλης Πορείας (το Μ κεφαλαίο και το Π κεφαλαίο) διδάσκεται σε όλα τα σχολεία· τα κινεζόπουλα μαθαίνουν με λεπτομέρειες τις διαδρομές σ' αυτή τη Μεγάλη Πορεία, στα δύσκολα βουνά. Και η Μεγάλη Πορεία κύριο στόχο είχε τη μετακίνηση των κομμουνιστών από τον Νότο προς τον Βορρά, όπου και έρχονται σε επαφή με τους χωρικούς, τους μιλούν για το όραμά τους, για μια Κίνα στην οποία δεν θα υπάρχει ιδιοκτησία, θα μοιράζονται τα αγαθά ο καθένας ανάλογα με τις ανάγκες του, προπαγανδίζουν τη δημιουργία κοινοκτημονικών καταστάσεων στην ύπαιθρο και σε κάποιες περιοχές την εφαρμόζουν κιόλας.

Η Βόρεια Κίνα είναι ταραγμένη διότι τη δεκαετία του '30 ήδη οι Γιαπωνέζοι έχουν καταλάβει, όπως είπαμε, τη Μαντζουρία και βρίσκονται πολύ κοντά στην Κίνα, το δε '37 μπαίνουν μέσα στην Κίνα. Μπαίνουν από πού; Από Βορρά προς Νότο. Έτσι, η περιοχή της Κίνας η οποία πλήττεται πιο βαριά από τους Γιαπωνέζους, είναι η βόρεια Κίνα. Σ' αυτή τη βόρεια Κίνα οι κομμουνιστές έχουν προνομιακή θέση, διότι έχουν μετακινηθεί από τον Νότο προς τον Βορρά, κατά κύριο λόγο — όχι ότι η νότια Κίνα έμεινε χωρίς καθόλου κομμουνιστές, αλλά μετακινήθηκε το βάρος τους προς τον Βορρά. Στον Βορρά φυσικά, υπάρχουν και άνθρωποι της Κουομιτάνγκ και της κεντρικής διοίκησης, διότι η Κίνα διοικείται από την Κουομιτάνγκ. Οι κομμουνιστές όμως, και ο Μάο —ο οποίος επίσης διέσχισε τα βουνά και συμμετέσχε στη Μεγάλη Πορεία— κάνουν επιτυχημένη προπαγάνδα ανάμεσα στους χωρικούς, κερδίζουν οπαδούς και βέβαια, όταν μπαίνουν οι Γιαπωνέζοι και πράττουν τα όργια βίας τα οποία έπραξαν, οι κομμουνιστές πολεμούν εναντίον τους όπως πολεμά και ο μέσος Κινέζος, όπως πολεμά και ο Τσιάνγκ Κάι Σεκ· γενικά η Κίνα προσπαθεί να αντιμετωπίσει το μεγάλο κακό που της έτυχε. Οι κομμουνιστές, λόγω του ότι και αυτοί πολεμούν και είναι μπροστά σε αυτή τη μάχη επίσης, κερδίζουν εντυπώσεις ανάμεσα στους Κινέζους, ότι πρόκειται για πατριώτες οι οποίοι πονούν τον τόπο τους και έχουν αυτές τις ιδέες, που γίνονται από αρκετούς αποδεκτές.

Αυτή η πραγματικότητα θα διαρκέσει στην Κίνα μέχρι το 1945. Το 1945 τελειώνει ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος. Σας θυμίζω ότι μπαίνοντας οι Γιαπωνέζοι το 1937 στην Κίνα, στην ουσία ξεκινάει ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος. Οι Γιαπωνέζοι στη διάρκεια του 1937, '38, '39, '40, '41, '42, '43, '44 κρατούν θέσεις στην Κίνα, αλλά, επειδή από το 1943 άρχισε η θέση τους να γίνεται δεινή στον Ειρηνικό ωκεανό κατά τη σύγκρουσή τους με τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, δεν αντέχουν πια να κρατούν σημαντικά στρατεύματα σε άλλες περιοχές· πρέπει να τα ρίξουν στις μάχες του Ειρηνικού ενάντια στους Αμερικανούς. Έτσι, από το '43 και μετά μειώνουν τα στρατεύματά τους στην Κίνα, αλλά και σε άλλες περιοχές (θα μιλήσουμε σε επόμενη ενότητα γι' αυτό)· έτσι, ο πόλεμος εναντίον των Γιαπωνέζων γίνεται πιο εύκολος, θα έλεγε κανείς, για τους Κινέζους όλων κομμάτων και των αποχρώσεων. Και τελικά, όταν οι Γιαπωνέζοι συντρίβονται το 1945 οριστικά από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, μέσα στην

ίδια την Ιαπωνία και η Ιαπωνία αναγκάζεται να δηλώσει ότι παραδίδεται άνευ όρων στις Ηνωμένες Πολιτείες, τώρα αυτό που πρόκειται να συμβεί, είναι ποιο; Εμφύλιος ανοικτός πόλεμος μεταξύ της Κουομιτάνγκ —δηλαδή, των δυνάμεων του Τσιάνγκ Κάι Σεκ, της επίσημης θα έλεγε κανείς Κίνας— και των Κινέζων κομμουνιστών, οι οποίοι στο μεταξύ έχουν ενισχυθεί και αυξηθεί.

Έτσι, 1946-1949 στην Κίνα θα γίνει εμφύλιος, ένας σκληρότατος πανκινεζικός εμφύλιος —ξανακαίγεται η χώρα από άκρη σε άκρη—, στον οποίο εμφύλιο νικητές θα αναδειχθούν οι κομμουνιστές. Έτσι, το 1949 στην πλατεία...

1946-1949 διήρκεσε ο εμφύλιος αυτός πόλεμος. Είναι εντυπωσιακό ότι την ίδια στιγμή —ακριβώς το ίδιο διάστημα— που στην Κίνα γίνεται ο εμφύλιος πόλεμος, γίνεται εμφύλιος πόλεμος και στην Ευρώπη, στη Βαλκανική, σε μια χώρα που λέγεται Ελλάδα, πάλι μεταξύ κομμουνιστών και μη κομμουνιστών, πάλι 1946-1949. Μόνο που, στην περίπτωση της Κίνας νικητές ήταν οι κομμουνιστές· στην περίπτωση της Ελλάδας, νικητές ήταν οι μη κομμουνιστές.

Εδώ, στην πλατεία Τιεν Αν Μεν του Πεκίνου, μπροστά στα Απαγορευμένα Ανάκτορα, στην Απαγορευμένη Πόλη —η πλατεία Τιεν Αν Μεν του Πεκίνου είναι η μεγαλύτερη πλατεία στον κόσμο— οι Κινέζοι ακούν τον Μάο Τσε Τουνγκ να αναγγέλλει την ίδρυση της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας. Η Κίνα μέχρι σήμερα, αυτό είναι το επίσημό της όνομα: Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας, αυτός ο όρος “Λαϊκή Δημοκρατία” σημαίνει κομμουνιστικό καθεστώς. Και ξεκινά για την Κίνα μια νέα περίοδος, η περίοδος της κομμουνιστικής της διακυβέρνησης, η οποία διαρκεί μέχρι σήμερα. Από το 1949 μέχρι σήμερα είναι κοντά 80 χρόνια· εβδομήντα τόσα χρόνια η Κίνα εξακολουθεί να είναι κομμουνιστική.

V3.3.4 Η Κίνα σε κομμουνιστικές αλλαγές (11΄)

<https://youtu.be/VJtiSsvVSb0>

απομαγνητοφώνηση Rico / αντιπαραβολή sOFIARIZOPOULOU

Η Κίνα πλέον, το 1949, είναι κομμουνιστική. Μιλάμε για ένα γεγονός παγκόσμιας σημασίας! Είναι η δεύτερη χώρα στον κόσμο που γίνεται κομμουνιστική, αν και την ίδια εποχή η Σοβιετική Ένωση, μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου έχει μετατρέψει την ανατολική Ευρώπη σε τμήμα που βρίσκεται στο δικό της κλίμα — το κομμουνιστικό.

Η Κίνα έχει ενδιαφέρον. Το 1917 έγινε κομμουνιστική η μεγαλύτερη σε έκταση χώρα στον κόσμο· το 1949 έγινε κομμουνιστική η μεγαλύτερη σε πληθυσμό χώρα στον κόσμο. Ο κομμουνισμός το 1949 είναι σε άνοδο. Οι δεκαετίες του '40, του '50 και του '60 ήταν δεκαετίες μεγάλης ανάπτυξης του κομμουνισμού· έμοιαζε ότι η ανθρωπότητα θα καλυφθεί από κομμουνιστικά καθεστώτα. Μετά το '70 αυτή η τάση άλλαξε και φυσικά, στο τέλος του '80 είχε πλήρη αναστροφή. Όμως, στη δεκαετία του '40, ο κομμουνισμός μοιάζει ότι είναι η μεγάλη πολιτική δύναμη του κόσμου — και στην Κίνα κατακτά την εξουσία.

Ο Μάο Τσε Τουνγκ είναι μια δυναμική προσωπικότητα, όχι τόσο καλός διοικητικά —

θεωρούνταν ότι ο Λιν Πιάο (το δεύτερο στέλεχος του κόμματος) ήταν εκείνος ο οποίος στα θέματα της απτής πολιτικής, ήταν πιο αξιόλογος. Ο Μάο Τσε Τουνγκ είχε το χάρισμα της επαφής με τον κόσμο, ήταν επικοινωνιακός, μπορούσε να εμπνέει, μπορούσε να δίνει οράματα και ονομαζόταν "ο Μεγάλος Τιμονιέρης" από τους Κινέζους. Δημιουργήθηκε ένα καθεσώς κομμουνιστικό προσωπολατρία στο πρόσωπο του Μάο Τσε Τουνγκ, του οποίου η εικόνα βρισκόταν παντού, σε όλη την Κίνα· δεν υπήρχε περίπτωση να γυρίσει κανείς το κεφάλι του και να μη δει εικόνα του Μάο Τσε Τουνγκ είτε στην επαρχία, είτε στις πόλεις.

Ο Μάο Τσε Τουνγκ και το κομμουνιστικό κόμμα —από το 1950 στην ουσία, που παίρνουν στα χέρια τους την Κίνα— προσπαθούν να αναδιοργανώσουν την Κίνα στη βάση της δικής τους άποψης και ιδεολογίας. Στο μεταξύ, ο Τσιάνγκ Κάι Σεκ έχει ηττηθεί και τα στρατεύματα της Κουομιτάνγκ είτε έχουν κατασφαγεί, είτε όσοι επέζησαν και επιβίωσαν διέφυγαν στην Ταϊβάν, η οποία μετατράπηκε σε μια δεύτερη μικρή Κίνα, που όμως, εδώ, το καθεσώς είναι δημοκρατικό — δηλαδή, ποικιλία κομμάτων, ελευθερία δημιουργίας κομμάτων, ελευθεροτυπία, εκλογές, κοινοβούλιο.

Το λέω αυτό, διότι η Ταϊβάν —έχει σημασία— είναι ένα από τα δύσκολα σημεία του πλανήτη, επειδή η μεγάλη Κίνα που είναι κομμουνιστική από το 1949, δεν έχει αποδεχθεί το γεγονός ότι η Ταϊβάν θεωρεί τον εαυτό της ανεξάρτητο κράτος από τη μεγάλη Κίνα και γι' αυτό, συνεχώς υπενθυμίζει ότι η Ταϊβάν είναι Κίνα. Επειδή θεωρείται ότι η μεγάλη Κίνα υποβλέπει την Ταϊβάν, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, οι οποίες είναι οι προστάτιδες της Ταϊβάν —η Ταϊβάν ονομάζεται και "εθνικιστική Κίνα"— επειδή προστατεύουν την Ταϊβάν, έχουν δηλώσει ότι η ασφάλεια της Ταϊβάν είναι στα χέρια των Ηνωμένων Πολιτειών. Ο εστί μεθερμηνευόμενος, ότι αν η μεγάλη Κίνα επιτεθεί στην Ταϊβάν, θα αντιμετωπίσει όχι τους κατοίκους της Ταϊβάν, αλλά τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Δηλαδή εδώ, σ' αυτό το σημείο, μπορεί να έχουμε κάποια στιγμή —ελπίζω όχι— κάποια βαριά εξέλιξη· κάθε τόσο γίνονται γεγονότα, γιατί αεροπλάνα της κομμουνιστικής Κίνας πετούν μέσα στον εναέριο χώρο της Ταϊβάν, πλοία της κομμουνιστικής Κίνας μπαίνουν στα ύδατα της Ταϊβάν, και κάθε τόσο πάει να γίνει ένα διπλωματικό επεισόδιο, οι Ηνωμένες Πολιτείες παίρνουν τη σκυτάλη και ειδοποιούν τους Κινέζους να πάψουν να προκαλούν. Είναι κάτι, το οποίο συμβαίνει κάθε τόσο· μέχρι τώρα, έχει μείνει σε ένα επίπεδο ελεγχόμενο. Πάντως είναι ένα δύσκολο σημείο του κόσμου, ακριβώς διότι εκεί, στην Ταϊβάν, κατέφυγαν μερικά εκατομμύρια ηττημένων Κινέζων της Κουομιτάνγκ.

Τώρα, ο Μάο Τσε Τουνγκ και το κομμουνιστικό κόμμα, στη δεκαετία του '50, προσπαθούν να εφαρμόσουν μια μεγάλη αλλαγή στην ύπαιθρο, να μετατρέψουν την ύπαιθρο σε κοινοκτημονικές περιφέρειες. Αλλού πετυχαίνουν, αλλού όχι — δεν είναι εύκολο πράγμα. Το πρώτο πράγμα, το οποίο έπρεπε να ξαναγίνει, ήταν να ξαναλειτουργήσει η χώρα. Η Κίνα είχε ζήσει τα πάντα, τα τελευταία εκατό χρόνια. Έμοιασε να ξαναανακάμπτει κάτω από τη διοίκηση της Κουομιτάνγκ, μετά το 1926, αλλά στην πραγματικότητα υφήρπε ένας εμφύλιος πόλεμος ο οποίος ακύρωνε τις εξελίξεις· η χώρα ξαναβρέθηκε σε δίνη —και βέβαια, σε δίνη απόλυτου εμφυλίου πολέμου— οπότε το 1950, το πρώτο που έπρεπε να γίνει ήταν να εγκατασταθεί η ειρήνη, να αποκατασταθεί κάποια ομαλότητα. Και αυτό συνέβη, διότι το κομμουνιστικό κόμμα πλέον είναι νικητής, έχει τα ηνία της χώρας· ενοποιείται η Κίνα

και μπαίνει σε μια νέα πορεία, που αυτή τη φορά είναι κομμουνιστική.

Στη δεκαετία του '50, οι επιλογές για την επίλυση των αγροτικών θεμάτων δεν πάνε τόσο καλά. Σ' αυτό το σημείο, πρέπει να πούμε ότι οι Κινέζοι κομμουνιστές είχαν μία ιδιαίτερη στάση απέναντι στους Ρώσους κομμουνιστές. Θα πει κανείς, ότι οι Ρώσοι κομμουνιστές είχαν πρώτοι αντιμετωπίσει τα θέματα.

Σ' αυτό το σημείο, πρέπει να πούμε το εξής: η κομμουνιστική σύλληψη του Μαρξ και του Ένγκελς στηριζόταν στην ιδέα ότι ο καπιταλισμός, στην εξέλιξή του και στην ενδυνάμωσή του, σαπίζει και η εργατική τάξη των προηγμένων καπιταλιστικών χωρών θα πάρει επάνω της την ανατροπή αυτού του οικονομικού σχήματος και θα επιβάλει την κοινοκτημοσύνη, δηλαδή τον κομμουνισμό. Ο Μαρξ και ο Ένγκελς είχαν φανταστεί ότι η αλλαγή θα συμβεί στις προχωρημένες καπιταλιστικές χώρες, δηλαδή την Αγγλία — κατά πάσα πιθανότητα· εξάλλου, ο ίδιος ο Μαρξ, όπως γνωρίζουμε όλοι, για να μελετήσει τα πράγματα στην Αγγλία πήγε και έζησε κιόλας —την Αγγλία, τη Γερμανία, φαντάζονταν ότι ίσως αργότερα, οι Ηνωμένες Πολιτείες θα τους ταίριαζαν— στο μεταξύ, στην εποχή τους οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν ήταν τόσο ισχυρές. Δεν θα μπορούσαν να φανταστούν ο Μαρξ και ο Ένγκελς ότι θα γίνουν οι κομμουνιστικές επαναστάσεις και θα μετατραπούν σε κομμουνιστικές, χώρες οι οποίες δεν ήταν βιομηχανικές. Κάποιες εξ αυτών ήταν τελείως γεωργικές χώρες και μάλιστα, καθυστερημένα γεωργικές χώρες. Όταν η Ρωσία έγινε κομμουνιστική το 1917, είχε κάποιες ζώνες βιομηχανικής ανάπτυξης, αλλά συνολικά η χώρα, το κύριο χαρακτηριστικό της ήταν η γεωργία και μάλιστα, καθυστερημένη γεωργία.

Επομένως, οι κομμουνιστές της Ρωσίας το 1917 είχαν πρώτοι αντιμετωπίσει τα θέματα που προκύπτουν από την αναντιστοιχία, δηλαδή μια καθυστερημένη γεωργική χώρα να γίνεται κομμουνιστική. Πώς χειρίζεσαι αυτό το πράγμα, τι αποφάσεις παίρνεις; Εντάξει, εδώ πέρα επρόκειτο για κάποιες μεγαλειώδεις αλλαγές· ο καθένας μας κάνει λάθη, δεν υπάρχει περίπτωση, και λάθη θα έκαναν οι Ρώσοι κομμουνιστές και επιτυχίες θα είχαν, κλπ. Όμως, όταν οι Κινέζοι κομμουνιστές πήραν τα πράγματα το 1950, οι Ρώσοι κομμουνιστές είχαν αντιμετωπίσει τα προβλήματα —με τα λάθη τους, με τις επιτυχίες τους— ήδη 30 χρόνια. Και επομένως, οι Κινέζοι κομμουνιστές θα μπορούσαν να είχαν πάρει ιδέες και μαθήματα, από τις επιτυχίες και τα λάθη των Ρώσων κομμουνιστών. Όμως, ήδη από τη δεκαετία του '50, υπάρχουν ιδεολογικές αποκλίσεις μεταξύ των δύο πλευρών και μάλιστα —επειδή το 1953 πεθαίνει ο Στάλιν— μετά τον θάνατο του Στάλιν, η Κίνα απομακρύνεται ιδεολογικά από τη Σοβιετική Ένωση ολότελα και μάλιστα, μετά το 1960, οι δύο χώρες είναι εχθρικές μεταξύ τους. Οι δύο μεγαλύτερες, δηλαδή, κομμουνιστικές χώρες στον κόσμο, αντί να πορεύονται χέρι χέρι και να επιλύουν τα προβλήματα βοηθώντας η μία την άλλη, βρίσκονται πια —σχεδόν εξαρχής— σε αντίθεση μεταξύ τους. Μετά δε το '60, βρίσκονται σε εχθρότητα μεταξύ τους, σε σημείο που φτάνουν και σε συνοριακές ένοπλες συγκρούσεις. Αυτό θα φέρει προβλήματα στην εφαρμογή των πραγμάτων στην Κίνα.

V3.3.5 Επιτυχίες και αποτυχίες του κομμουνιστικού εγχειρήματος στην Κίνα (13')

<https://youtu.be/llaPkkG3JTQ>

απομαγνητοφώνηση krapisi / αντιπαραβολή Evaggelia5

Η δεκαετία του 1950 είναι κρίσιμη βέβαια για την Κίνα, μόλις τέλειωσε ο εμφύλιος, η χώρα πρέπει να γλείψει τις πληγές της, να ξαναβρεί μια κανονικότητα. Το κινεζικό Κόμμα αποτελείται από αφοσιωμένους ιδεολόγους, ανθρώπους οι οποίοι πιστεύουν στην ιδεολογία τους και πιστεύουν ότι θα φέρουν καλές εξελίξεις στην Κίνα.

Πάντως είναι γεγονός ότι —κατά κανόνα— οι πρώτες εφαρμογές του κοινοκτημονικού συστήματος στην ύπαιθρο έχουν σημαντικές αποτυχίες σε διάφορες περιοχές —όχι συνολικά αλλά σε διάφορες περιοχές— και παρατηρούνται και εκτεταμένοι λιμοί που προκύπτουν από τη δυσλειτουργία της υπαίθρου, που βέβαια είναι φυσικοί κιόλας σ' έναν βαθμό από την καταστροφή στην οποία βρίσκεται η χώρα, όλο το οδικό της δίκτυο, όλες οι υποδομές πρέπει να ξαναστηθούν. Και εφαρμόζοντας κανείς τόσο καινούργιες μεθόδους τα πράγματα ωθούνται σε αποτυχία σε αρκετές περιοχές. Με αποτέλεσμα έναν εκτεταμένο λιμό (λιμό με "ι", δηλαδή πείνα), που παλιότερα θεωρούνταν ότι κόστισε τη ζωή σε περίπου δέκα με δεκαπέντε εκατομμύρια ανθρώπους, αλλά σήμερα οι Κινέζοι μελετητές θεωρούν ότι είναι μικρός ο αριθμός, ότι ήταν περισσότεροι.

Αυτός ο λιμός σχετίζεται επίσης με μία σύλληψη παράξενη του Μάο, πάλι στη δεκαετία του '50, δηλαδή την πρώτη κρίσιμη δεκαετία. Ο Μάο πίστευε ότι πρέπει να εκσυγχρονιστεί η Κίνα, με την έννοια της εκβιομηχάνισης, ότι πρέπει να εκβιομηχανιστεί. Όμως εκείνος πίστευε ότι έχει συλλάβει έναν άλλο πιο λαϊκό, πιο δημοκρατικό τρόπο εκβιομηχάνισης και σκέφτηκε ότι η Κίνα πρέπει να γίνει χώρα της βαριάς βιομηχανίας και της μεταλλουργίας —η Κίνα έχει υπέδαφος, όλα τα έχει, είναι τεράστια χώρα— όμως να μην είναι συγκεντρωμένη σε κάποιες περιοχές βιομηχανικές η βιομηχανία της αλλά να είναι σπαρμένη σε όλη την ύπαιθρο.

Έτσι δημιουργήθηκαν 600.000 υψικάμινι στη χώρα αυτή, κατεσπαρμένες σε διάφορα σημεία για να δημιουργούν ατσάλι και μεταλλουργία. Αποτέλεσμα ήταν να αποτύχει τελείως αυτό το πλάνο. Διότι δεν μπορούσαν να λειτουργήσουν οι κάμινι αυτές σε μικρές περιοχές που δεν είχαν τον τρόπο να φέρουν τις πρώτες ύλες και [τα] υλικά. Το σύνολο αυτών των συλλήψεων ονομάζεται "Μεγάλο Άλμα Προς Τα Εμπρός". Οι Κινέζοι πάντοτε έχουν ποιητικούς όρους, είναι ποιητικότεροι στην ιστορία τους: Μεγάλο Άλμα Προς Τα Εμπρός (με κεφαλαία όλα), το οποίο περιελάμβανε και τις επεμβάσεις στην ύπαιθρο και αυτή τη σύλληψη για τη διάχυση της βιομηχανίας και μάλιστα της μεταλλουργικής βιομηχανίας. Το σκέλος αυτό απέτυχε. Το 1961 ήδη έδειξε ότι δεν μπορεί να λειτουργήσει με αυτό τον τρόπο, ήδη το πλήρωσε η Κίνα με λιμό που έπρεπε να αντιμετωπιστεί. Έτσι στη δεκαετία του '60 αναστέλλονται διάφορες πλευρές που είχαν δοκιμαστεί με τόση αποτυχία —ιδιαίτερα αυτή η διάχυση της βιομηχανίας το '50, ειδικά αυτή της βιομηχανίας—, και στη δεκαετία του '60 επιλέγονται άλλες λύσεις που αρχίζουν να λειτουργούν καλύτερα.

Πάντως ο Μάο θεωρεί ότι η Κίνα δεν είναι ώριμη επαναστατικά και στη δεκαετία του '60 αποφασίζει την αντιστροφή, [δηλαδή] να δουλέψει όλη η Κίνα στην αντιστροφή των νοοτροπιών που έχει. Ότι δεν υπάρχει σωστή επαναστατική ιδεολογία στη χώρα, ότι ο Κινέζος είναι προσκεκολλημένος στις παλιές του αντιλήψεις, δηλαδή στον κομφουκιανισμό, στον βουδισμό, στη λατρεία των προγόνων και στις νοοτροπίες που φέρνουν αυτά. Και ξεκινά μια νέα μεγάλη προσπάθεια του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας η οποία ονομάζεται "Πολιτιστική Επανάσταση", έτσι την ονομάζουν.

Η Πολιτιστική Επανάσταση διήρκεσε περίπου πέντε χρόνια από το 1965 έως το 1969 και είχε περίπλοκες πλευρές, έφερε μεγάλη βία μέσα στην Κίνα καθώς σε μικρό τοπικό επίπεδο ο ένας επιτίθετο στον άλλο, μαθητές χτυπούσαν τους δασκάλους τους, νεαρά παιδιά δεν σέβονταν τους γέροντες διότι θεωρήθηκαν ότι είναι παλαιές αξίες που έπρεπε να ανατραπούν και γενικά ο ένας έβλεπε [ως] εχθρό του Κόμματος τον άλλον. Δημιουργήθηκε ένα βαρύ κλίμα στην Κίνα στην Πολιτιστική Επανάσταση κατά την οποία η προσωπολατρία του Μάο έφτασε σε ασύλληπτα επίπεδα.

Ο Μάο συνέγραψε ένα μικρό πόνημα: το "Κόκκινο Βιβλίο", το οποίο διάβαζε όλη η Κίνα. Εδώ βλέπουμε μια εικόνα μαθητών οι οποίοι μπροστά στην προσωπογραφία του Μάο διαβάζουν όλοι μαζί το Κόκκινο Βιβλίο. Εν πάση περιπτώσει το 1969 η Επανάσταση αυτή η Πολιτιστική έκαμε τον κύκλο της, θεωρήθηκε εκ των υστέρων από το Κομμουνιστικό Κόμμα Κίνας σαν μια λάθος επιλογή. Εν πάση περιπτώσει το '69 πλέον ο Μάο ήταν ηλικιωμένος, όχι τόσο καλά στην υγεία του, υπήρχε ήδη μια αναταραχή στο εσωτερικό του Κόμματος καθώς προετοιμάζονταν οι διάδοχοί του. Το Κόμμα ήταν χωρισμένο σε ομάδες, κάποιες οι οποίες πίστευαν ότι ο Μάο δεν καθοδηγούσε επιτυχημένα την Κίνα, άλλοι πίστευαν ότι την καθοδήγησε επιτυχημένα άρα να ακολουθήσουμε την ίδια πορεία. Τελικά ο Μάο πέθανε το 1976, δηλαδή περίπου επτά-οκτώ χρόνια μετά το τέλος της Πολιτιστικής Επανάστασης. Από τη σορό του Μάο παρήλασαν εκατομμύρια Κινέζων για να του αποδώσουν τιμές. Ο Μάο στη νεκρική του κλίνη είναι σκεπασμένος με τη σημαία του κομμουνισμού, με το σύμβολο του κομμουνισμού, δηλαδή το σφυρί και το δρεπάνι, το σφυροδρέπανο, και εδώ βλέπουμε τους Κινέζους να θρηνούν μπροστά στον ηγέτη ο οποίος λατρεύτηκε στην περίοδο αυτή.

Όμως μετά τον θάνατο του Μάο οι εσωτερικές διενέξεις του Κομμουνιστικού Κόμματος έγιναν εμφανείς με την έκρηξη μιας [στάσης θα έλεγε κανείς] — οι αντίπαλοι το ονόμασαν πραξικόπημα. Η χήρα του Μάο, μία σκληροτράχηλη κομμουνίστρια, μαζί με άλλα τρία στελέχη του Κομμουνιστικού Κόμματος — αυτοί ονομάστηκαν η Συμμορία των Τεσσάρων— προσπάθησαν να κρατήσουν τον έλεγχο του Κόμματος και να ανατρέψουν την πιθανότητα να πάρουν πάλι τα ηνία του Κόμματος οι ονομαζόμενοι εκσυγχρονιστική ομάδα. Υπήρξε μεγάλη ένταση στην Κίνα εκείνη την περίοδο. Η εικόνα που σας δείχνω εδώ είναι από την Κίνα την εποχή της σύλληψης αυτών των τεσσάρων, της Συμμορίας των Τεσσάρων, πέρασαν από δίκη και χάθηκε μετά η παρουσία τους. Εδώ είναι μεγάλες εφημερίδες τοίχου στις οποίες καταγράφονται τα εγκλήματα της Συμμορίας των Τεσσάρων και υπήρχε μια λαϊκή —ας πούμε— εγρήγορση πάνω σε αυτό το ζήτημα. Τελικά αυτοί οι τέσσερις αποτυγχάνουν στην κίνησή τους. Δεν ήταν, φυσικά, [μόνον] τέσσερις, ήταν από πίσω τους ένα μεγάλο κομμάτι του κόμματος, απέτυχαν όμως σ' αυτό, διότι μετά τον θάνατο του Μάο η κύρια μορφή του

Κομμουνιστικού Κόμματος, Γενικός Γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος Κίνας αναδεικνύεται ο σημαντικότερος ο Τενγκ Χσιάο Πινγκ (Deng Xiaoping).

Ο Τενγκ Χσιάο Πινγκ άλλαξε την Κίνα καθώς πίστευε ότι η Κίνα πρέπει να ανοιχτεί στον κόσμο, να ανοιχτεί στις επενδύσεις και να γίνει βιομηχανική χώρα με εξαγωγές και πρόσωπο ανοικτό σε όλες τις ευκαιρίες οικονομικής ανάπτυξης που μπορούσαν να παρουσιαστούν. Έτσι έδωσε έμφαση στη δημιουργία μεγάλων βιομηχανικών μονάδων που καθοδηγούνταν και χρηματοδοτούνταν από το Κομμουνιστικό Κόμμα, παραμένει μέχρι σήμερα χαρακτηριστικό της Κίνας αυτό. Εξάλλου και η παλιά Κίνα ήταν ξακουστή για τα κρατικά της μονοπώλια, δηλαδή ολόκληροι κλάδοι της οικονομίας της Κίνας βρίσκονταν στα χέρια της κεντρικής διοίκησης, ήταν στην ουσία κρατικά, θα έλεγε κανείς.

Ο Τενγκ Χσιάο Πινγκ το κάνει αυτό αλλά ταυτοχρόνως προσελκύει και επενδύσεις από το εξωτερικό και έτσι μετά από τη δεκαετία του 1980 η Κίνα αλλάζει πορεία —το κόμμα εξακολουθεί να παραμένει ένα, το Κομμουνιστικό Κόμμα της Κίνας, μέχρι σήμερα— αλλά γίνεται η Κίνα που γνωρίζουμε τις τελευταίες δεκαετίες. Σταδιακά και γρήγορα η οικονομία της βελτιώνει τους δείκτες της και είναι στα τελευταία είκοσι περίπου χρόνια; – δεκαπέντε χρόνια; η χώρα με την ταχύτερη οικονομική ανάπτυξη κατ' έτος. Είναι η χώρα πλέον στην οποία παράγεται το μεγαλύτερο τμήμα των ειδών που φορούμε και χρησιμοποιούμε, γιατί πάρα πολλές δυτικές εταιρείες αξιοποιούν το γεγονός ότι η εργατική δύναμη είναι πολύ οικονομική και φτηνή στην Κίνα όπως και άλλες παροχές και έτσι έχουν μεταφέρει εκεί εργοστάσια και η Κίνα έχει γίνει μια εξαιρετικά βιομηχανική χώρα τις τελευταίες δεκαετίες.

Η Κίνα είναι σε μετεξέλιξη, σε μετάλλαξη, μετατρέπεται σε μία παγκόσμια δύναμη πάντοτε διοικούμενη από το Κομμουνιστικό Κόμμα Κίνας και μοιάζει —από πολλούς θεωρείται— ότι θα είναι η επόμενη υπερδύναμη και ότι θα μπορέσει να υπερσκελίσει τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, οι οποίες παραμένουν η μεγαλύτερη δύναμη στον κόσμο, αλλά ποιος ξέρει τι θα φέρει το μέλλον.

Οι Κινέζοι ήδη επενδύουν σε όλη τη Γη, ελέγχουν λιμάνια, τους ενδιαφέρει πολύ να ελέγξουν λιμάνια σε Αφρική, σε Ευρώπη, διότι εξάγουν και θέλουν να έχουν καλούς δρόμους εξαγωγής, επενδύουν σε σιδηροδρόμους, σε δημόσια έργα και είναι ανοικτοί να αναλάβουν οποιοδήποτε δημόσιο έργο, ιδιαίτερα στην Αφρική. Η ήπειρος στην οποία η Κίνα κάνει επενδύσεις και έργα, κατά κύριο λόγο είναι η Αφρική. Τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια σχεδόν ό,τι χτίζεται, ιδιαίτερα στην υποσαχάρια Αφρική, χτίζεται από κινέζικες εταιρείες. Η Κίνα είναι σε μία εκτόξευση και θα φανεί πού θα καταλήξει αυτό.

3.4: Ο Β΄ Π.Π. και η επαύριός του στην Αν. Ασία

V3.4.1 Η Ιαπωνία προκαλεί τις ΗΠΑ (13΄)

<https://youtu.be/3UNrlwDMLQA>

απομαγνητοφωνητής gkyr / αντιπαραβολή Rico

Σταθήκαμε στην Κίνα λοιπόν και είδαμε, κάπως διαγραμματικά, την εξέλιξη των πραγμάτων στις δεκαετίες του '20, του '30, του '40 και την κατάληψη της εξουσίας από τους κομμουνιστές και τον Μάο Τσε Τουνγκ και όσα ακολούθησαν.

Όταν μιλούσαμε για την Κίνα, φυσικά αναφερόμασταν κάθε τόσο στην εισβολή των Γιαπωνέζων οι οποίοι, μετά το '37, μπήκαν στη χώρα αυτή μέσα σε λουτρό αίματος. Προχώρησαν και κατέλαβαν τμήματα μεγάλα· στην ουσία, κατέλαβαν την Κίνα καταλαμβάνοντας την περιοχή όπου χτυπά η καρδιά της Κίνας, εκεί όπου κατοικεί, στην ουσία, ο περισσότερος πληθυσμός της Κίνας. Σε αυτόν εδώ τον χάρτη, δείχνονται οι περιοχές της Κίνας οι οποίες κατελήφθησαν από τους Γιαπωνέζους. Εδώ είναι τα διοικητικά, τα οικονομικά κέντρα της Κίνας, εδώ κατοικεί η συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού της Κίνας· τα υπόλοιπα θα ήταν εύκολο να τα καταλάβουν. Αλλά ήρθαν έτσι τα πράγματα για τους Ιάπωνες, που δεν τους προέκυψε το αποτέλεσμα το οποίο εκείνοι περίμεναν.

Τι συνέβη με την Ιαπωνία; Η Ιαπωνία, από το 1894 και μετά, μετρούσε τη μία επιτυχία μετά την άλλη και τη μια ενίσχυση της φυσιογνωμίας της μετά την άλλη. Η οικονομία της, η βιομηχανία της, τα εδάφη τα οποία κατέλαβε... Κατέλαβε σας θυμίζω και απέκτησε την Ταϊβάν, την περιοχή απέναντι από την Ταϊβάν —η Ταϊβάν ονομάζεται και Εθνικιστική Κίνα και Φορμόζα, τρία ονόματα έχει αυτό το νησί· να το εδώ πέρα, απέναντι από την Κίνα, το είχαν πάρει πριν— τα νησιά Ρίου Κίου, τις Κουρίλες Νήσους, κατέκτησε την Κορέα, πήρε τη Μαντζουρία, μπήκε στην Κίνα· δηλαδή, πενταπλασίασε το έδαφός της, και βέβαια, τους πόρους τους οποίους μπορούσε να έχει, τους ανθρώπους που μπορούσε να χρησιμοποιεί, τους φόρους που μπορούσε να εισπράττει. Η Ιαπωνία νίκησε τη Ρωσία και εξ αυτού, είχε την αίσθηση πλέον της υπερδύναμης. Είχε την αίσθηση της υπερδύναμης και εκείνο το οποίο στόχευε ήταν, καθώς μπήκε ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος —και στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο εκείνη [η Ιαπωνία] συνετάγη με τον Άξονα, δηλαδή με τη Γερμανία και την Ιταλία— ότι είναι η ευκαιρία της να μετατρέψει τον εαυτό της στην αυτοκρατορία της ανατολικής Ασίας. Να ελέγξει την ανατολική Ασία ολόκληρη.

Ένας της στόχος ήταν πρώτα πρώτα να έχει ζωτικό έδαφος. Να αντλεί πόρους για τη βιομηχανία της η οποία ήταν πάρα πολύ δυναμική και βέβαια, να έχει και πετρέλαιο — προσβάσεις στο πετρέλαιο. Πετρέλαιο υπάρχει σε περιοχές της Ινδονησίας, στα νοτιότερα δηλαδή νησιά του αρχιπελάγους και εξ αυτού, ο στόχος της ήταν πολύ μεγάλος.

Όμως στον στόχο της αυτό, πρόβλημα —σφήνα— υπήρχαν οι Ηνωμένες Πολιτείες. Πώς υπήρχαν ως σφήνα οι Ηνωμένες Πολιτείες; Για τον εξής λόγο: Οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής στον 19ο αιώνα, τον αιώνα πριν τον 20ό που τώρα συζητούμε, είχαν ζήσει

πολλά. Ήταν μία χώρα σε ανάπτυξη και είχε μπορέσει να τελειώσει με έναν βαρύ κύκλο εμφυλίου πολέμου, το 1862 με το 1865. Και από αυτόν τον εμφύλιο πόλεμο, μετά εξήλθε δυνατή και ενωμένη, μία ισχυρή βιομηχανική χώρα, η οποία το 1898 ήλθε σε πόλεμο. Το 1898 η Κίνα, για την οποία τώρα μιλούσαμε, είχε την εξέγερση των Μπόξερς — άσχετο, απλώς έτσι, για να έχουμε μία εικόνα. Το 1898 οι Ηνωμένες Πολιτείες ήρθαν σε σύγκρουση με την Ισπανία για τον έλεγχο της Καραϊβικής στην ουσία, και συγκρούστηκαν με την Ισπανία όχι στα εδάφη της Ισπανίας, αλλά στην αμερικανική ήπειρο. Και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής κατέκτησαν σημεία στην Καραϊβική, της Ισπανίας⁹. Κατέκτησαν τη Χαβάη στον Ειρηνικό ωκεανό και τις Φιλιππίνες στα παράλια στον Ειρηνικό ωκεανό, κοντά στην Κίνα και στην Ινδοκίνα, το σύμπλεγμα των Φιλιππίνων, το οποίο ανήκε στην Ισπανία και το πήραν οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Έτσι, στην ουσία, εδώ βρίσκονταν οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, στον Ειρηνικό ωκεανό. Για την Ιαπωνία ήταν πολύ σημαντικό να απομακρύνουν τις Ηνωμένες Πολιτείες που ήταν η μεγάλη υπολογίσιμη δύναμη, για να μπορούν να ελέγξουν το αρχιπέλαγος και την ανατολική Ασία. Και ποιος ξέρει; Θα μπορούσε να ελέγξουν και περισσότερα. Ήταν τόσο δυνατοί, που έχασαν το μέτρο θα έλεγε κανείς.

Η Ιαπωνία περίμενε, με την έκρηξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου —όταν, μετά τον Σεπτέμβρη του 1939, η ανθρωπότητα μπήκε σε αυτήν την τρομερή περιπέτεια—, ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής θα έμπαιναν στον πόλεμο. Αλλά οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής δεν μπήκαν στον πόλεμο ούτε το 1939 ούτε το 1940 ούτε το 1941. Δεν μπήκαν στον πόλεμο. Το ίδιο συνέβη και με τη Ρωσία. Η Ρωσία δεν μπήκε στον πόλεμο — ονομαζόταν Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών πλέον, γιατί ήταν κομμουνιστική χώρα η Ρωσία. Η κομμουνιστική Ρωσία δεν μπήκε στον πόλεμο το '39, δεν μπήκε στον πόλεμο στο '40· μπήκε στον πόλεμο το '41. Το ίδιο λοιπόν συνέβη και με τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής οι οποίες, έχει μπει το '41 και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής δεν μετέχουν του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου αμέσως. Εξ αυτού, η Ιαπωνία επιθυμεί να συγκρουστεί με τις Ηνωμένες Πολιτείες, για να τους αποσπάσει τις Φιλιππίνες και να απομακρύνει την παρουσία των Ηνωμένων Πολιτειών στον Ειρηνικό ωκεανό, κυρίως στην περιοχή που ενδιέφερε τον ζωτικό χώρο της Ιαπωνίας. Και έτσι, αποφασίζει να προκαλέσει η ίδια την είσοδο στον πόλεμο των Ηνωμένων Πολιτειών. Και στέλνει μία μοίρα βομβαρδιστικών της αεροπλάνων να χτυπήσουν τις Ηνωμένες Πολιτείες στο σύμπλεγμα της Χαβάης. Η Χαβάη βρίσκεται κοντά προς τις Ηνωμένες Πολιτείες, είναι ένα σύμπλεγμα νησιών τα οποία απέκτησαν οι Ηνωμένες Πολιτείες μετά τον πόλεμο του 1898, δηλαδή το απέσπασαν από την Ισπανία. Και εκεί τα βομβαρδιστικά τα ιαπωνικά, τελείως ανέλπιστα χωρίς να κηρύξουν πόλεμο στις Ηνωμένες Πολιτείες, το πρωί πολύ νωρίς της 7ης Δεκεμβρίου του 1941, σε ένα λιμάνι της Χαβάης που ονομάζεται Περλ Χάρμπορ, όπου βρίσκονταν ναυλοχών ο στόλος του Ειρηνικού των Ηνωμένων Πολιτειών, βομβάρδισαν τον στόλο. Στην αρχή, δεν έγινε κατανοητό ποιος βομβαρδίζει τι. Διότι, οι ναύτες του στόλου —ήταν πολύ πρωί, άλλος ξυριζόταν, άλλος ετοιμαζόταν— δεν είχαν φανταστεί ότι μπορεί να συμβεί κάτι τέτοιο. Μάλιστα, για ένα μικρό διάστημα νόμιζαν ότι είναι φίλια πυρά, ότι από ασκήσεις πυρών τούς χτυπούν αμερικάνικα πυρά, δηλαδή [από] Αμερικανούς. Όμως δεν

---

⁹ Στην Καραϊβική οι ΗΠΑ έλεγξαν το Πουέρτο Ρίκο.

επρόκειτο για αυτό. Επρόκειτο για το χτύπημα των Ιαπώνων οι οποίοι μπόρεσαν με τον βομβαρδισμό τους αυτόν, να καταστρέψουν δεκάδες πλοία και να πνιγούν και να καούν και να βυθιστούν αρκετές χιλιάδες Αμερικανών ναυτών. Η μέρα εκείνη ήταν πολύ βαριά μέρα για τις Ηνωμένες Πολιτείες και βέβαια, πολύ σημαντική μέρα για την παγκόσμια ιστορία, διότι εκείνη την ημέρα, την 7η Δεκεμβρίου του 1941, οι Ηνωμένες Πολιτείες μπήκαν στον πόλεμο.

Να σας διαβάσω μία καταγραφή εμπειρίας ενός Αμερικανού ναυτικού, τεχνίτη στο ναυτικό, ο οποίος έζησε τον βομβαρδισμό της 7ης Δεκεμβρίου: *“Ημουν 16 χρονών και εργαζόμουν ως μαθητευόμενος υδραυλικός στο ναυπηγείο του Περλ Χάρμπορ. Στις 7 Δεκεμβρίου 1941, γύρω στις 8 το πρωί, με ξύπνησε η γιαγιά μου. Με πληροφόρησε ότι οι Ιάπωνες βομβάρδιζαν το Περλ Χάρμπορ. Είπα, τίποτα ασκήσεις θα ‘ναι. Μου είπε, όχι· ήταν πραγματικότητα και ότι ο εκφωνητής καλούσε όλους τους εργαζομένους στο Περλ Χάρμπορ, να σπεύσουν στη δουλειά τους. Βγήκα στη βεράντα και το μόνο που είδα ήταν τα πυρά των αντιαεροπορικών στον ουρανό. Ω, Θεέ μου! ψέλλισα. Ήταν κόλαση. Εργαζόμουν στο πολεμικό σόου. Βρίσκονταν σε μία πλωτή μόνιμη δεξαμενή καθαρισμού. Καιγόταν. Έτρεξα να πάρω τα εργαλεία μου, όταν εκδηλώθηκε μία νέα ιαπωνική επίθεση. Κρύφτηκα κάτω από μία τσιμεντένια σκάλα, στη δεξαμενή καθαρισμού, όπου ήταν το θωρηκτό Pennsylvania. Μου ζητήθηκε από κάποιον αξιωματικό να πέσω στο νερό, για να βοηθήσω να ανασυρθούν ναύτες που είχαν πέσει από τα χτυπημένα πλοία. Μερικοί ήταν αναισθητοί, μερικοί ήταν νεκροί. Έτσι πέρασα την υπόλοιπη μέρα, κολυμπώντας μέσα στο λιμάνι, μαζί με μερικούς άλλους από τη Χαβάη. Δεν ξέρω πόσους ανέσυρα και πόσοι από αυτούς ήταν ζωντανοί και πόσοι νεκροί. Ένας άλλος τους έβαζε σε ασθενοφόρα για να μεταφερθούν στα νοσοκομεία. Κάναμε όλη μέρα αυτή τη δουλειά. Το άλλο πρωί πήγα με τα εργαλεία μου στο West Virginia. Είχε καταντήσει σαν χελώνα αναποδογυρισμένο. Βρήκαμε αρκετούς μέσα. Το Arizona ήταν τελείως κατεστραμμένο. Το ίδιο και το Utah. Υπήρχαν και κει άντρες. Κάναμε κάπου έναν μήνα, για να μπορέσουμε να ξαναφέρουμε το West Virginia στην κανονική του θέση. Περίπου 300 από τους άντρες που βγάλαμε από εκεί μέσα, ήταν ακόμη ζωντανοί τη 18η μέρα. Χρειάστηκαν δύο εβδομάδες για να σβήσουμε όλες τις φωτιές. Δουλέψαμε τρία 24ωρα ασταμάτητα. Υπήρχε φοβερή αναταραχή και σύγχυση. Μερικοί από τους ναύτες μας, έριχναν με πυροβόλα των 5 ιντσών εναντίον των ιαπωνικών αεροπλάνων. Δεν γίνεται να καταρρίψεις αεροπλάνο με οβίδα των 5 ιντσών. Όταν γύρισα στο σπίτι, μετά από τρεις ημέρες συνεχούς εργασίας, μου είπαν ότι μία οβίδα είχε χτυπήσει το σπίτι της κοπέλας μου. Τα είχαμε 3 χρόνια περίπου. Το σπίτι της ήταν μερικά τετράγωνα πιο πέρα από το δικό μου. Σκοτώθηκε. Ετοιμαζόταν να πάει στην εκκλησία εκείνη την ημέρα”.*

V3.4.2 Ο πόλεμος στον Ειρηνικό λυσομανά (11’)

<https://youtu.be/PGSM7kIK3E>

απομαγνητοφώνηση Mirella / αντιπαράβολή krasisi

Όπως είπαμε στην προηγούμενή μας ενότητα, την 7η Δεκεμβρίου του 1941 οι ΗΠΑ μπαίνουν στον πόλεμο. Μπαίνουν στον πόλεμο και αμέσως οι Ιάπωνες εισβάλλουν στις

Φιλιππίνες, λίγο αμέσως, τις οποίες και χτυπούν και δίνουν μεγάλες μάχες με τις ΗΠΑ για να τις κρατήσουν. Οι ΗΠΑ δέχτηκαν το χτύπημα μακριά από τις ακτές τους, διότι η Χαβάη, το σύμπλεγμα της Χαβάης, βρίσκεται στο μέσον περίπου του Ειρηνικού ωκεανού, ωστόσο, όπως είπαμε στην προηγούμενή μας ενότητα, ήτανε τμήμα των Ηνωμένων Πολιτειών, γιατί τη Χαβάη, το σύμπλεγμα της Χαβάης, όπως και τις Φιλιππίνες, όπως και σημεία εδώ στο Πουέρτο Ρίκο στην Καραϊβική, τα πήρανε το 1898 όντας νικητές στον πόλεμο με την Ισπανία.

Τώρα, την ίδια μέρα που οι ΗΠΑ δέχτηκαν αυτό το χτύπημα, ο πρόεδρος των ΗΠΑ έβγαλε έναν λόγο στους κατοίκους της πατρίδας του. Όλοι πληροφορήθηκαν στην 7η Δεκεμβρίου, δεν υπάρχει περίπτωση —εκείνη την εποχή δεν υπήρχαν τηλεοράσεις, αλλά από το ραδιόφωνο— το φοβερό πλήγμα του στόλου τους στο Περλ Χάρμπορ και ο πρόεδρος των ΗΠΑ εξήγγειλε, ανήγγειλε στους συντοπίτες του τον πόλεμο: "Οι Ηνωμένες Πολιτείες μπαίνουν στον πόλεμο". Είναι χαρακτηριστική αυτή η ομιλία, διότι στην ομιλία αυτή ο πρόεδρος, αφού μίλησε και διεκτραγώδησε τα όσα συνέβησαν και εξήγησε πόσοι κήκαν ναύτες, πόσοι πνίγηκαν, πόσοι έμειναν ανάπηροι, πόσοι σκοτώθηκαν, πόσα πλοία βυθίστηκαν, πόσα ανατινάχτηκαν κ.λπ., είπε ότι μπαίνουμε στον πόλεμο και ότι από αυτόν τον πόλεμο δεν θα εξέλθουμε παρά μόνο νικητές με πλήρη νίκη απέναντι στους Ιάπωνες, των οποίων δεν θα γίνει δεκτή παρά μόνο μία άνευ όρων παράδοση. Έχει σημασία αυτό που σας λέω· δεν υπήρχε περίπτωση για το πνεύμα των ΗΠΑ, της ισχυρότερης δύναμης του κόσμου —ήδη οι ΗΠΑ ήταν η ισχυρότερη δύναμη στον κόσμο— να δεχτεί άλλο τέλος από αυτή την εξέλιξη, παρά μόνο την άνευ όρων παράδοση της Ιαπωνίας.

Η Ιαπωνία ήταν προετοιμασμένη για τον πόλεμο, είχε μία πολύ δυνατή αεροπορία, εξαίρετο ναυτικό, θαυμάσιο ηθικό των στρατιωτών της, απεριόριστο πατριωτισμό και αφοσίωση, πειθαρχία και στόχευση και ξεκινά τη σύγκρουση με τις ΗΠΑ πιστεύοντας ότι θα πετύχει τη νίκη εναντίον τους. Δεν χτυπά μόνο τις ΗΠΑ, αλλά καταλαμβάνει και τις Φιλιππίνες —όπως σας είπα— χτυπά και καταλαμβάνει την Ινδοκίνα ολόκληρη, αυτές οι χώρες που σήμερα είναι Βιετνάμ, Λάος, Καμπότζη, Ταϊλάνδη, Βιρμανία. Η Βιρμανία, σας θυμίζω ότι ήτανε... και η Μαλαισία —αυτή είναι η Μαλαισία εδώ— και η Βιρμανία ήτανε αποικίες της Αγγλίας, δηλαδή στην ουσία οι Ιάπωνες νικούν στις Φιλιππίνες τις ΗΠΑ και στη Μαλαισία και τη Βιρμανία —που σήμερα λέγεται Μιανμάρ, τότε λεγόταν Μπούρμα ή Βιρμανία— νικούν τους Άγγλους, οι οποίοι βέβαια Άγγλοι έχουν τις δυνάμεις τους κυρίως σε άλλα μέτωπα και έτσι δεν μπορούν εδώ να αντέξουν πολύ μεγάλες συγκρούσεις (και) καταλαμβάνουν τις περιοχές αυτές.

Η μεγαλύτερη ήττα την οποία έζησαν ποτέ οι Άγγλοι είναι η κατάληψη της Σιγκαπούρης από τις ιαπωνικές δυνάμεις· ήτανε μια τελείως ταπεινωτική στιγμή για τη Βρετανική Αυτοκρατορία και εδώ έχουμε μία εικόνα των Άγγλων στρατιωτών να παραδίδονται στους νικητές Ιάπωνες στρατιώτες. Ήταν μεγάλο πλήγμα αυτό για τους Βρετανούς, η ταπεινωτική αυτή ήττα τους στη Σιγκαπούρη. Η Σιγκαπούρη βρίσκεται στον Νότο, στο πιο νότιο σημείο της Ινδοκίνας, στο πιο κομβικό σημείο, διότι εδώ είναι τα στενά της Μάλακα, εδώ είναι το νησί της Σουμάτρα και αυτό το πέρασμα είναι από τα πιο στρατηγικά του πλανήτη. Όχι μόνο καταλαμβάνουν οι Ιάπωνες την Ινδοκίνα και από τη Βιρμανία χτυπούν και την Ινδία, δηλαδή μπαίνουν στην καρδιά των Άγγλων, παρά καταλαμβάνουν και την Ινδονησία και από την Ινδονησία βομβαρδίζουν την

Αυστραλία! Μιλούμε για ένα στρατιωτικό έπος των Ιαπώνων, οι οποίοι... Σας θυμίζω ότι όλα ξεκίνησαν στο τέλος του '41, διότι Δεκέμβριος του '41 είναι πλέον ο τελευταίος μήνας του '41. Το 1942 είναι χρονιά μεγάλων επιτυχιών για την Ιαπωνία και οι συγκρούσεις της με τις ΗΠΑ δείχνουν ότι η Ιαπωνία έχει πολλές πιθανότητες να είναι η νικήτρια σ' αυτήν τη σύγκρουση.

Από το 1942 όμως, οι ΗΠΑ δείχνουν το πάθος τους για τη νίκη σε αυτή την περιοχή, στέλνουν στρατό, στέλνουν αεροπλάνα, στέλνουν στόλο. Οι ΗΠΑ είναι ένας γίγαντας, έχουν κι εκείνοι τεράστιες δυνατότητες σε αυτά τα όπλα. Το 1943 οι ΗΠΑ μοιάζει ότι έχουν βελτιώσει τη δράση τους απέναντι στους Ιάπωνες και οι Ιάπωνες αρχίζουν να αισθάνονται μια ανασφάλεια σε σχέση με το τέλος των πραγμάτων. Το 1944 πλέον οι ΗΠΑ έχουν βρει τρόπο καλής αντεπίθεσης απέναντι στους Ιάπωνες και γίνεται φανερό το '44 ότι τα πράγματα δεν θα πάνε καλά για την Ιαπωνία. Ήδη εξάλλου το 1944 τα πράγματα δεν πηγαίνουν καλά για ολόκληρο τον Άξονα, καθώς οι γερμανικές στρατιές βρίσκονται σε δεινή θέση πλέον στη Ρωσία, οι ΗΠΑ κυνηγούν τους Γερμανούς από την Ιταλία και τους χτυπούν στο υπογάστριο και γίνεται και η απόβαση στη Νορμανδία· δηλαδή μες στο '44 φαίνεται ότι ο πόλεμος θα λήξει με νίκη των δυνάμεων, των αντιπάλων δυνάμεων ως προς τον Άξονα.

Οι Ιάπωνες λοιπόν το '44 αρχίζουν να ανησυχούν, η αντεπίθεση πλέον των Αμερικανών το '44 είναι επιτυχημένη, οι ΗΠΑ δίνουν έμφαση στην απελευθέρωση πρώτα των νοτίων ζωνών της επέκτασης των Ιαπώνων, δηλαδή επιθυμούν να τους απωθήσουν απ' τον Νότο προς τον Βορρά, δηλαδή προς τα εδάφη τους. Σε αυτά τα νησιά της Ινδονησίας και στα άπειρα μικρά-μικρά νησιά τα οποία βρίσκονται ανάμεσα, δίδονται μάχες θανατηφόρες, της τάξεως σε ένα νησάκι τοσοδά σκοτώθηκαν —διαβάζεις— 150.000 άνθρωποι και απ' τις δύο πλευρές μέσα σε λίγες ημέρες· είναι μία σύγκρουση γιγάντων.

Οι Ιάπωνες χάνουν τις θέσεις τους το '44 προς τον Νότο. Αρχίζουν να βλέπουν ότι πρέπει να υπερασπίσουν τις βορειότερες περιοχές, καθώς χάνουν σταδιακά εδάφη και ενισχύονται τα αμερικανικά στρατεύματα στις θέσεις τους. Αναγκάζονται να απομακρύνουν στρατεύματα —το κρατούμε αυτό— από περιοχές στις οποίες είχαν καταλάβει, για να ενισχύσουν τα στρατεύματά τους πλέον στο καίριο μέτωπο. Επομένως αποσπών στρατεύματα από την Κορέα, από τη Μαντζουρία, από την Κίνα, από την Ινδοκίνα —όχι ότι εγκαταλείπουν αυτά τα μέρη, αλλά αποσπών στρατεύματα— και μειώνουν την παρουσία τους σε αυτές τις περιοχές, για να ενισχύσουν πλέον την άμυνά τους, καθώς οι Αμερικανοί κινούνται βορειότερα και τους πλησιάζουν. Προκειμένου να αντιμετωπίσουν αυτόν τον κίνδυνο επέκτασης των Αμερικανών προς την κύρια πλέον πλευρά της δικιάς τους δικαιοδοσίας, κοντά στα δικά τους χωρικά ύδατα, οι Ιάπωνες προσπαθούν να βρουν μια άλλη λύση που θα αφορά εθελοντές αυτοκτονίας, κάτι το οποίο έχει κάνει μεγάλη εντύπωση στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

V3.4.3 Η Ιαπωνία μπροστά στο συντριπτικό τέλος (11')

<https://youtu.be/FtjR2Hz61Dk>

απομαγνητοφώνηση sOFIARIZOPOULOU & Asimения / αντιπαραβολή Asimения & krapisi

Το 1944, όπως είπαμε, είναι μοιραία χρονιά για την Ιαπωνία, διότι οι βλέψεις της για τον έλεγχο της ανατολικής Ασίας μοιάζει ότι αποτυγχάνουν και ότι οι ΗΠΑ θα είναι ο νικητής του πολέμου. Η Ιαπωνία φυσικά συνεχίζει να πολεμά μ' όλες της τις δυνάμεις, ελπίζοντας στην ανατροπή των πραγμάτων.

Αυτή είναι μια αφίσα γιαπωνέζικη της περιόδου του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Βλέπετε τον σαμουράι. Της Ιαπωνίας πάντοτε (κι ως χτύπησε το σώμα των σαμουράι, για να μπει στον εκσυγχρονισμό της τον 19ο αιώνα) η ψυχή της είναι οι σαμουράι. Έτσι παρουσιάζει τον εαυτό της σαν έναν σαμουράι. Πίσω από τον σαμουράι ανεμίζουν οι σημαίες των συμμάχων με τους οποίους και συμπαρατάσσεται. Εδώ είναι η γιαπωνέζικη σημαία, η σημαία της Γερμανίας, και κάτω είναι πλοία του ναυτικού των Ηνωμένων Πολιτειών, τα οποία και συντρίβονται από τη δράση του σαμουράι. Μια εύγλωττη εικόνα!

Η δράση όμως αυτή ήταν απτή στο επίπεδο των καμικάζε· καμικάζι είναι αυτοί οι νεαροί εθελοντές, οι οποίοι μπροστά στον κίνδυνο της κατάρρευσης του μετώπου και του τέλους της χώρας τους και των βλέψεων της χώρας τους, πατριώτες Ιάπωνες, οι οποίοι εκλήθησαν να προσέλθουν εθελοντικά για να σκοτωθούν για την πατρίδα τους. Χιλιάδες νεαρών Ιαπώνων παρουσιάστηκαν· αυτοί μόλις παρουσιάζονταν στο οικείο στρατόπεδο, περνούσαν από μία γρήγορη εκπαίδευση χειρισμού αεροπλάνου. Η βιομηχανία της Ιαπωνίας παρήγαγε μερικά “αεροπλανάκια βόμβες”, τα οποία δηλαδή θα είχαν μόνο πυρομαχικά και ο πιλότος θα τα οδηγούσε· δεν ήταν ακριβά, ήταν φθηνοκατασκευασμένα αλλά να μπορούν να κάνουν τη δουλειά τους. Ο στόχος των καμικάζι ήταν να πέσουν πάνω στα αμερικανικά θωρηκτά, στα μεγάλα πλοία κατά προτίμηση, να φτάσουν δηλαδή πάνω από τον στόχο και να πέσουν πάνω του. Βέβαια, ο στόχος, δηλαδή το αμερικανικό θωρηκτό θα είχε αντιαεροπορικά, άλλος θα προλάβαινε να πέσει, άλλος θα έπεφτε στη θάλασσα, άλλος θα ανατιναζόταν στον αέρα, αλλά ήταν έτοιμοι να ζήσουν ό,τι ήταν να ζήσουν.

Υπολογίζεται ότι συνολικά η δράση αυτών των Ιαπώνων νέων χτύπησε και διέλυσε 34 πλοία στο διάστημα μεταξύ του 1944-45 — βέβαια, πάρα πολλοί πέθαναν χωρίς να ανατινάξουν πλοίο.

Εδώ, βλέπουμε ένα τέτοιο παλικάρι, του σώματος των καμικάζι, την ώρα που ετοιμάζεται να μπει στον “θάνατό του”, δηλαδή στο μικρό αεροπλάνο. Στη δεύτερη εικόνα που βλέπετε δείχνει τη φωτογραφία ενός τέτοιου μικρού αεροπλάνου, το οποίο έχει χάσει τον στόχο του. Χτυπήθηκε προφανώς από αντιαεροπορικό και πέφτει εκτός στόχου (προφανώς ήθελε να χτυπήσει αυτό το θωρηκτό). Δεν υπήρχε περίπτωση να ζήσει όποιος έπεφτε είτε πάνω στον στόχο είτε στη θάλασσα· το ίδιο ήταν, ο θάνατος ήταν απόλυτος, δεν υπήρχε περίπτωση! Κι εδώ βλέπουμε αυτό το νεαρό παλικαράκι —το οποίο προφανώς λίγες ώρες μετά δεν θα υπάρχει— την ώρα που ο αξιωματικός του τον αποχαιρετά, βάζοντάς του στο μέτωπό του τη σημαία της Ιαπωνίας. Αν δει

κανείς την έκφραση του νεαρού αυτού: ήδη είναι αλλού, ήδη αναμετριέται με τον θάνατο.

Θα σας διαβάσω σ' αυτό το σημείο μία περιγραφή επίθεσης καμικάζι, έτσι όπως την έζησε ένας Αμερικανός, ο οποίος μας την περιγράφει:

“Οι Γιαπωνέζοι καμικάζι πρόβαλαν από έναν καθαρό απογευματινό ουρανό και επιτέθηκαν, για δεύτερη φορά μέσα σε πέντε μέρες, στις βαριές μονάδες του στόλου μας του Ειρηνικού. Τα δύο πρώτα αεροπλάνα, που διέσπασαν την ασπίδα των καταδιωκτικών και αντιαεροπορικών μας, κατευθύνθηκαν προς το ίδιο πλοίο — ένα αεροπλανοφόρο. Και τα δυο έπεσαν στο κατάστρωμα απονήωσης, και από καθαρή τύχη εκτινάχθηκαν και τα δύο στη θάλασσα τυλιγμένα στις φλόγες. Από τη γέφυρα του ναυάρχου είχα μια συγκλονιστική θέα της βουτιάς θανάτου ενός τρίτου καμικάζι. Εκείνο που σηματοδότησε την προσέγγισή του ήταν, όπως συνήθως, οι εκρήξεις πυροβόλων, θωρηκτού, αεροπλανοφόρου, καταδρομικού και αντιτορπιλικού, και τα συνεχώς αυξανόμενα σύννεφα καπνού στον καθαρό ουρανό.”

Η δράση αυτή των καμικάζι δεν μπόρεσε να αναστρέψει τα πράγματα, καθώς πλέον το 1945 οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν ξεπεράσει οποιαδήποτε αντίδραση άμυνας των Ιαπώνων, οι οποίοι προβάλλουν λυσσαλέα και μέχρι τελευταίου ανδρός άμυνα. Δεν ήταν απλό όλο αυτό.

Οι μεγαλύτερες μάχες δίνονται το 1945, καθώς πλησιάζει κανείς στα νησιά Ρίου Κίου —που είναι τα νησιά, που είπαμε ότι συνδέουν την Ταϊβάν με την Ιαπωνία—, δηλαδή είναι τα νησιά τα οποία σε οδηγούν πια στην ίδια την Ιαπωνία. Εδώ, σ' αυτό το κομπολόι των νησιών Ρίου Κίου βρίσκεται η Οκινάουα, ένα νησί στο οποίο έγιναν θρυλικές συγκρούσεις μεταξύ Ιαπώνων και Αμερικανών. Το '45, λοιπόν, οι Αμερικανοί πλέον πλησιάζουν με καυτή ανάσα στην Ιαπωνία, και βέβαια οι Ιάπωνες, όσο πάει χειρότερα το μέτωπο και η πατρίδα τους είναι εκτεθειμένη πλέον σε άμεσο κίνδυνο...

Σας θυμίζω ότι οι Ιάπωνες αυτό το πράγμα, να καταληφθεί η χώρα τους από άλλη δύναμη, δεν το ήξεραν. Είναι χώρες στον κόσμο οι οποίες έχουν ζήσει αυτή την ιστορία μ' όλες τις εκφάνσεις της στην ιστορία τους: μπαίνουν, βγαίνουν ένα σωρό κατακτητές. Οι Ιάπωνες δεν το ήξεραν αυτό το πράγμα, τώρα θα το μάθουν όταν θα ηττηθούν από τους Αμερικανούς. Για πρώτη φορά η Ιαπωνία θα κατακτηθεί από ξένη δύναμη.

Ενώσω λοιπόν οι Αμερικανοί πλέον κινούνται (ο στρατηγός Μακάρθουρ είναι ο αρχηγός των αμερικανικών δυνάμεων), όσο κινούνται προς την Ιαπωνία, τόσο συμβαίνουν δύο πράγματα:

α. οι Ιάπωνες απομακρύνουν τις δυνάμεις τους —έχει σημασία αυτό που σας λέω για τις επόμενες ενότητές μας— από την Κορέα, την Κίνα, την Ινδοκίνα, γιατί πλέον “εδώ πέρα χάνεται η πατρίδα, δεν υπάρχει θέμα”. Εξ αυτού το '44-45 πλέον απομακρύνονται οι Ιάπωνες από τα άλλα σημεία για να ενισχύσουν το μέτωπο της πατρίδας τους. Οι Ηνωμένες Πολιτείες στο μεταξύ, πλέον από τις αρχές του '45 είναι σε θέση να βομβαρδίζουν, με ανηλεείς βομβαρδισμούς, την Ιαπωνία από πάνω μέχρι κάτω και να καλούν τους Ιάπωνες να παραδοθούν άνευ όρων. Ο πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών Ρούσβελτ... Ο πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, που χειρίστηκε τα δραματικά γεγονότα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ήταν στο μακρύτερο διάστημα ο

Ρούσβελτ, ο οποίος ήταν ανάπηρος στα πόδια από πολιομυελίτιδα και γι' αυτό κινούνταν σε αναπηρικό καροτσάκι· μία σημαντική προσωπικότητα, ο οποίος έπαιξε ρόλο στα πράγματα. Ο Ρούσβελτ είχε —όπως σας είχα πει— υποσχεθεί ότι αυτός ο πόλεμος δεν θα λήξει παρά μόνο με την άνευ όρων υποταγή της Ιαπωνίας. Όμως οι Ιάπωνες προβάλλουν συνεχώς αντίσταση, ακόμα κι αν τα πράγματα δεν πάνε γι' αυτούς καλά, οι δε τρεις αρχηγοί των όπλων του πολέμου (δηλαδή ξηράς, ναυτικού και αεροπορίας, σημαντικότερα στελέχη βέβαια, παίζουν τεράστιο ρόλο στα πράγματα) θεωρούν ότι δεν υπάρχει καμία περίπτωση παράδοσης της Ιαπωνίας. Η Ιαπωνία θα αντισταθεί μέχρι ενός, μέχρις ότου ακόμα κι αν χρειαστεί να σκοτωθούν όλοι οι Ιάπωνες, η Ιαπωνία δεν παραδίδεται, δεν ταπεινώνεται. Αυτό ήταν το κλίμα το 1945 καθώς προχωρούν οι μήνες.

V3.4.4 Η Ιαπωνία παραδίδεται άνευ όρων (13')

<https://youtu.be/t-0wMpJQho0>

απομαγνητοφώνηση gkyr & Asimonia / αντιπαραβολή Asimonia & Rico

Ο πόλεμος στον Ειρηνικό το 1945 μοιάζει πως οδηγείται προς το τέλος του. Τον Μάιο ήδη, την άνοιξη του '45, έχει παραδοθεί πλέον και η Γερμανία, στην Ευρώπη. Τελειώνει ο πόλεμος στον υπόλοιπο κόσμο, με την Ιαπωνία να συνεχίζει να πολεμά και, στις προτάσεις των Ηνωμένων Πολιτειών να παραδοθεί άνευ όρων, να απαντά: “δεν υπάρχει περίπτωση να παραδοθούμε άνευ όρων”.

Η δράση εδώ, πλέον, πλησιάζει στην Ιαπωνία. Οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν στήσει ένα προγεφύρωμα απ' όλες τις πλευρές ελέγχου. Δείτε τις αποστάσεις: η Χαβάη σε σχέση με το Μίντγουεϊ, σε σχέση με την Ιαπωνία, σε σχέση με την Κίνα. Εδώ ήταν η μεγάλη δράση του πολέμου. Πρέπει να πούμε σ' αυτό το σημείο ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες πήραν πάνω τους τη μάχη του Ειρηνικού, σχεδόν με απόφασή τους, δηλαδή ήθελαν να τελειώσουν εκείνοι αυτή την ιστορία. Είχαν σε κάποια σημεία κάποια συμβολή οι Εγγλέζοι και κάπως και οι Αυστραλοί, αλλά ήταν οι Ηνωμένες Πολιτείες που πήραν πάνω τους αυτή τη μάχη. Εδώ υπήρχε ομερτά! Δηλαδή ήταν ζήτημα τιμής για τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Μέσα στην Ιαπωνία καθώς το πράγμα βαρύνει, βαρύνει πολύ, και οι Ηνωμένες Πολιτείες πλέον είναι σε θέση να βομβαρδίζουν την Ιαπωνία με συμβατικά [όπλα]. Λέω συμβατικά διότι —όπως γνωρίζουμε— τον Αύγουστο του '45 θα βομβαρδίσουν την Ιαπωνία με πυρηνική βόμβα. Μέσα στην Ιαπωνία υπάρχει θέμα. Οι Ιάπωνες είναι πάρα πολύ πατριωτικός λαός, λατρεύουν τη χώρα τους, και αν τους έλεγες να πεθάνουν μέχρι τον τελευταίο, οι περισσότεροι θα ήταν ανοιχτοί σ' αυτό. Οι Ιάπωνες, βέβαια, έχουν πάρα πολύ μεγάλο σεβασμό στον αυτοκράτορά τους και γενικά στην ηγεσία τους, και βέβαια οι αρχηγοί του στρατού είχαν μεγάλο κύρος, ιδιαίτερα στην περίοδο Μείτζι. Και βέβαια το γεγονός ότι στον προηγούμενο αιώνα ο στρατός είχε πολλαπλασιάσει την έκταση της Ιαπωνίας, το κύρος της Ιαπωνίας κ.λπ., είχαν κάνει τον στρατό να παίζει τεράστιο ρόλο στην Ιαπωνία, πόσο μάλλον σε καιρό πολέμου. Σε καιρό πολέμου έτσι κι αλλιώς οι στρατοί παίζουν πολύ μεγάλο ρόλο.

Οι αρχηγοί λοιπόν των τριών σωμάτων είναι αδιαπραγμάτευτοι σε κάθε ιδέα παράδοσης άνευ όρων. Ο αυτοκράτορας της Ιαπωνίας, ο Χιροχίτο, όταν βλέπει πόσο άσχημα πηγαίνει το μέτωπο, ρέπει προς την ιδέα να παραδοθεί η Ιαπωνία, διότι όπως λέει: “προέχει να σωθούν οι Ιάπωνες, να υπάρξει Ιαπωνία, να υπάρξουν Ιάπωνες, και θα ξαναστήσουμε τη χώρα. Τι να κάνουμε; Έτσι ήρθαν τα πράγματα, πρέπει να το δούμε κατάματα”.

Οι αρχηγοί όμως των τριών όπλων δημιουργούν ένα κλίμα μη υποχώρησης στα ζητήματα αυτά, και απαντούν όταν τα πράγματα γίνονται πολύ δύσκολα: η μόνη υποχώρηση την οποία μπορούν να κάνουν και δέχονται να κάνουν είναι παράδοση με όρους όμως. Οι Ηνωμένες Πολιτείες και ο πρόεδρος Ρούζβελτ δεν υπάρχει περίπτωση να δεχτούν παράδοση με όρους· το έχουν ξεκαθαρίσει εξ αρχής. Οπότε συνεχίζουν τις συγκρούσεις με τους Ιάπωνες και τους ξαναζητούν να παραδοθούν άνευ όρων. Τελικά, επειδή δεν παραδίδονται άνευ όρων, τον Αύγουστο του 1945 θα ριχθεί πυρηνική βόμβα στη Χιροσίμα, μία πόλη του Νότου της Ιαπωνίας. Είναι η πρώτη πυρηνική βόμβα στον κόσμο. Είναι ένα όπλο που οι Ηνωμένες Πολιτείες απέκτησαν μέσα στον πόλεμο. Αυτή η βόμβα, με την έκρηξή της, δημιουργεί τεράστια θερμοκρασία και στην ουσία κατακαίει το παν, λιώνουν τα πάντα· και το αποτέλεσμα ήταν η πόλη της Χιροσίμα να διαγραφεί —θα έλεγε κανείς— από τον χάρτη, και λίγες μέρες αργότερα και μία δεύτερη πόλη της Ιαπωνίας, το Ναγκασάκι, μια και παρ’ όλη τη ρίψη της πρώτης βόμβας η Ιαπωνία δεν παραδόθηκε χωρίς όρους.

Εδώ είναι η εικόνα της Χιροσίμα μετά τη ρίψη της βόμβας αυτής, και το αποτέλεσμα το οποίο έφερε, δηλαδή έλιωσαν κτίρια, έλιωσαν άνθρωποι, οχήματα, γέφυρες. Και βέβαια δεν ήταν μόνο ο αριθμός των ατόμων που πέθαναν, αλλά και οι πληγές που έφεραν μετά λόγω της ραδιενέργειας που εκλύθηκε. Δεν ήταν τόσο ο αριθμός των νεκρών διότι, στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, με συμβατικούς βομβαρδισμούς, σκοτώθηκαν σε αρκετές πόλεις εξίσου πολλά άτομα και περισσότερα. Να σας πω χαρακτηριστικά ότι στον βομβαρδισμό της Δρέσδης, που έγινε στις τελευταίες μέρες πριν πέσει ολότελα το μέτωπο στη Γερμανία, σκοτώθηκαν πολλοί περισσότεροι Γερμανοί από ό,τι Ιάπωνες από την πυρηνική βόμβα, αλλά είναι και το είδος της βόμβας το οποίο ήταν καινούργιο και εντυπωσιακό, και ο τρόπος του θανάτου.

Εν πάση περιπτώσει, ο αυτοκράτορας της Ιαπωνίας, ο Χιροχίτο... Ο Χιροχίτο είναι ο αυτοκράτορας που σας είπα ότι στη διάρκεια της ζωής του εξέπεσε από θεός σε άνθρωπο. Εδώ είναι ο Χιροχίτο ντυμένος ευρωπαϊκά· η Ιαπωνία είχε υιοθετήσει [το ευρωπαϊκό ντύσιμο], βλέπετε τα στελέχη του είναι ντυμένα ευρωπαϊκά. Ο Χιροχίτο, όταν είδε πού ωθούνται τα πράγματα, αποφάσισε να πάρει πάνω του την παράδοση της Ιαπωνίας, αποφάσισε να παραδοθεί η Ιαπωνία άνευ όρων, το πήρε πάνω του, παρέκαμψε, δηλαδή, τις αντιδράσεις των τριών αρχηγών των όπλων, και συναντήθηκε με τους Αμερικανούς και δήλωσε ότι παραδίδεται η Ιαπωνία άνευ όρων. Αυτό ήταν μία τρομακτική πληγή για τους Ιάπωνες, οι οποίοι όμως το αποδέχτηκαν σιωπηλά με όλη την οδύνη του πράγματος, γιατί σέβονται τον αυτοκράτορά τους, και βέβαια στο βάθος ίσως ήταν και η λύση που κάποιοι σκέφτονταν διότι “θα ζήσουμε και θα ξαναστήσουμε την Ιαπωνία”.

Εδώ βλέπουμε τον Χιροχίτο σε επισκέψεις σε ιαπωνικές περιοχές μετά το τέλος του

πολέμου και την παράδοση της Ιαπωνίας, οπότε και η Ιαπωνία διοικήθηκε για πέντε χρόνια από τις Ηνωμένες Πολιτείες· όχι [μόνο] παραδόθηκε άνευ όρων στις Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά και για πέντε χρόνια τη διοίκηση της Ιαπωνίας πήραν στα χέρια τους οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, με τον στρατηγό Μακάρθουρ. Ο Μακάρθουρ ήταν ο νικητής του πολέμου, ο άνθρωπος ο οποίος οδήγησε σε νίκη τις αμερικανικές δυνάμεις του Ειρηνικού απέναντι στους Ιάπωνες· έγινε και ο διοικητής της Ιαπωνίας για πέντε χρόνια. Στη διάρκεια αυτών των πέντε χρόνων βγήκε και ο νόμος ο οποίος όριζε ότι ο αυτοκράτορας της Ιαπωνίας είναι θνητός, είναι άνθρωπος. Πάντως μέχρι σήμερα για τους Ιάπωνες... Γιος του Χιροχίτο είναι ο σημερινός αυτοκράτορας της Ιαπωνίας, ο Ακιχίτο.

Έτσι η Ιαπωνία το 1945 πια, Αύγουστο του 1945 —ενώσω ο πόλεμος έχει τελειώσει στην υπόλοιπη ανθρωπότητα, εκείνη πολεμούσε μέχρι τον Αύγουστο του 1945—, παραδόθηκε άνευ όρων, και αρχίζει για την Ιαπωνία μία περίοδος ανασυγκρότησης. Εδώ έχουμε μία εικόνα της Χιροσίμα στην περίοδο της ανάκαμψής της, χτίζονται σπίτια ξανά εξαρχής. Η Ιαπωνία ήταν ταχύτατη στην ανάκαμψή της· οι Ιάπωνες, με αυτή τη στόχευση την οποία έχουν, ρίχτηκαν στη δουλειά και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, που τη διοικούσαν, βοήθησαν σ' αυτό, αλλά κυρίως η στόχευση, η πειθαρχία και η εργατικότητα των Γιαπωνέζων μετέτρεψαν την Ιαπωνία ξανά σε ένα θαύμα παγκοσμίως. Μιλάμε για το “ιαπωνικό θαύμα” διότι η Ιαπωνία —μια χώρα η οποία είχε ζήσει τρομερούς βομβαρδισμούς, καταστροφές, ανθρώπινες απώλειες, μεγάλης κλίμακας στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο— στη δεκαετία του '50, πριν φτάσει το τέλος της δεκαετίας του '50, όχι απλώς είχε ανακάμψει αλλά ήταν στις τρεις μεγαλύτερες βιομηχανικές δυνάμεις του κόσμου ξανά. Ποια; Η μικρή Ιαπωνία! συναγωνίζονταν τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και τη Γερμανία στη βιομηχανία. Αυτό είναι το περίφημο “δεύτερο ιαπωνικό θαύμα”.

Οι Ιάπωνες εξακολουθούν να έχουν υψηλούς δείκτες οικονομικών επιδόσεων. Έχουν αυτοκινητοβιομηχανία εξαιρετικά επιτυχημένη και ανθηρή, παράγουν τεχνολογικό υλικό, μηχανές, τηλεοράσεις, τηλέφωνα, κομπιούτερ, τα πάντα... Τεχνολογικά, είναι πάρα πολύ υψηλού επιπέδου, και [είναι] αποδοτικοί και εφευρετικοί, και είναι θρυλική η αφοσίωση των Ιαπώνων εργαζομένων στην εταιρία τους και στο έργο τους.

Οι Ιάπωνες από την παιδική τους ηλικία εκπαιδεύονται στην αφοσίωση, στην εργατικότητα, στην τήρηση κανόνων και στον σεβασμό της κοινωνίας τους. Εδώ βλέπουμε μία τάξη σχολείου της Ιαπωνίας, κατά την οποία οι μαθητές έχουν πάνω στο κεφάλι τους μία ζώνη η οποία γράφει: “για να επιτύχεις πρέπει να εργαστείς σκληρά”. Είναι κάτι πολύ κεντρικό στη νοοτροπία και στη ζωή των Ιαπώνων, και μέχρι σήμερα αυτή τους η εργατικότητα και η αφοσίωση στην πατρίδα τους, στην κοινωνία τους, στα πράγματα, τους έφερε βέβαια και σε δεινά, αλλά τους βοηθά να παραμένουν ψηλά και να αντιμετωπίζουν τις δυσκολίες αποτελεσματικά.

V3.4.5 Ο πόλεμος της Κορέας (8')

<https://youtu.be/MWiZhTVEULA>

απομαγνητοφώνηση MEDIALUZ / αντιπαραβολή ginath

Τώρα θα αντιμετωπίσουμε μία σειρά πολέμων που σχετίζονται με τις διπλές εξελίξεις: η μία εξέλιξη είναι η επέκταση και η νίκη του κομμουνισμού στην Κίνα –το 1949 σας θυμίζω ότι πλέον η Κίνα είναι κομμουνιστική– και το δεύτερο είναι η νίκη των Ηνωμένων Πολιτειών στο μέτωπο του Ειρηνικού, η ήττα της Ιαπωνίας· και όλα αυτά μαζί θα φέρουν μία τρομερή έκρηξη πολέμων στην περιοχή της ανατολικής Ασίας. Από όλες τις περιοχές του κόσμου, εκείνη η οποία έζησε τα δραματικότερα γεγονότα μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου είναι η ανατολική και νοτιοανατολική Ασία.

Πρώτη θα ζήσει τα γεγονότα η χερσόνησος της Κορέας η οποία έχει ζήσει την ιαπωνική κατοχή. Οι Ιάπωνες αποχώρησαν από την Κορέα όταν τα πράγματα δυσκόλεψαν πάρα πολύ στη χώρα τους, εγκατέλειψαν τα στρατεύματά τους, τα απομάκρυναν για να μπορούν να προασπίσουν την πατρίδα τους, επομένως εδώ δημιουργήθηκε ένα κενό. Η Κορέα στα βόρεια της τμήματα είναι πάντοτε συνδυασμένη με την Κίνα· η Κίνα και η Κορέα είναι δύο περιοχές οι οποίες είχαν ζήσει για αιώνες σε πολλή μεγάλη συνάφεια, με την Κίνα να θεωρεί –όπως είπαμε– την Κορέα αυτονοήτως τμήμα του ελέγχου της.

Οι Κινέζοι κομμουνιστές στη δράση τους στον εμφύλιο πόλεμο είχαν δράσεις, υπήρχαν και μάχες στο έδαφος της Κορέας, στην Κορέα υπήρξε ανάπτυξη του κομμουνιστικού κινήματος· εκατομμύρια Κορεάτες εντυπωσιάστηκαν και δέχτηκαν και αποδέχθηκαν τις ιδέες και τα οράματα του κομμουνισμού, όπως και εκατομμύρια Κορεάτες δεν συγκινήθηκαν από τα οράματα του κομμουνισμού. Όσο πιο βόρεια στην Κορέα, τόσο πιο πολύ επηρεασμένη η Κορέα από τον κομμουνισμό της Κίνας, κι όσο πιο νότια τόσο λιγότερο.

Όταν φτάνουμε στο 1945, η Κορέα είναι σε μια ρευστή κατάσταση και οι κομμουνιστές της Κορέας είναι σε ένταση, διότι υπήρχε και ο εμφύλιος στην Κίνα, και εξ αυτού οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, οι οποίες βρίσκονται στην Ιαπωνία και διοικούν την Ιαπωνία και παρατηρούν με μεγάλη τους ανησυχία την Κίνα να εξελίσσεται σε κομμουνιστική χώρα, ανησυχούν για την εξέλιξη και στην Κορέα, όμως, ενώ συμφωνήθηκε ένας παράλληλος (νομίζω ο 38ος παράλληλος εδώ) ο οποίος χωρίζει την Κορέα σε Βόρεια κομμουνιστική και Νότια μη κομμουνιστική¹⁰, η Κίνα, η οποία μετέχει ενεργά στη Βόρεια Κορέα και στρατεύματά της βρίσκονται στη Βόρεια Κορέα, εισβάλλει το 1950 στη Νότια Κορέα, προφανώς για να ενοποιήσει όλη την Κορέα υπό κομμουνιστική διοίκηση. Οι Ηνωμένες Πολιτείες αντιδρούν αμέσως, στέλνουν ενισχύσεις στρατευμάτων, μπαίνουν σε σύγκρουση με τα στρατεύματα της Βόρειας Κορέας.

Στο μεταξύ η Βόρεια Κορέα, στην ουσία πολεμά με κομμουνιστές Κορεάτες οι οποίοι υπερασπίζονται την περιοχή τους και την ιδεολογία τους, αλλά και [με] εκατομμύρια

---

¹⁰ Η διαίρεση της Κορέας έγινε το 1945, με συγκατάθεση της ΕΣΣΔ

επίσης Κινέζους κομμουνιστές οι οποίοι τους ενισχύουν. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο γιος του Μάο Τσε Τουνγκ σκοτώθηκε στις συγκρούσεις σ' αυτόν τον πόλεμο της Κορέας· γιατί μετέχουν ενεργά οι Κινέζοι κομμουνιστές σ' αυτόν τον πόλεμο, όπως φυσικά και οι Νοτιοκορεάτες στον εμφύλιο αυτό πόλεμο μεταξύ των δύο περιοχών της Κορέας. Οι Νοτιοκορεάτες έχουν άμεση βοήθεια από τα στρατεύματα των Ηνωμένων Πολιτειών, οι οποίες Ηνωμένες Πολιτείες δεν πολεμούν μόνες τους στο πλευρό του στρατού της Νότιας Κορέας, αλλά καλούν και συμμάχους τους να τους βοηθήσουν. Έτσι έρχονται προς βοήθεια του στρατού των Νοτιοκορεατών και των Ηνωμένων Πολιτειών στρατεύματα από πολλές σύμμαχες χώρες των Ηνωμένων Πολιτειών, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Η Ελλάδα έστειλε στράτευμα στην Κορέα και πολέμησαν· και ορισμένες εκατοντάδες Ελλήνων στρατιωτών σκοτώθηκαν στην Κορέα και άλλοι τραυματίστηκαν, και μάλιστα, στη χώρα μας υπάρχει η έκφραση “έγινε της Κορέας” μέχρι σήμερα, όταν θέλουμε να πούμε ότι έγινε τρομερής έκτασης ένταση και καταστροφή.

Εν πάση περιπτώσει, σε αυτόν τον αδυσώπητο πόλεμο μεταξύ Βορειοκορεατών και Νοτιοκορεατών που έμοιαζε εμφύλιος πόλεμος, δεν ήταν εμφύλιος πόλεμος, διότι στην πραγματικότητα –ήταν βέβαια εμφύλιος–, εδώ έγινε ένας μικρός παγκόσμιος πόλεμος –πολύ επικίνδυνη δηλαδή για την ανθρωπότητα εξέλιξη παρουσιάστηκε σ' αυτή την άκρη της Γης–, διότι ενεπλάκησαν ένας αριθμός κρατών τα οποία συγκρούονταν, μεταξύ των οποίων ήταν και η Κίνα και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Να σκεφτείτε, η Σεούλ άλλαξε χέρια τέσσερις φορές· κατακτήθηκε από τον έναν, κατακτήθηκε από τον άλλον, ξανά ανακτήθηκε, ξανά κατακτήθηκε, και μόνο για την υπεράσπιση της Σεούλ σκοτώθηκαν 1.000.000 άνθρωποι.

Μιλάμε για έναν εξαιρετικά δύσκολο, αδυσώπητο, πολυαίμακτο πόλεμο ο οποίος έληξε το 1953 χωρίς νικητή· δηλαδή αποφασίστηκε το 1953 ότι η Κορέα παραμένει διηρημένη σε Βόρεια και Νότιο, όπως και είναι μέχρι σήμερα διηρημένη: η Βόρεια Κορέα είναι κομμουνιστική, μέχρι σήμερα, και η Νότια Κορέα ανήκει στο δυτικό σχήμα. Τη Νότιο Κορέα την ξέρουμε, μπορούμε να έχουμε από αυτήν πληροφορίες γιατί είναι ενσωματωμένη στον υπόλοιπο κόσμο. Η Νότια Κορέα έζησε δύσκολες πολιτικές δεκαετίες το 1950 και '60, αλλά από τη δεκαετία του '70 και μετά έχει μπει σε ανάπτυξη κι είναι μια πολύ δυναμική βιομηχανική χώρα με την Samsung, την Hyundai, πολύ μεγάλα ναυπηγεία κ.λπ. και ισορροπημένη πλέον πολιτική ζωή.

Η Βόρεια Κορέα είναι μια αινιγματική χώρα, διότι δεν έχει επαφές παρά μόνον με την Κίνα. Ο πρώτος της ηγέτης ήταν ο Κιμ Ιλ Σουνγκ (Kim Il-sung), ένας κομμουνιστής ο οποίος είχε ζήσει στη Σοβιετική Ένωση και σήμερα διοικείται η χώρα αυτή, συνεχίζεται, διοικήθηκε μετά από τον γιο του Κιμ Ιλ Σουνγκ, τον Κιμ Τζονγκ Ιλ (Kim Jong-il), μετά από τον εγγονό, και έτσι είναι σήμερα η Βόρεια Κορέα· δεν την ξέρουμε πολύ γιατί έχει επαφές μόνο με την Κίνα.

Η περιοχή όμως στην οποία έγινε η μεγαλύτερη σύγκρουση είναι η περιοχή της Ινδοκίνας.

V3.4.6 Η Ινδοκίνα στη δίνη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου (12')

<https://youtu.be/c76Bq0Vfp2U>

απομαγνητοφώνηση ginath / αντιπαραβολή Asimenia

Παρόμοιων χαρακτηριστικών πόλεμος έγινε και στην Ινδοκίνα, όπου επίσης ο κομμουνισμός είχε μεγάλη διείσδυση στη διάρκεια του πολέμου και φυσικά επηρεάστηκε όλη η περιοχή —έτσι και αλλιώς ο κομμουνισμός είχε διάχυση παγκοσμίως στη δεκαετία του '40, '50, '60—, αλλά σε αυτές εδώ τις περιοχές το γεγονός ότι η Κίνα βρισκόταν σε τέτοια σύγκρουση, σε τέτοια ανάπτυξη και τελικά στη σταθεροποίηση του κομμουνισμού, επηρέασε πάρα πολύ όχι μόνο την Κορέα που αναφέραμε αλλά και την Ινδοκίνα και την Ινδονησία, στην οποία στη δεκαετία του '60 υπήρχαν συγκρούσεις με κομμουνιστές και μη κομμουνιστές· μόνο στην περίπτωση της Ινδονησίας υπήρξαν γρήγοροι διωγμοί και σφαγή, και έτσι η Ινδονησία κάποια στιγμή ισορρόπησε. Αλλά στην Ινδοκίνα τα πράγματα πήραν άλλες διαστάσεις, ιδιαίτερα στη χώρα που λέγεται Βιετνάμ, που είναι αυτή εδώ η μακρόστενη χώρα προς τα ανατολικά, η Καμπότζη, το Λάος και πολύ δευτερευόντως η Ταϊλάνδη.

Οι χώρες οι οποίες ζήσαν τις πιο έντονες εξελίξεις είναι αυτές οι τρεις. Και είναι αυτές οι τρεις χώρες οι οποίες βρισκόταν, πριν από την έκρηξη του πολέμου, υπό γαλλικό έλεγχο γιατί ήταν αποικίες της Γαλλίας. Η Γαλλία μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, μετά το 1945, η Αγγλία η Ολλανδία, η Γαλλία, οι οποίες ήταν χώρες που είχαν αποικίες στη νοτιοανατολική Ασία και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής που έλεγχαν τις Φιλιππίνες (σας θυμίζω ότι οι Φιλιππίνες είναι λίγο ανατολικότερα, εδώ είναι η Ινδοκίνα) βρέθηκαν σε διαφορετική στάση απέναντι στα πράγματα. Οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής είχαν υποσχεθεί ότι θα φύγουν από τις Φιλιππίνες μετά το τέλος του πολέμου, και έτσι το 1946 το τήρησαν. Εγκατέλειψαν τις Φιλιππίνες και οι Φιλιππίνες έγιναν ανεξάρτητες. Η Ολλανδία, αντιθέτως, θέλησε να επιστρέψει στην Ινδονησία, αλλά δημιουργήθηκε τέτοια ένταση από την επαναφορά της που οι Ηνωμένες Πολιτείες, που δεν ήθελαν να υπάρχει ένταση εδώ στον Νότο, έστειλαν τελεσίγραφο στην Ολλανδία να φύγει από τις περιοχές της Ινδονησίας, και έτσι η Ολλανδία το 1949 έφυγε από την Ινδονησία, μάλιστα μέσα σε γενική κατακραυγή. Η Αγγλία, η οποία είχε υποσχεθεί την ανεξαρτησία στην Ινδία, την παρεχώρησε την ανεξαρτησία στην Ινδία το '47, αλλά όσον αφορά τη Βιρμανία και τη Μαλαισία, τα πράγματα δεν ήταν καθαρά. Από εκεί τελικά οι Άγγλοι έφυγαν το '57, μάλιστα υπήρξαν και συγκρούσεις στη Μαλαισία με τους Άγγλους. Το 1957 έφυγαν οι Άγγλοι από εδώ.

Εκείνο τώρα που μας ενδιαφέρει να εστιάσουμε είναι η περιοχή, όπως είπαμε, του Βιετνάμ και του Λάος και της Καμπότζης, γιατί εδώ συνέβηκε το εξής: όπως και οι άλλες περιοχές, όλα αυτά είχαν καταληφθεί από τους Ιάπωνες όπως είπαμε —το '42 είχαν καταληφθεί από τους Ιάπωνες—, και το ενδιαφέρον είναι ότι εδώ, αυτές οι περιοχές, επειδή ήταν υπό γαλλικό έλεγχο, βρέθηκαν να είναι και σύμμαχος του Άξονα. Πώς έγινε αυτό το πράγμα; Η Γαλλία στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, αντί να δείξει τη μεγάλη πεισματική αντίσταση που έδειξε στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, έδειξε ένα πρόσωπο που άφησε τον κόσμο άναυδο, διότι η Γαλλία στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ηττήθηκε ταχύτατα από τους Γερμανούς. Είχε εμπιστευθεί το σύστημα αμύνης της —τη Γραμμή

Μαζινό (Maginot)— που στον Μεσοπόλεμο ήταν μια μεγάλη γραμμή υπόσκαφων αμυντικών θέσεων που είχε θεωρηθεί ότι θα σταματήσει κάθε εχθρό — δηλαδή τους Γερμανούς. Μάλιστα σε αυτό το σημείο σας λέω ότι τέτοιες υπόσκαφες γραμμές αμύνης ακολούθησαν και άλλες χώρες στον Μεσοπόλεμο, διότι θεωρήθηκε πολύ καλή ιδέα αυτή και μάλιστα και η Ελλάδα δημιούργησε γραμμή¹¹, πολύ δυναμικά κατασκευασμένη και τεχνικά πλήρη, στη γραμμή των συνόρων της Βουλγαρίας, απ' όπου φοβούνταν η Ελλάδα ότι θα μπει ο εχθρός —όπως και μπήκε· οι Γερμανοί μπήκαν μέσω Βουλγαρίας στο ύψος του Ρούπελ¹². Αλλά όπως και στην περίπτωση της Ελλάδας, έτσι και στη Γαλλία, η γερμανική πλευρά παρέκαμψε τη Γραμμή Μαζινό μετά από κάποιο διάστημα και μπήκε στη Γαλλία, συνέτριψε την άμυνα της Γαλλίας, και η Γαλλία έπεσε πολύ εύκολα και γρήγορα· αυτό κατέπληξε τον κόσμο. Και το άλλο που κατέπληξε τον κόσμο είναι ότι ένα μεγάλο τμήμα της Γαλλίας συνετάγη με τον Άξονα και δημιουργήθηκε το κράτος του Βισύ (Vichy), όπως λέγεται, στη νότια Γαλλία. Αυτό το κράτος είχε σαν αρχηγό του τον ήρωα των Γάλλων στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, τον στρατηγό Πεταίν (Pétain), ο οποίος θεώρησε ότι ήταν θετικό, προς όφελος της Γαλλίας, να συνταχθεί με τον Άξονα. Και έτσι έγινε τμήμα του Άξονα η Γαλλία και η κυβέρνηση του Βισύ.

Έτσι, οι γαλλικές δυνάμεις της περιοχής της Ινδοκίνας, όταν πήρε αυτή την εξέλιξη ο πόλεμος το '41, ήταν με την πλευρά του Άξονα βέβαια· άρα οι Ιάπωνες μπήκαν σε φίλιον έδαφος και κατέλαβαν την Ινδοκίνα. Κατέλαβαν την Ινδοκίνα, αλλά εκεί βρήκαν αντίσταση από τους Βιετναμέζους κατά κύριο λόγο, οι οποίοι Βιετναμέζοι είχαν ήδη μεγάλη διείσδυση του κομμουνισμού και ένας αριθμός Βιετναμέζων, ιδιαίτερα στο βόρειο Βιετνάμ —ακριβώς για τον ίδιο λόγο που λέγαμε στην Κορέα, επειδή έχει σύνορα με την Κίνα—, είχε ήδη έναν σημαντικό αριθμό κομμουνιστών. Αλλά και κομμουνιστές και μη κομμουνιστές συνετάγησαν σε ένα σχήμα πολέμου αντίστασης ενάντια στους Ιάπωνες, η οποία ήταν δυναμική, και αρχηγό τους είχαν ένα προικισμένο άτομο, τον Χο Τσι Μινχ (Ho Chi Minh) και πολέμησαν σκληρότατα εναντίον των Γιαπωνέζων. Οι Γιαπωνέζοι όμως, κάποια στιγμή όπως είπαμε, άρχισαν να απομακρύνουν τα στρατεύματά τους, διότι τα πράγματα πήγαιναν άσχημα στο μέτωπο του Ειρηνικού —σταδιακά έφυγαν—, και έτσι οι ομάδες της αντίστασης βρέθηκαν να ελέγχουν το Βιετνάμ· εξάλλου τελείωσε και ο πόλεμος, το 1945 τελείωσε ο πόλεμος, και οι περιοχές αυτές ήταν πλέον, θα έλεγε κανείς, ξανά ελεύθερες.

Όμως, η Γαλλία, μόλις τελείωσε ο πόλεμος, επαναδιεκδίκησε την παρουσία της στο Βιετνάμ, στο Λάος και στην Καμπότζη, που υπήρξαν αποικίες της μέχρι πρόσφατα. Ο Χο Τσι Μινχ και οι ηγέτες του Βιετνάμ είπαν στη Γαλλία να μείνει μακριά, τελείωσε αυτό το πράγμα, όμως η Γαλλία επανήλθε, και έφερε στρατό, έφερε διοίκηση ξανά, και επομένως επαναξεκίνησε τη σύγκρουση. Δηλαδή οι πολεμιστές οι οποίοι είχαν πολεμήσει εναντίον των Ιαπώνων, τώρα πολεμούν εναντίον των Γάλλων. Οι Γάλλοι δίνουν μάχες μέχρι τέλους, προσπαθώντας να κρατήσουν αυτές τις αποικίες που τις θεωρούσαν σημαντικές. Ολόγυρά τους όλοι οι άλλοι είχαν αποχωρήσει, αυτοί έδιναν

---

¹¹ η περίφημη Γραμμή Μεταξά

¹² Οι Ναζί κτύπησαν την Ελλάδα στο Ρούπελ, της Γραμμής Μεταξά, αλλά, τελικά, μπήκαν από τον Αξιό, στη Δ. Μακεδονία.

μάχη στην Ινδοκίνα, και τελικά το 1954 οι δυνάμεις των Βιετμίνχ, δηλαδή της αντίστασης του Βιετνάμ, οι οποίοι ήταν κατά κύριο λόγο κομμουνιστές, κατανικούν το 1954 τους Γάλλους σε μια αποφασιστική μάχη, σε μια τοποθεσία που ονομάζεται Ντεν Μπιεν Φου (Dien Bien Phu). Στο Ντεν Μπιεν Φου οι Γάλλοι ηττώνται και πλέον τελειώνει η γαλλική παρουσία στην Ινδοκίνα, με συνθήκη οι τρεις χώρες —Καμπότζη, Λάος και Βιετνάμ— γίνονται ανεξάρτητες χώρες, αλλά στην περίπτωση του Βιετνάμ τα πράγματα δεν είναι ομαλά, διότι με την αποχώρηση των Γάλλων από το Βιετνάμ είναι φανερό ότι το Βιετνάμ πρόκειται να γίνει κομμουνιστικό.

Οι μη κομμουνιστές του Νότου, Βιετναμέζοι, βρίσκονται σε σύγκρουση με τους κομμουνιστές του Βορρά, που ελέγχουν τα πράγματα στον Βορρά· δηλαδή το Βιετνάμ μπαίνει σε κύκλο συγκρούσεων και είναι φανερό ότι θα μπει σε κύκλο εμφυλίου πολέμου, με αποτέλεσμα να σπεύσουν οι Ηνωμένες Πολιτείες για να μη χαθεί και εκεί το μέτωπο. Οι Ηνωμένες Πολιτείες μετά τα τέλος του πολέμου στον Ειρηνικό και του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, αλλά **ειδικά** στον Ειρηνικό, είχαν την αίσθηση ότι “κοιτάζτε να δείτε, εμείς σας ελευθερώσαμε εδώ πέρα. Εμείς πολεμήσαμε τους Ιάπωνες, εμείς τους νικήσαμε, αν δεν είχαμε δώσει εμείς τέτοιες μάχες και δεν είχαμε χάσει τόσους άντρες, δεν δείχναμε τέτοιο ηρωισμό, εσείς ακόμα θα είχατε τους Γιαπωνέζους”. Αυτό, ας το έχουμε στον νου μας για το κλίμα των πραγμάτων. Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής δεν είναι διατεθειμένες να χάσουν την Ινδοκίνα και να γίνει και αυτή κομμουνιστική. Ήδη στην Κορέα είχαν πάθει —θα έλεγε κανείς— αν όχι ήττα, ήταν όμως μια ήττα τους το γεγονός ότι δεν κερδήθηκε η Κορέα και παρέμεινε διηρημένη σε Βόρεια κομμουνιστική και σε Νότια μη κομμουνιστική. Στην περίπτωση λοιπόν του Βιετνάμ, ανησυχούν βαρύτατα και σπεύδουν να χωριστεί το Βιετνάμ σε Βόρειο Βιετνάμ και Νότιο Βιετνάμ¹³, κάτι στο οποίο συγκατανεύει και η Ρωσία —η Σοβιετική Ένωση— και η Κίνα, και έτσι το Βιετνάμ χωρίζεται στα δύο.

V3.4.7 Το Βιετνάμ νικά σε όλα τα μέτωπα (8')

<https://youtu.be/Ypfl1tLbc7E>

απομαγνητοφώνηση Diamant / αντιπαραβολή ginath

Έτσι, στο τέλος της δεκαετίας του 1950, τα πράγματα, στο Βιετνάμ ειδικά, είναι ταραγμένα και είναι φανερό ότι θα έχουμε εμφύλιο πόλεμο μεταξύ Βορείου και Νοτίου Βιετνάμ, έτσι κι αλλιώς δεν είχαν σταματήσει οι αψιμαχίες και οι συγκρούσεις μεταξύ των κομμουνιστών Βιετναμέζων και των μη κομμουνιστών Βιετναμέζων. Το Βόρειο Βιετνάμ προστατεύεται και έχει συμπαράσταση φυσικά από την Κίνα και από τη Σοβιετική Ένωση. Το Νότιο Βιετνάμ, έχει τη συμπαράσταση των Ηνωμένων Πολιτειών.

Όμως, τελικά θα είναι πραγματικότητα ο εμφύλιος πόλεμος και στο τέλος, δηλαδή το '59, ήδη πια είναι γενικευμένος ο εμφύλιος πόλεμος μεταξύ βορρά και νότου του Βιετνάμ, στον οποίο αναπόφευκτα εμπλέκονται και το Λάος και η Καμπότζη, διότι μπαίνουν κομμουνιστές από τη μία χώρα στην άλλη, είναι διπλανές χώρες, αναγκαστικά κι αυτές έχουν το μερίδιό τους απ' αυτή την αναστάτωση. Εξάλλου, το

---

¹³ η διαίρεση του Βιετνάμ έγινε το 1954

Λάος είχε κι εκείνο —επειδή βρίσκεται σε σύνορα με την Κίνα—, αυξημένο αριθμό κομμουνιστών όπως και η Καμπότζη, αλλά το Λάος πιο πολύ, το Βιετνάμ πιο συγκροτημένα βέβαια, γι' αυτό κι έγινε και η εμβληματική χώρα αυτής της σύγκρουσης.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες παρακολουθούν ανήσυχες τον πόλεμο αυτόν, εξ αρχής συμπαρίστανται στις δυνάμεις του νότου με πληροφορίες, με ενισχύσεις διπλωματικές και ενισχύσεις πολεμοφοδίων, αλλά μέσα στη δεκαετία του 1960, ήδη το 1965, έχουν εμπλακεί σε πληρότητα στον πόλεμο του Βιετνάμ με στρατεύματα, με βομβαρδισμούς. Διάφοροι πρόεδροι των Ηνωμένων Πολιτειών έδιναν μεγάλη έμφαση στους βομβαρδισμούς προκειμένου να επιτευχθεί η νίκη στον πόλεμο του Βιετνάμ. Ένας από αυτούς είναι και ο πρόεδρος Τζον Κέννεντυ (John Kennedy), ο οποίος διοίκησε τις Ηνωμένες Πολιτείες τα δύσκολα χρόνια αυτά των Ηνωμένων Πολιτειών.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες στηρίζονται στην υπεροχή της αεροπορίας τους και προσπαθούν με βομβαρδισμούς να αντιμετωπίσουν επιτυχώς τους πάρα πολύ δυναμικούς, εξαιρετικά έμπειρους [Βιετναμέζους]. Ας σκεφτούμε ότι οι Βιετναμέζοι πολεμούσαν από τη δεκαετία του '40 εναντίον των Ιαπώνων, στη δεκαετία του '40 και του '50 εναντίον των Γάλλων, στη δεκαετία του '50 [πολεμούσαν] μεταξύ τους. Δηλαδή, οι άντρες αυτοί ήταν πολύ έμπειροι πολεμιστές και ατρόμητοι κι αφοσιωμένοι κι ο ένας κι ο άλλος στον στόχο τους, ήξεραν τον τόπο. Το Βιετνάμ είναι ζούγκλα, είναι πάρα πολύ δύσκολο, με τρομερά επικίνδυνα έντομα, φίδια, ποτάμια, ζούγκλες, τα πάντα. Οι Αμερικανοί πολεμούν στο Βιετνάμ με κληρωτούς, όχι με επαγγελματίες στρατιώτες. Φυσικά, υπάρχουν και οι επαγγελματίες, αλλά ο κύριος όγκος των στρατιωτών τους ήταν κληρωτοί, δηλαδή ο καθημερινός μέσος Αμερικανός νέος. Αργότερα, οι Ηνωμένες Πολιτείες κατήγγησαν αυτό το στρατό και τώρα πολεμούν με επαγγελματίες στρατιώτες. Τότε όμως δεν ήταν έτσι. Έχει σημασία αυτό, διότι ό,τι συνέβαινε στο Βιετνάμ αντανakλούσε πάρα πολύ στη ζωή των Ηνωμένων Πολιτειών, διότι πέθαινε, σκοτώνονταν, τραυματίζονταν, τυφλώνονταν ένα μέσο αμερικανόπουλο¹⁴.

Φάνηκε εξ αρχής ότι δεν θα ήταν καθόλου εύκολο το έργο των Ηνωμένων Πολιτειών μπροστά στη σιδερένια αντίσταση των Βιετναμέζων, οι οποίοι, επίσης, είχαν σκάψει υπόσκαφες σήραγγες χιλιομέτρων οι οποίες τους προστάτευαν από τους βομβαρδισμούς και, από την άλλη, τους οδηγούσαν σε αιφνιδιαστικές επιθέσεις ενάντια στα στρατεύματα των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι Ηνωμένες Πολιτείες πραγματικά δυσκολεύτηκαν εξαιρετικά. Ζήτησαν από τα επιτελεία των χημικών τους, να βρουν έναν τρόπο να βομβαρδίζονται τα δάση του Βιετνάμ για να πέφτουν, να αποφυλλώνονται τα δέντρα, ούτως ώστε να βομβαρδίζουν αποτελεσματικότερα οι πιλότοι τους. Βρέθηκε αυτό το υλικό, ονομαζόταν Agent Orange —νομίζω— και με αυτό πράγματι αποφυλλώθηκαν δάση του Βιετνάμ, αλλά και παρόλα αυτά δεν μπόρεσαν οι Ηνωμένες Πολιτείες να κερδίσουν αυτόν τον πόλεμο τον οποίο κράτησαν μόνοι τους.

Εκείνο το οποίο συνέβη είναι ότι αυτό το υλικό, το χημικό, πότισε τη γη του Βιετνάμ και μέχρι σήμερα έχει προκαλέσει και προκαλεί θανάτους και δυσμορφίες και

---

¹⁴ τους κομμουνιστές βοήθησαν η ΕΣΣΔ και η Κίνα

τερατογενέσεις. Το Βιετνάμ, από τη δεκαετία του '60 μέχρι σήμερα, είναι η χώρα η οποία έχει τις περισσότερες τερατογενέσεις στον κόσμο, λόγω αυτού του υλικού το οποίο μπήκε στη γη και επανέρχεται με τους καρπούς της γης και μπαίνει στη διατροφή των ανθρώπων. Βέβαια και οι Αμερικανοί στρατιώτες οι οποίοι εκτέθηκαν σε αυτό το χημικό, όταν γύρισαν στην πατρίδα τους, βρέθηκαν πολλοί από αυτούς εξουθενωμένοι, άρρωστοι, πολλοί πέθαναν κ.λπ.

Με τα πολλά, το 1973 οι Ηνωμένες Πολιτείες ηττώνται σε αποφασιστική αντεπίθεση των Βιετκόνγκ (Viet Cong)¹⁵ και τελικά, το 1975 οι Ηνωμένες Πολιτείες εγκαταλείπουν το Βιετνάμ. Είναι η μόνη φορά που οι Ηνωμένες Πολιτείες ηττήθηκαν· η μεγαλύτερη, η ισχυρότερη χώρα του κόσμου, ηττήθηκε, και μέχρι σήμερα, αυτή η ήττα στοιχειώνει την κοινωνία των Ηνωμένων Πολιτειών και γράφονται και αναλύσεις. Κάποιοι στις Ηνωμένες Πολιτείες αναλυτές πιστεύουν ότι ο κύριος λόγος της αιτίας, ο κύριος λόγος της ήττας των Ηνωμένων Πολιτειών ήταν η μεγάλη εσωτερική αντίδραση που υπήρξε ενάντια στον πόλεμο του Βιετνάμ. Ιδιαίτερα το 1967-68, οπότε, η νεολαία των Ηνωμένων Πολιτειών αντέδρασε έντονα με διαδηλώσεις, με δράσεις κ.λπ. και τότε, το 1968, η αντίδραση της νεολαίας των Ηνωμένων Πολιτειών στον πόλεμο του Βιετνάμ πέρασε και στην Ευρώπη, έγινε ο Μάης του '68¹⁶ και επηρέασε τη νεολαία της Ευρώπης επίσης.

Πάντως, αυτή η αντίδραση (η εσωτερική) στον πόλεμο του Βιετνάμ, οπωσδήποτε αδυνάτισε το αμερικανικό μέτωπο. Βέβαια, δεν είναι πιθανό να είναι μόνο αυτό, όπως κάποιοι θεωρούν, η αιτία της ήττας των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι Ηνωμένες Πολιτείες ηττήθηκαν το 1975¹⁷ και δεν έληξαν τα ζητήματα. Το Βιετνάμ ενοποιήθηκε, δεν υπάρχει πλέον Βόρειο και Νότιο Βιετνάμ, είναι ενιαίο Βιετνάμ και είναι, έκτοτε, από το 1975 μέχρι και σήμερα, το Βιετνάμ μία κομμουνιστική χώρα, δηλαδή διοικείται από το Κομμουνιστικό Κόμμα Βιετνάμ. Τα τελευταία τριάντα χρόνια έχει ανοιχθεί στη διεθνή αγορά και έπαψε να είναι... μάλιστα έχει ενδιαφέρον, ότι οι πιο αγαπητοί στο Βιετνάμ... οι Αμερικανοί πλέον είναι αγαπητοί.

V3.4.8 Το κομμουνιστικό Βιετνάμ εισβάλλει στην κομμουνιστική Καμπότζη (6')

<https://youtu.be/dwpUqr0iOd0>

απομαγνητοφώνηση Nikosklp / αντιπαραβολή Lemonia9

Το Βιετνάμ θάμπωσε τον κόσμο με το πείσμα και το πάθος του και με τις αλλεπάλληλες νίκες που είχανε ενάντια στους Γάλλους, ενάντια στους Αμερικανούς και τώρα θα δούμε ότι θα έχουν και νίκες απέναντι σε άλλους. Γιατί; Διότι στην Καμπότζη επίσης υπήρξε αναστάτωση στη δεκαετία του 1970, καθώς κομμουνιστές Καμποτζιανοί, οι οποίοι ονομάζονταν Ερυθροί Κμερ με αρχηγό τους τον Πολ Ποτ (Pol Pot), πήραν την εξουσία στην Καμπότζη το 1975. Αυτοί ήταν παράξενοι κομμουνιστές. Πίστευαν ότι

---

¹⁵ Βιετκόνγκ: Βιετναμέζοι κομμουνιστές μαχητές

¹⁶ το κίνημα των χίπις κ.λπ.

¹⁷ οι Αμερικανοί ηττήθηκαν το 1973, αλλά αποχώρησαν οριστικά το 1975

μόνο οι αγρότες πρέπει να “λειτουργούν”· κατέστρεψαν τις πόλεις, εξεδίωξαν τους πληθυσμούς από τις πόλεις της Καμπότζης. Σκότωσαν δικηγόρους, γιατρούς, δασκάλους, αυτούς που θεωρούσαν ότι είναι αστοί και είναι ενάντια στο ιδεώδες τους.

Υπολογίζεται ότι στη διάρκεια των πέντε χρόνων στην ουσία που διοίκησαν την Καμπότζη οι Κόκκινοι Κμερ, πρέπει να εκτελέστηκαν ενάμισι με δύο εκατομμύρια άνθρωποι. Κάποια στιγμή το 1979 εισέβαλε στην Καμπότζη το Βιετνάμ για να κατανικήσει τους Κόκκινους Κμερ, τους κατενίκησε —το Βιετνάμ, δηλαδή, νίκησε τους Κόκκινους Κμερ—, και διοίκησε την Καμπότζη για δέκα χρόνια, από το 1979 έως το 1989, δηλαδή το Βιετνάμ δεν σταμάτησε να πολεμάει. Και μάλιστα, το Βιετνάμ συγκρούστηκε σε συνοριακές συγκρούσεις και με την Κίνα —και μάλιστα, σε αυτές τις συνοριακές συγκρούσεις τους, νίκησε το Βιετνάμ, δεν πήραν μεγάλη διάσταση αυτές οι συγκρούσεις—, γιατί το Βιετνάμ είχε αντιρρήσεις στον κομμουνισμό¹⁸ της Κίνας.

Το Βιετνάμ πραγματικά αφήνει άφωνο τον καθένα για τα όσα έπραξε στον 20ό αιώνα και τις στρατιωτικές νίκες που μπόρεσε να αντέξει. Είναι χαρακτηριστικό, σήμερα το Βιετνάμ είναι κομμουνιστικό, το Λάος είναι κομμουνιστικό, η Καμπότζη δεν είναι ακριβώς κομμουνιστική, είναι ένα παράξενο καθεστώς στο οποίο μετέχουν στην κυβέρνηση και κομμουνιστές. Εν πάση περιπτώσει, κλείνοντας αυτή την ενότητα να πούμε το εξής: όταν τελείωσε όλος αυτός ο κύκλος της βίας, των συγκρούσεων, των εμφυλίων, των πολέμων, του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου στην ανατολική Ασία δημιουργήθηκαν κομμουνιστικές χώρες στην Κίνα, στην Κορέα — η Βόρεια Κορέα παραμένει κομμουνιστική, η Κίνα παραμένει κομμουνιστική, το Βιετνάμ παραμένει κομμουνιστικό, το Λάος παραμένει κομμουνιστικό.

Σήμερα ο κομμουνισμός έχει υποχωρήσει —στα περισσότερα μέρη του κόσμου δεν υπάρχουν πια κομμουνιστικές χώρες όπως υπήρξαν στη δεκαετία του '50, του '60, του '70, του '80— όμως παραμένει ισχυρός στην ανατολική Ασία. Στην αμερικανική ήπειρο μόνο η μικρή Κούβα εξακολουθεί μέχρι σήμερα να έχει κομμουνισμό. Το ενδιαφέρον είναι ότι, ενώ στην ανατολική Ασία ο κομμουνισμός υπήρξε νικηφόρος και δυναμικότατος και παραμένει σε ισχύ τώρα στον 21ο αιώνα, πού επέτυχε ο κομμουνισμός στην ανατολική Ασία; Σε χώρες γεωργικές, καθυστερημένες χώρες γεωργικές, σ' όλες αυτές τις χώρες που —το είπαμε και σε άλλο σημείο— είναι παράξενο, διότι, κατά τη θεωρία, έπρεπε ο κομμουνισμός να επιβληθεί από τη δράση των εργατών των εργοστασίων κ.λπ. Και το ενδιαφέρον είναι σε αυτό το σημείο, ότι η μόνη χώρα της Ανατολικής Ασίας στην οποία —σύμφωνα με τη θεωρία— θα έπρεπε να υπάρχει ισχυρότατο κομμουνιστικό κίνημα είναι η Ιαπωνία, διότι η Ιαπωνία είναι πραγματικά βιομηχανική χώρα, όχι αστεία! Από τις ισχυρότερες βιομηχανικές χώρες του κόσμου, [ανήκει] στις τρεις ισχυρότερες βιομηχανικές χώρες του κόσμου. Η Ιαπωνία δεν έχει σχέση με τον κομμουνισμό, έχει ελάχιστα επηρεαστεί από τον κομμουνισμό. Οι Ιάπωνες άκουσαν για τον κομμουνισμό, δίπλα τους αναπτυσσόταν ο κομμουνισμός, δεν επηρεάστηκαν καθόλου απ' αυτόν. Είναι η χώρα που ενώ θα περίμενε κανείς —λέω— με βάση τις θεωρίες να έχει ιστορίες ανάπτυξης του

---

¹⁸ σημ. απομ.: το Βιετνάμ είχε αντιρρήσεις με τον τρόπο εφαρμογής του κομμουνισμού στην Κίνα.

κομμουνισμού, συγκρούσεις ενδεχομένως κ.λπ. είναι η χώρα¹⁹ που αναλογικά δεν είχε σχεδόν τίποτε.

Αυτές ήταν οι εξελίξεις μετά τον Πόλεμο στην ανατολική και νοτιοανατολική Ασία.

---

¹⁹ Στην Ιαπωνία, το Κ.Κ. παίρνει εκλογικά όχι ασήμαντα, αναλογικά, ποσοστά.